

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE HEĽPA

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2025 - 2034

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Heľpa na roky 2025 - 2034
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, okres Brezno , obec Heľpa – ŠÚJ 508608
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2025 - 2034
Verzia	2.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Heľpa	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj	Banskobystrický
Okres	Okres Brezno
Región	Horehronie
Poloha:	48°51'41"S 19°58'13"V
Nadmorská výška:	695 m n. m.
Rozloha	41,7 km ² (4 170 ha)
Počet obyvateľov:	2 398 (31. 12. 2023)
Hustota obyvateľstva:	57,51 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	976 68
ŠÚJ	508608
EČV	BR, AA, EL
Tel. predvoľba	+421-48
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obec Heľpa
	Farská 588/2
	976 68 Heľpa
Web:	www.helpa.sk
E-mail:	helpa@helpa.sk starosta@helpa.sk ouhelpa@stonline.sk
Telefón:	048 / 618 61 50,670 09 41,618 62 37
Fax:	048 / 670 09 48

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	14
2.1. HISTÓRIA OBCE	14
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	15
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	27
2.4. Doprava.....	33
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	28
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	42
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	51
2.8. BÝVANIE	54
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	56
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE	58
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA	61
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	64
2.13. ŠPORT	65
2.14. KULTÚRA	65
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA	67
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAVRAČNÉ SLUŽBY	68
2.17. CESTOVNÝ RUCH	68
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE	68
2.19. SAMOSPRÁVA.....	74
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	75
2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR.....	76
3 SWOT ANALÝZY	77
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	79
3.2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	80
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	81
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	81
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	82
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO.....	83
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	85
3.8 KULTÚRA.....	86
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	87
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	87
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	88
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE HEĽPA.	89
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE HEĽPA.....	98
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	101
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	110
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	110
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	111
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	112
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	112
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO.....	113
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	114
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	115
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	116
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	116
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	117
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	117
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	117
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	118
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	119
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	120
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	120
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO.....	121
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	122
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	122
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	123
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	124
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE HEĽPA	127

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	128
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN.....	130
8 AKČNÝ PLÁN	131
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	131
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	132
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	134
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	135
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	137
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	138
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	140
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	142
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	143
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	144
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	145
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	148
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	152
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	153
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	155
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	156
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	157
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	159
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	160
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	161
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	162
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	163
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	164
10 ZÁVER	167
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	168

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Heľpa s výhľadom do roku 2034 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Heľpa sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Heľpa, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Heľpa na roky 2025 - 2034
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OcZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou webovej stránky obce, stránky obce na sociálnej sieti FB, prostredníctvom zasadnutí OcZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2024 a 2025 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
	2025				2024							
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení n.p.), ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		

Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno
Zdroj: vlastné spracovanie			

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Heľpa je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovne

- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- **Viacročný rozpočet**
- **KPSS**
- **ÚPN**

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- Konceptia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019)
- Konceptia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)

- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok

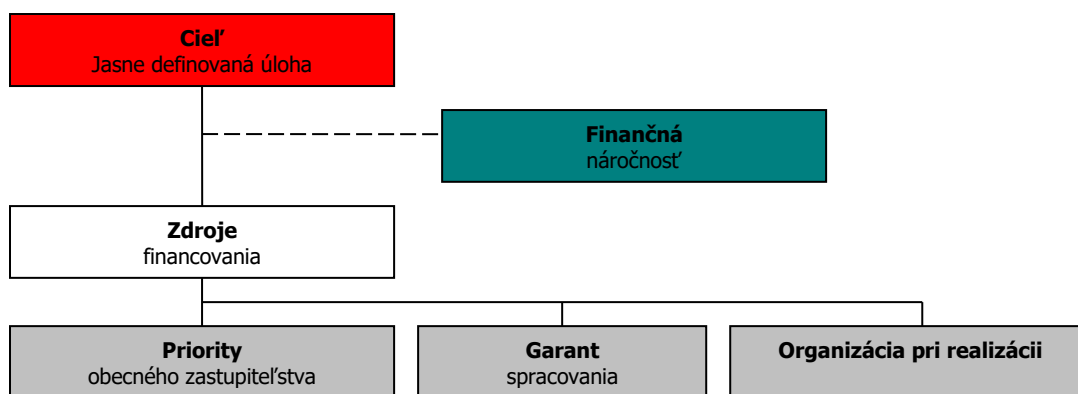
Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- Stratégia EÚ pre Dunajský región
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie,
- COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Heľpa je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Heľpa. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

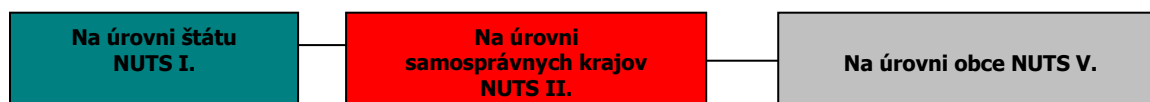
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z.), sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorít celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Heľpa nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Heľpa boli použité aj prognostické údaje. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Heľpa má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“) - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

- 1. Inteligentnejšia Európa**
- 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa**
- 3. Prepojenejšia Európa**
- 4. Sociálnejšia Európa**
- 5. Európa bližšie k občanom.**

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ“) povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – požičným dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027“, ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie
	moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť
	Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania

	Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
3. Prepojenejšia Európa	Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien, cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom, až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti,

ktorá je cieľom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 - 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa, 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa, 4. Sociálnejšia Európa a 5. Európa bližšie k občanom.

rozmer – 2

PHRSR obce Heľpa integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni, ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Heľpa 2025 – 2034 nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce, územný plán obce, viacročný rozpočet. PHRSR obce integruje strategické dokumenty EÚ spoločne s dokumentmi z národnej úrovne.

rozmer – 3

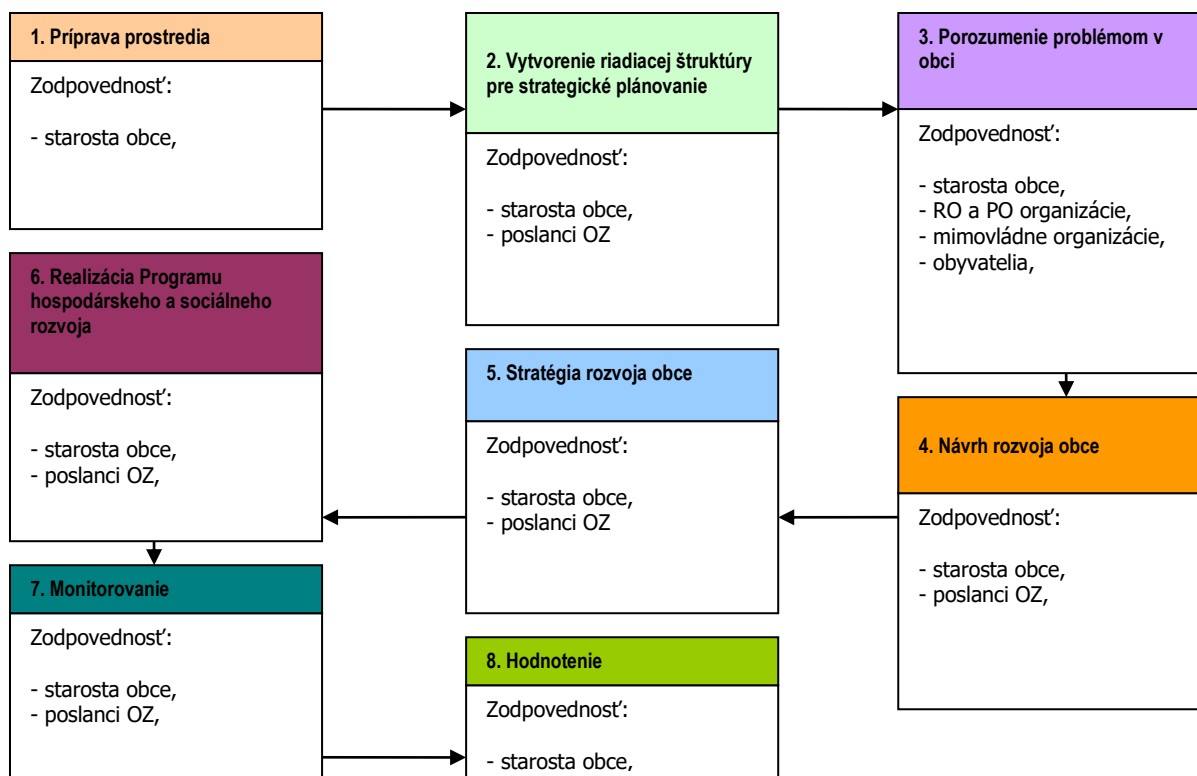
Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín, ako sú obyvatelia, rozpočtová organizácia v pôsobnosti obce, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. V prípravnej fáze spracovania PHRSR sa integrovaný prístup využil prostredníctvom dotazníkového prieskumu, v rámci schvaľovacej fázy PHRSR bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Heľpa. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach. hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.
2	
3	
4	
5	
6	

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

**Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Heľpa
2025 - 2034**

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Brezno súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika obce Hel'pa (k 31.12.2023)

Kód obce	508608
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banská Bystrica
Štatút obce	obec
PSČ	976 68
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1549
Nadmorská výška obce - mesta v m	695
Celková výmera územia obce [m ²]	41,7
Hustota obyvateľstva na km ²	57,51
Zdroj: ŠÚ SR	

Obeec leží vo východnej časti Gemerského Horehronia, na pravej strane rieky Hron. V chotári obce sa našiel archeologický nález - 35 cm kamenné dláto, pochádzajúce z mladšej doby kamennej. Historický vývoj podolia bol od 13. stor. spojený s dejinami Muránskeho hradu. Hel'pa sa prvý krát spomína v urbári z roku 1549. Nachádzal sa tu mlyn, píla, valcha, pivovar, neskôr tehelňa. Koncom 18. stor. sa v chotári obce ťažila železná ruda. V roku 1800 bol postavený neskorobarokový rím. kat. kostol. V roku 1906 bola väčšia časť obce zničená požiarom. Obec patrí do významnej etnografickej oblasti. V roku 1928 prof. Karol Plicka natáčal v obci hry hel'pianskej mládeže, ktoré zaradil do dokumentárneho filmu Za slovenským ľudom a v roku 1933 do filmu Zem spieva. Pre Hel'pu je charakteristický vzťah ku kultúrnemu dedičstvu. Kultúrne a umelecké hodnoty sa tu zachovávajú a zvelaďujú ako zložka každodenného života. Začiatkom júna je to detský folklórny festival Kolovrátok, koncom júna sú to Horehronské dni spevu a tanca a medzinár. folklórny festival EUROFOLKLÓR a koncom augusta je to Prehliadka vojenských folklórnych súborov (12.12.2024, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_1d4118e6-f3ba-4d44-85ad-0343fd71d27e).

2.1 HISTÓRIA OBCE

Najstaršia písomná zmienka o existencii obce pochádza z urbáru Muránskeho panstva z roku 1549, v ktorom habsburský generál Mikuláš zo Salmu spísal práva a povinnosti obyvateľov horehronských osád, medzi nimi aj Hel'py. V tomto súpise sa uvádza, že v Hel'pe žijú bratia Jakub a Peter Hel'pänski na spoločnej usadlosti, kde chovajú 250 oviec. Teda najstaršími doposiaľ zistenými obyvateľmi obce boli pastieri oviec, nazývaní valasi. S rozširovaním plôch poľnohospodárskej pôdy sa postupne venovali aj pestovaniu poľnohospodárskych plodín a chovu dobytky. Takto sa z pôvodných pastierov už v 17. stor. stávali roľníci. Z klimatického pohľadu sa územie obce zaraďuje do mierne chladnej oblasti s priemernou teplotou v júli medzi 12 – 16 °C. Keďže chotár obce sa rozprestiera vo veľmi rozdielnych nadmorských výškach, výrazne sa tu prejavujú znaky výškovej zonálnosti klimatických ukazovateľov. Najvyššie položené časti územia Hel'py, vrcholové partie hrebeňa Nízkych Tatier, sú už súčasťou územia Národného parku Nízke Tatry. Do južnej časti chotára zasahuje významná štátna prírodná rezervácia Veľká Stožka. Z hľadiska náboženskej štruktúry obce mali v 16. storočí prevahu evanjelici nad katolíkmami. Neskôr sa obec preorientovala výlučne na katolícke náboženstvo. Hel'pania si postavili drevený kostolík, neskôr si utvorili svoju farnosť a v roku 1806 si veriaci začali stavať nový kostol. V druhej polovici 18. stor. sa začal rozvíjať železiarsky priemysel. Po vzniku Československej republiky sa v roku 1926 natrvalo zastavila práca v horehronských železiarňach. V období prvej Slovenskej republiky sa ekonomická a sociálna situácia obyvateľstva mierne zlepšila. Základné premeny sa uskutočňovali po 2. svetovej vojne. V období socializmu sa v obci vybudoval miestny rozhlas, športový štadión, verejné osvetlenie, obchodný dom, základná škola, telocvičňa, školské bytovky, prírodný amfiteáter, zdravotné stredisko, nové vodojemy a zreguloval sa potok Krivul'a, ktorý preteká obcou. Po revolúcii v roku 1989 sa tempo rekonštrukcie a investičných akcií ešte zvýšilo. Vybudovali sa rozvody zemného plynu, kanalizácia, telefónne rozvody, zrekonštruovalo sa námestie obce, postavila sa nová fara, dom smútku, lyžiarsky vlek, zrekonštruovalo sa okolie kostola a ulice dostali nový asfaltový koberec. Na skrášľovanie životného prostredia a na zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov obce sa podieľajú viaceré občianske a záujmové združenia. Medzi najaktívnejších patrí

dobrovoľný hasičský zbor. Rozvíja sa športová činnosť, ktorá je sústredená do rôznych oddielov. Kultúru reprezentujú 3 tanečné a spevácke súbory. Miestna pobočka Základnej umeleckej školy vychovala viacerých mladých umelcov, ktorí reprezentujú Hel'pu. Od roku 1966 sa každoročne konajú koncom júna Horehronské dni spevu a tanca. Začiatkom júna je to detský folklórny festival Kolovrátok. Obec Hel'pu navštívil aj známy umelec, fotograf, filmár a hudobník – Prof. Karol Plicka, ktorý sa vyjadril, že tu našiel kroje, zvyky a ľudí v najčistejšej podobe. V roku 1928 natáčal v obci hry hel'pianskej mládeže, ktoré zaradil do dokumentárneho filmu Za slovenským ľudom a v roku 1933 do filmu Zem spieva. Film Zem spieva bol zaradený do klenotnice svetového fondu umenia. Boli tu zaznamenané zvyky, obyčaje, životný štýl a dobové kroje pre budúce generácie. V obci pôsobili aj ďalší umelci, z ktorých treba spomenúť maliara Janka Alexyho, Zolu Palugyuaya a spisovateľa Jozefa Cígera Hronského, ktorý námety pre svoje knihy Jozef Mak a Brondove rozprávky čerpal z hel'pianskeho prostredia (12.12.2024, <http://www.hel'pa.sk/historia-obce.html>).

Vymedzenie územia

Z administratívno-správneho členenia obec Hel'pa patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja a okresu Brezno. Zároveň je členom mikroregiónu Horehron. Južná hranica jej katastrálneho územia susedí s okresom Revúca (konkrétne s obcou Muráň), severná s okresom Liptovský Mikuláš (obec Liptovská Teplička). Na západnej strane hraničí s katastrom obce Závadka nad Hronom a na východe s katastrom obce Pohorelá. Územie obce Hel'pa sa nachádza na strednom Slovensku približne 30 km od okresného mesta Brezno. Katastrálne územie obce Hel'pa má rozlohu 40,72 km² a rozprestiera sa vo východnej časti Horehronského Podolia ležiaceho na hornom toku rieky Hron, ktoré zo severnej strany lemujú Nízke Tatry a z južnej strany gemerská časť Slovenského Rudohoria. Obec má nasledujúce časti obce: Vyšný koniec, Teplica, Vršok, Burkovaná, Pl'ac, Ku Stanici, Pod Pustinou.

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Územie k. ú. obce Hel'pa sa rozprestiera v údolí Hrona a na južných svahoch Nízkych Tatier a severných svahoch Muránskej planiny. Patrí do viacerých geomorfologických jednotiek. Južne od rieky Hron súbežne s ňou prebieha hranica medzi Fatransko-tatranskou oblasťou (severná časť k.ú.) a Slovenským rudohorím. V prvej z nich je vyčlenený celok Horehronské podolie, v ktorého oddiele Hel'pianske podolie leží údolie Hrona s príslušnými terasami severne od rieky. Naň nadväzuje celok Nízke Tatry s podcelkom Kráľovohorské Tatry a oddielom Priehyba. Južná časť územia leží v celku Veporské vrchy a jeho oddiele Fabova hoľa a južným okrajom zasahuje do Spišsko-gemerského krasu a jeho podcelku Muránska planina. Z hľadiska energie reliéfu Hel'pianske podolie predstavuje mierne až stredne zvlnený reliéf. Na severe naň nadväzuje stredne rezaný reliéf, rýchlo prechádzajúci do veľmi hlboko až extrémne rezaného reliéfu, kým v južnej časti sa postupne strieda stredne, hlboko až veľmi hlboko rezaný reliéf. Osou územia je rieka Hron, ktorá z oboch strán v území priberá viacero prítokov. Ide zväčša o prirodzene tečúce, v dolných častiach bohato meandrujúce vodné toky s bohatou sprievodnou zeleňou brehových porastov, regulované časti tokov sa nachádzajú prakticky len v obci. V alúviu Hrona sú lokálne vyvinuté a zachované mŕtve ramená a prietochné zvyšky starého koryta. Na potoku Hučanské na východnom okraji katastra sa nachádza malý rybník (ÚPD Hel'pa, 2011, s.9). Najvyšším vrchom je Veľká Vápenica (1691 m.n.m.), ktorá leží v hlavnom hrebeni Nízkych Tatier asi v polovici vzdialenosti medzi sedlom Čertovica a Kráľovou hoľou. Stred obce je položený v 695 m.n.m. (PHRSR Hel'pa, 2015).

Geologické pomery

Dno údolia Hrona je vyplnené kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentami, na ktoré na svahoch severne od toku nadväzujú neogénne štrky a piesky miocénu. Južne od údolia Hrona vystupuje úzky pás paleozoických hornín. Z kvartérnych útvarov sú na dne doliny Hrona prítomné holocénne fluvialno-nívné sedimenty. Litologická charakteristika podkladu odráža aj jeho hydrogeologické vlastnosti. Dno údolia Hrona vyplňajú kvartérne horniny s veľmi drobnou pórovou priepustnosťou a stredným zvodením. Severne od Hrona v rámci Hel'pianskeho podolia je pás terás a náplavových kuželov, ktorých piesky a štrky majú dobrú pórovú priepustnosť, ale nízke zvodenie. Celá plocha severných svahov a úpätie južných svahov je z geologicko-litologického hľadiska charakterizované ako staršie paleozoikum a z hydrologického hľadiska majú jeho horniny slabú až veľmi slabú puklinovú priepustnosť s minimálnym zvodením (PHRSR Hel'pa, 2015).

Pôdne pomery

Z pôdných typov sa v oblasti katastra Heľpy vyskytujú rendziny, rendziny hnedé a sutinové, výrazne nenasýtené hnedozeme, rankre, hnedozeme podzolované a oglejené, ako aj podzoly. Z pôdných druhov sa vyskytujú pôdy ľahké až stredné a štrkovité, kamenisté (PHRSR Heľpa, 2015).

Pôdne druhy

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovné:

Kategorizácia pôdných druhov		
Kategória zrnitosti	Obsah častíc < 0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%)	6,4
	- hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%)	73,2
	- hlinité (30 - 45%)	
pôdy ťažké	- íloviťohlinité (45 - 60%)	17,1
	- ílovité (60 - 75%)	
pôdy veľmi ťažké	- íly (> 75%)	3,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdných druhov v okrese v %					
	Kategória eróznej ohrozenosti				
	ľahké piesočnaté, hlinitopiesočnaté	stredne ťažké piesočnatohlinité	hlinité	ťažké íloviťohlinité	veľmi ťažké ílovité, íly
Brezno	35,50	30,37	32,80	1,32	-
Banskobystrický kraj	10,02	56,75	16,91	15,79	0,52

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfogenetické i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíja a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx, 10.2.2015):

Zastúpenie pôdných typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)																
Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK,SC	LI,RN	GL	KT	zrázy
Brezno	3,83	-	-	0,18	-	0,13	67,41	2,52	5,49	8,65	0,01	-	0,22	2,10	-	9,46
BB kraj	11,02	1,64	0,29	4,22	12,73	4,98	47,07	0,27	10,31	2,97	-	-	0,23	1,65	0,14	2,46

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx, 5.2.2015).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)										
Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)									
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100
										Bodová hodnota (body)

Brezno	9,70	39,79	12,54	22,82	13,71	1,41	0,02	-	-	-	24,35
Banskobystrický kraj	2,57	13,83	18,06	10,86	13,39	16,42	15,23	8,27	1,15	0,21	43,17

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Heľpa od roku 2013.

Výmera územia v ha.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celk. výmera úz. obce	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4	4 170,4
Pol'nohosp. pôda - spolu	1 816,5	1 816,5	1 816,4	1 816,3	1 816,2	1 816,1	1 816,1	1 816,0	1 816,0	1 816,0	1 780,8
- orná pôda	200,3	200,3	200,3	200,3	200,3	200,2	200,2	200,2	200,2	200,2	200,2
- záhrada	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4
- trvalý trávny porast	1 596,8	1 596,8	1 596,8	1 596,6	1 596,6	1 596,5	1 596,5	1 596,4	1 596,4	1 596,4	1 561,2
Nepol'noh. pôda - spolu	2 353,9	2 353,9	2 354,0	2 354,1	2 354,2	2 354,3	2 354,3	2 354,4	2 354,4	2 354,4	2 389,5
- lesný pozemok	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 143,3	2 178,4
- vodná plocha	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8
- zast. plocha a nádv.	106,0	106,0	106,0	106,0	106,0	106,1	106,1	106,2	106,3	106,4	106,5
- ostatná plocha	88,8	88,8	88,8	89,0	89,0	89,1	89,1	89,0	88,9	88,9	88,8

Zdroj: 20.6.2024, ŠÚ SR, DataCubes,

Štruktúra výmer územia sa v priebehu sledovaného obdobia zmenila málo významne (s výnimkou lesných pozemkov). V roku 2023 boli poľnohospodárske pôdy zastúpené v rozlohe 1780,80 ha. Nepoľnohospodárska pôda bola zastúpená 2389,5 ha. Lesné pozemky boli v rozlohe 2178,4 ha. K najväčším zmenám došlo v prípade trvalých trávnatých pozemkov (1561,2 ha). K malému nárastu došlo v prípade zastavaných plôch a nádvorí, ktoré stúpili na 106,5 ha.

Hydrologické pomery

Južným okrajom obce preteká hlavný recipient územia rieka Hron. Napriek tomu, že územím preteká neupravený, tok neohrozuje obec. Najväčšie prietoky cez územie obce sú zaznamenávané na jar, najmenšie koncom leta a začiatkom jesene- $Q_{100}=140\text{m}^3/\text{s}$. Čistota vody odpovedá požiadavkám na povrchové toky. Prietokové pomery sú vyhovujúce a tým pádom tok je vhodný ako recipient pre vypúšťanie splaškov z ČOV. Obcou preteká potok Krivul'a pravostranný prítok Hrona, ktorého profil v rámci intravilánu obce Heľpa je upravený. Plocha povodia - $10,1\text{ km}^2$ a $Q_{100}=15,5\text{m}^3/\text{s}$. Cez Krivul'u, asi 6 km dlhú dolinu na južných svahoch Nízkych Tatier, preteká rovnomenný potok, prameniáci v južnom svahu pod vrcholom Veľkej Vápenice. Na území chotára vyvierajú dva výdatnejšie pramene minerálnych vôd. Na Heľpianskom potoku je vymedzená rezerva (SVP) pre malú vodnú nádrž s objemom 60 tis. m^3 (ÚPD Heľpa, 2011, s.35). Z hľadiska vodného športu predstavuje Heľpa na Hrone významnú lokalitu, pretože za vysokého vodného stavu je Hron splavný práve od Heľpy až po ústie do Dunaja, čo predstavuje 272 km.

Krivul'a je pravostranný prítok Hrona, meria 7,1 km a je tokom III. rádu. Pramení v Nízkych Tatrách, v podcelku Kráľovohoľské Tatry, na juhozápadnom svahu Veľkej Vápenice (1 691,2 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 1 460 m n. m. Najprv tečie juhojuhozápadným smerom, následne sa výrazne esovito stáča, pričom z pravej strany priberá dva prítoky spod sedla Priehyba a pokračuje rovnomennou dolinou viac-menej severojužným smerom. Vteká do Horehronského podolia, do podcelku Heľpianske podolie, zľava priberá prítok z juhovýchodného svahu Čela (1 231,8 m n. m.) a preteká obcou Heľpa. Na južnom okraji intravilánu obce ústi v nadmorskej výške okolo 640 m n. m. do Hrona (12.12.2024, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Krivul'a_\(prítok_Hrona\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Krivul'a_(prítok_Hrona)))).

Klimatické pomery

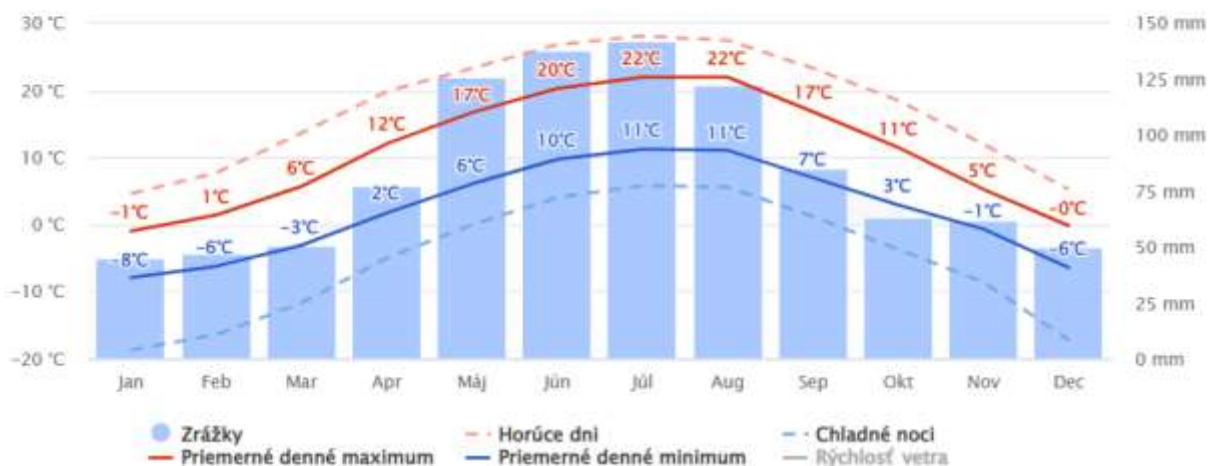
Horehronské podolie je uzavreté zo severu Nízkymi Tatrami, z juhu Veporskými vrchmi, z východu a západu zúženou prielomovou dolinou Hrona. Kotlinová klíma, mierne teplá a vlhká s chladnou až studenou zimou. Kotlinová poloha medzi pohoriami a východo-západný smer riečnej doliny majú veľký vplyv na miestnu klímu. Pri inverzných jesenných a zimných situáciách je mesto v kotline pod vplyvom chladného vzduchu stekajúceho z Nízkych Tatier. Dolinou Hrona sa chladný vzduch rozširuje a ovplyvňuje miestnu klímu priľahlých území. V podolí sa počas inverzného počasia vytvárajú dlhotrvajúce hmly. Typické sú nízke teploty v centrálnej časti, okraje kotliny a pohoria majú vyššie teploty. Priemerná ročná teplota $6,6^{\circ}\text{C}$ (1931-60 aj 1951-80) Priemerný počet letných dní: 42,

tropických dní: 5. Absolútne maximum: 36,5°C (15.8.1952) absolútne minimum: -36,3°C (11.2.1929) Priemerný ročný úhrn zrážok: 760 mm (1951-80) Max ročný úhrn zrážok: 1236 mm (12755) min ročný úhrn: 480 mm (1908 a 2003) max mesač. úhrn zrážok: 271 mm (august 2002) min mesač. úhrn: 0 mm (október 1951) max denný úhrn: 86 mm (29.5. 1999) Najvyššia nameraná výška sneh. pokrývky 95 cm (6.2.1963) (12.12.2024, <http://meteoinfo.sk/stanice/528-brezno>).

Heľpa

48.86°N, 19.97°E (653 m n. m.).
Model: ERAST.

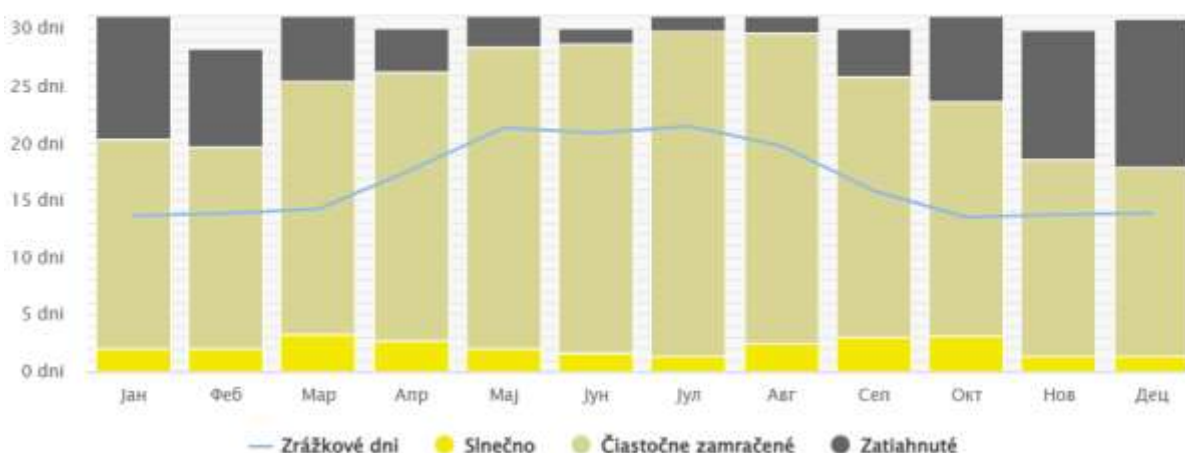

Obrázok: Priemerný úhr zrážok
Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Priemerné denné maximum (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre obec Heľpa. A naopak, "priemerné denné minimum" (plná modrá čiara) zobrazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najhorúcejších dní a najstudenejších nocí v každom mesiaci za posledných 30 rokov.

Heľpa

48.86°N, 19.97°E (653 m n. m.).
Model: ERAST.

Obrázok: Slniečné, oblačné a daždivé dni v Heľpe
Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

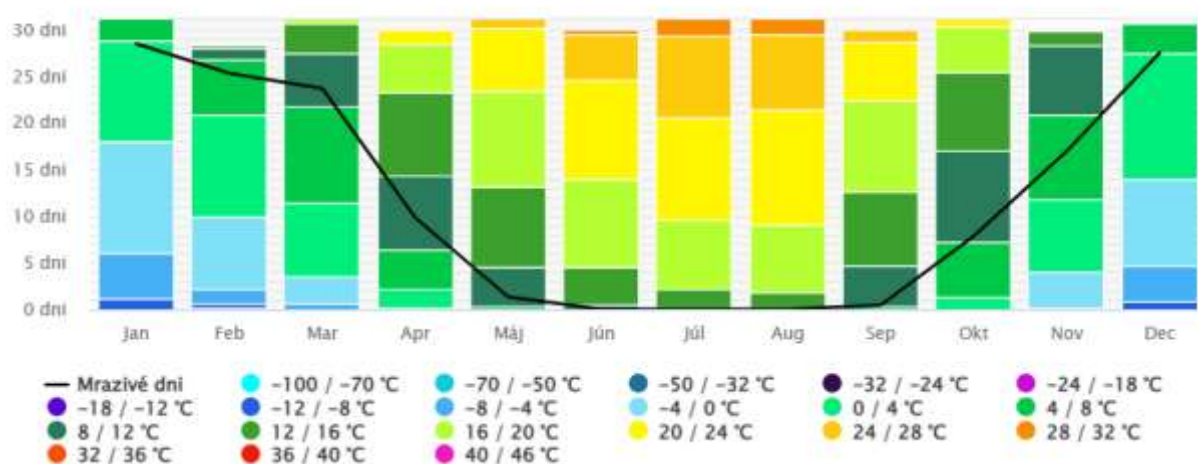
Diagram najvyššej teploty pre Heľpa zobrazuje, koľko dní v mesiaci dosiahne určitú teplotu.

Heľpa

48.86°N, 19.97°E (653 m n. m.).

Model: ERAST.

Obrázok: Najvyššie teploty

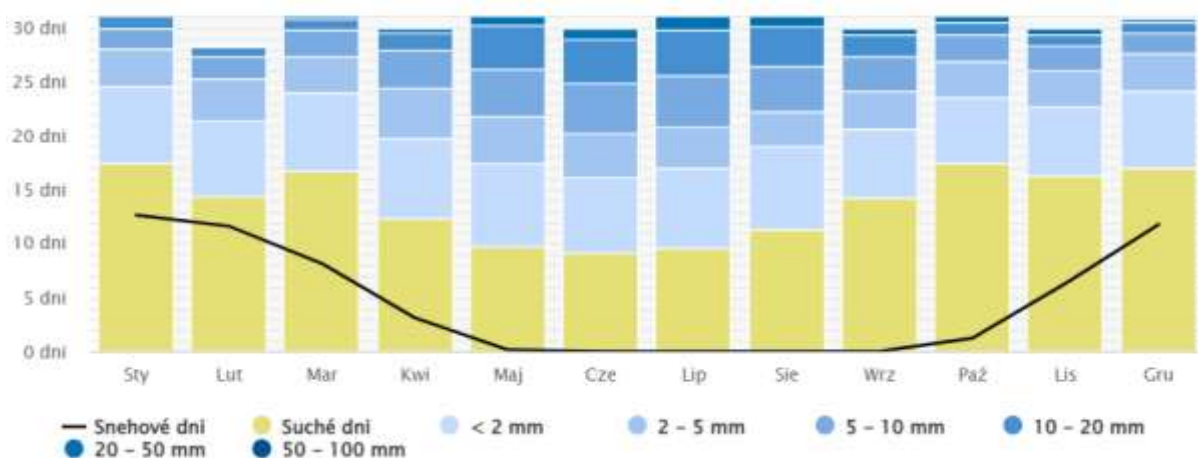
Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Diagram zrážok pre Heľpa zobrazuje počet dní v mesiaci, v ktorých spadne isté množstvo zrážok.

Heľpa

48.86°N, 19.97°E (653 m n. m.).

Model: ERAST.

Obrázok: Úhrny zrážok

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Diagram pre obec Heľpa prezentuje nasledujúci graf dni v mesiaci, počas ktorých vietor dosahuje určitú rýchlosť.

Heľpa

48.86°N, 19.97°E (653 m n. m.).
Model: ERA5.

Obrázok: Rýchlosť vetra

Zdroj: <https://www.meteoblue.com/sk/>

Najviac veterných dní je v mesiacoch marec a apríl.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Z drevín výrazne prevláda smrek. V zachovalých lesoch pod hornou hranicou lesa vytvára stabilné porasty s prímiesou jarabiny vtácej, v hospodárskych lesoch nižších polôh tvorí často na veľkých plochách nestabilné monokultúry. Iba na niekoľkých miestach sa nachádzajú zmiešané porasty s jedľou a bukom, typické pre karpatskú oblasť. Javory, jaseň, brest, lipa, a ostatné listnáče sú v tomto území tiež zriedkavé. Výnimku tvoria brehovité porasty nemnohých väčších vodných tokov v území (Čierny Váh, Ipoltica, Hnilec), ktoré sú tvorené prevažne vrbami a jelšami. Nad hornou hranicou lesa sa rozprestiera pásma kosodreviny. Alpínske lúky sa prirodzene vyskytujú vo výškach približne nad 1800 m n. m. v oblasti Kráľovej hole, Strednej hole a Orlovej. Okrem toho sa na plochách odlesnených počas valašskej kolonizácie vyskytujú takzvané sekundárne hole, napr. na lokalitách Veľká Vápenica, Homôľka, Veľký bok (http://www.sopsr.sk/natura/doc/inf_brozury/KH_NTatry.pdf, 12.12.2024). Z rastlín tu rastú európsky významné druhy zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), jazyčník sibírsky (*Ligularia sibirica*), zvonovec ľaliolistý (*Adenophora liliifolia*).

Živočíšstvo

Celkový charakter živočíšstva podmieňuje jeho geografická poloha. Zo severu a severovýchodu je to komplex vyšších západokarpatských pohorí a za juhu široké doliny a nižšie pohoria čo pre živočíšstvo vytvorilo osobitné ekologické podmienky. Neodmysliteľné sú aj početné jaskyne prevažne z južnej časti územia. Sú tu zastúpené západokarpatské štvrtohorné- boreálne druhy, horské a podhorské zoocenózy s panónskymi alebo s termofilnými druhmi. Územie sa vyznačuje charakteristickou faunou bezstavovcov Západných Karpát na čo poukazuje viac ako 450 dosiaľ zistených druhov chrobákov, vyše 350 druhov motýľov, 286 druhov pavúkovcov, ďalej tu bolo zistených asi 200 druhov dvojkrídlavcov, 75 druhov mäkkýšov a 40 druhov mnohonôžok a stonôžok. Viaceré druhy dosahujú limitné hranice svojich areálov. Motýľov reprezentuje napr. chránený vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*) a jasoň červenooký (*Parnassius apollo*). Z chránených druhov stavovcov sa tu vyskytuje 1 druh triedy kruhoústnic, 10 druhov triedy obojživelníkov, 9 druhov plazov, 127 druhov z triedy vtákov a tiež 68 druhov cicavcov. Väčšina druhov stavovcov predstavuje karpatské lesné druhy. Vyskytujú sa tu aj niektoré druhy a na základe ich existencie možno poukázať na prítomnosť teplomilných prvkov. Na príklade plazov je to možné dokumentovať výskytom jašterice múrovej (*Lacerta muralis*), jašterice zelenej (*Lacerta viridis*) a užovky stromovej (*Elaphe longissima*). Na hranici areálu bol zistený výskyt západokarpatského endemitu hraboša tatranského (*Microtus tatricus*). Z väčších stavovcov sa tu pravidelne vyskytujú všetky karpatské veľké šelmy, medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk (*Canis lupus*),

rys (*Lynx lynx*) a mačka divá (*Felis silvestris*). V severnej časti rieky Hron a v jeho prítokoch sa nachádza jedna z najpočetnejších populácií vydry (*Lutra lutra*). Na Slovensku patrí medzi kriticky ohrozené druhy. Z dravých vtákov je významný výskyt orla skalného (*Aquila chrysaetos*), ktorý tu pravidelne hniezdi, orla krikl'avého (*Aquila pomarina*), včelára obyčajného (*Pernis apivorus*) a tiež sokola rároha (*Falco cherrug*) a sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*). Vyskytuje sa tu aj zriedkavý hlucháň (*Tetrao urogallus*). Xerothermné a lesostepné lokality obýva strnádka cia (*Emberiza cia*). Je to vtáčí druh, ktorý je ďalším príkladom teplomilných druhov (12.12.2024, <http://www.npmp.sk/obsah/fauna>).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná VTL plynovodom (75,73 %). Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod (96,05 %). Obec má vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T - com 70 %, Orange 80 %, 4ka a O2 cca. 60 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov.

Infraštruktúra	jednotka	súčasný stav	budúci stav
Pošta	ano/nie	áno	áno
Káblková televízia	ano/nie	áno	áno
Verejný vodovod	pokrytie v %	96,05	100
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť	20 l/s,	30 l/s.,
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	30 %	100
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	70,09 %	100
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	75,73 %	95
	DSL	áno	áno
pripojenie na sieť internet	EDGE/UMTS/	áno	áno
	Wi-Fi	nie	nie
verejný internet	ano/nie	áno	áno
verejný prístupový bod	ano/nie	nie	nie
internetová kaviareň	ano/nie	nie	nie
pokrytie signálom Orange	%	80 %	90 %
pokrytie signálom T-com	%	70 %	90 %
pokrytie signálom O2, 4ka	%	60 %	80 %
verejné studne	počet	nie	nie
pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	20 l/s,	30 l/s.,
vodojemy	počet/objem	150 (2 x 75) m ³	150 (2 x 75) m ³
skládka TKO	ano/nie	nie	nie
separovaný zber	ano/nie	áno	áno
zberný dvor pre separovaný zber	ano/nie	áno	áno
kompostovisko	ano/nie	nie	áno
cintorín	počet	1	1
dom smútku	počet	1	1

Zdroj: OcÚ Hel'pa, 2024

Zásobovanie pitnou vodou

Hel'pa má vodovodnú sieťou (od roku 1947) pokrytú celú obec, z toho vyplýva, že takmer všetky nehnuteľnosti sú napojené na verejnú vodovodnú sieť. V súčasnej dobe je obec zásobovaná vodou z prameňa Teplica s výdatnosťou 20 l/s. Nad obcou sa nachádza ďalší vodný zdroj pramene Koleso (1,2,3), ktorých celková výdatnosť je veľmi kolísavá a v počas suchého leta sa pohybuje okolo 1,4 l/s. V katastri obce sa nachádzajú aj vodné zdroje Jamina, ktoré využíva hospodársky dvor Hel'pa a závod v Závadke n/Hronom. Napojených je 2990 obyvateľov, s počtom 805 vodovodných prípojok o celkovej dĺžke prípojok 4856 m a celkovou dĺžkou vodovodného potrubia 12 279 m, z toho 120 m výtlačné potrubie. Súčasná kapacita zdroja pitnej vody postačuje aj pre výhľadové obdobie do roku 2020. Rozvodná sieť v obci je rozdelená na dve tlakové pásma. I. tlakové pásmo je napojené bez akumulácie vody priamo na pramennú záchytku prameňa Teplica- 660m n. m. Na území prameniska sa nachádza čerpacia stanica s kapacitou 10 l/s, pre vodojem s kapacitou 150 (2 x 75) m³ obsluhujúci II. tlakové pásmo-700m n. m. Vodojem je s kótou max. hladiny 725 m.n.m. Zástavba v obci je situovaná v rozmedzí vrstevníc 627 – 728 m.n.m. Od vodojemu pokračuje rozvodné potrubie hlavnou vetvou a príslušnými vetvami. Rozvodná sieť je kombinovaná staršia časť liatinovým potrubím DN 100,80 a novšia časť potrubím PVC DN 100 a PE 80. V niektorých častiach sú v súčasnosti nevyhovujúce tlakové pomery v rozvodnej sieti, ktoré je nutné riešiť. V blízkej budúcnosti je potrebné

uvažovať s rekonštrukciou nevyhovujúcej siete, napr. na ulici Hronská. Potreba vody pre ostatné obyvateľstvo je zabezpečovaná z vlastných vodných zdrojov – studní. Vo väčšine uvedených vodných zdrojov – studní voda podľa rozborov hygienickým normám nevyhovuje. Na dôvažok hrozí, že počas dlhotrvajúcich suchých období bude výdatnosť studní deficitná vplyvom poklesu spodných vôd (PHRSR Heľpa, 2015).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	851	96,05
v dome - vlastná	1	0,11
mimo domu - z verejnej siete	11	1,24
mimo domu - vlastná	0	0,00
bez prípojky	19	2,14
nezistený	4	0,45
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V súčasnom období je v obci vybudovaná kanalizačná sieť a ČOV. Obec má vybudovanú dažďovú kanalizáciu s pokrytím územia na cca. 30 %. Funkčnou Po vyčistení je odpadová voda odvádzaná do recipientu rieky Hron.

Určitá časť obyvateľov obce (22,35 %) je odkanalizovaná individuálne do žúmp a septikov (ktoré sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce), resp. priamo do toku. Netesnosť žúmp resp. problémy s vývozom ich obsahu a priame vypúšťanie odpadových vôd znečisťuje podzemné vody a vody Hrona. K zabráneniu znečisťovania povrchových a podzemných vôd a zachovania kvalitného životného prostredia oblasti je potrebné riešiť komplexné odkanalizovanie obce a vyprodukované odpadové vody prečistiť pred ich vypustením do recipientu. V obci je dobudovaná splašková gravitačná kanalizácia, z materiálu PVC s využitím a napojením na vybudovanú ČOV. Trasa kanalizácie je situovaná tak, že vedie v obecných komunikáciách a verejných priestranstvách. Pri štátnej ceste je kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti vedie v súbehu s vodovodným potrubím v osovej vzdialenosti 80 cm od vodovodu smerom do vozovky. V časti obytnej zóny je vybudovaná kanalizačná stoka dĺžky cca 700 m, ktorá odvádza dažďové vody do Hrona. Pred zaústením dažďových vôd z komunikácií a ostatných plôch do vodných tokov je nevyhnutné ich odsedimentovať resp. mechanicky prečistiť – lapače, so súčasným zachytávaním príp. ropných látok.

Až 22,35 % domov má vybudovaný septik, prípadne žumpu (198 domov). Na ČOV je napojených 621 (70,09 %) domov. Bez kanalizácie je 62 domov.

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	198	22,35
prípojka na kanalizačnú sieť	621	70,09
domáca čistička odpadových vôd	1	0,11
bez kanalizácie	62	7,00
nezistený	4	0,45
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

Obec Heľpa je zásobovaná elektrickou energiou z primárneho 22 kV vzdušného vedenia č. 381 z ES 110/22 kV. Južne pod obcou prechádza 110 kV vzdušné vedenie č. 7711. Napájanie samotného sídla je realizované 22 kV vzdušnými prípojkami prostredníctvom jedenástich 22/0,4 kV trafostaníc, zásobujúcich súčasnú bytovú zástavbu, občiansku vybavenosť, priemysel a poľnohospodárstvo. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom na betónových a v menšej miere aj drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce. Sieť je potrebné v niektorých častiach rekonštruovať (výmena vodičov, stĺpov...). Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárnej siete. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe 6 – 25 mm², ako fáza verejného osvetlenia sekundárnej siete NN. Ovládanie verejného osvetlenia je spínacími hodinami zo skriň verejného osvetlenia. SSE, š.p. Žilina vykonáva rekonštrukciu trafostanice komunál – pre distribučné NN rozvody v strede obce. Cez posilujúci vývod od trafostanice č. 9 (pri komunikácii smer Pohorelá) bude možné pripojenie 10 RD v lokalite IBV – Teplica. Pre ďalšiu výstavbu v uvedenej lokalite je potrebné vykonať výstavbu zahusťovacej trafostanice. Súčasne s rekonštrukciou vzdušnej siete NN v dôsledku fyzicky opotrebovaných drevených podperných bodov (stĺpov NN) na uliciach Závozok, Krížna, Jánošíkova, Hurbanova a Hviezdoslavova. Osvetlenie bolo zrekonštruované v rokoch 201 - 2015. Plynofikácia obce podstatne znížila zaťaženie siete najmä zo strany odberateľov z radov obyvateľstva. Hospodársky dvor, STS a železnica majú vlastné trafostanice, ktoré nie sú zahrňované do bilancií v obce. Transformátory T1 až T11 sú prevádzkované energetickým podnikom a v súčasnosti je stav napäťových pomerov v obci pomerne vyhovujúci (PHRSR Heľpa, 2015).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy

- vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie plynom

Obec Heľpa je plynofikovaná. Dodávka plynu je uskutočnená z VTL plynovodu DN 200, PN 6,4 MPa, cez RS VTL/STL 1200/2/1. Regulačná stanica plynu je umiestnená v juhozápadnom okraji obce v blízkosti cesty Brezno – Červená Skala. Miestna sieť je vytvorená kombináciou STL a NTL plynovodov (PHRSR Heľpa, 2015). Z regulačnej stanice vychádza STL plynovod z ocelových rúr DN 100, ktorý slúži pre zásobovanie obce zemným plynom. Jednotlivé odbery sú pre použitie v domácnostiach a pre technickú a občiansku vybavenosť doregulované v domových regulačných zostavách. Rozvod potrubia v obci je z rúr z lineárneho polyetylénu. Pre rodinné domy a nízkopodlažné objekty bez centrálnej dodávky tepla a teplej vody je komplexné používanie plynu pre potreby vykurovania, ohrevu teplej vody a varenia. Plynové vykurovanie má obvykle formu ústredného vykurovania, len výnimočne sa realizuje samostatnými plynovými pecami. V objektoch občianskej vybavenosti a drobného priemyslu sa zemný plyn používa na vykurovanie, ohrev teplej vody a technologické potreby.

Domový fond - zásobovanie plynom

plynifikácia	počet	podiel (%)
áno	671	75,73
nie	211	23,81
nezistené	4	0,45
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na pevné palivo - prevažne na atmosferické spaľovanie drevnej hmoty a zemný plyn. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (priamoohrevné, akumulčné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere slnečné kolektory (najmä podpora prípravy TUV), propán (najmä technologické účely - varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / plynové vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TUV. V riešenej obci sa nenachádza žiadny systém CZT. Centrálne zásobovanie teplom na báze plyných palív sa nachádza len v časti OV (kotolňa pre ZS, potraviny, MŠ,DJ). Výchľadovo sa aj súčasný decentralizovaný spôsob prípravy tepla a TUV zachová. Plynifikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Stávajúce zdroje tepla u vybavenosti slúžia prevažne len pre jeden, príp. dva objekty v bezprostrednej blízkosti. Nejedná sa o centrálny zdroj tepla (PHRSR Heľpa, 2015).

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare, alternatíva je bezdrôtový rozhlas.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. V obci je vybudovaný aj káblový rozvod.

Telekomunikácie

Hel'pa je súčasťou TO Brezno. Miestne rozvody sú tvorené prevažne vzdušným vedením do všetkých ulíc na drevených podperných stĺpoch. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným vedením. Telekomunikácie spracovali projekt rozšírenia miestnych sietí, na ktorý je vydané územné rozhodnutie. Miestnu sieť je potrebné rozšíriť z pohľadu súčasného stavu aj z hľadiska návrhu. Existujúca ústredňa v obci je digitalizovaná. Obcou prechádza OOK (oblastný optický kábel), s vyvedením na telefónnu ústredňu v Hel'pe. Novorealizované siete sa odporúčajú pokladať len formou kábelových vedení a na telekomunikačnú sieť napojiť účastníkov s nevybavenými žiadosťami. Postupnú kabelizáciu miestnej vzdušnej tlf. siete realizovať v nadväznosti na existujúce rozvody a v súčinnosti s programom telekomunikácií (PHRSR Hel'pa, 2015).

Mobilní operátori telekomunikačných systémov T-com, Orange, 4ka a O2 Telefonica Slovensko má stav pokrytia v danej oblasti jedine pre služby siete GSM/GPRS ešte prostredníctvom technológie prvej generácie (1G) s využívaním systémov AMPS, TACS a čiastočne druhej generácie (2G a 3G) v centrálnej časti obce. Rýchly internet, systém EDGE/Super Speed (2,5G), resp. nadstavba (3G a 4G) HSDPA/UMTS ktorá umožňuje maximálne prenosové rýchlosti pre sťahovanie dát z internetu do hodnoty 3,6 Mb/s (4G - Teoretická rýchlosť sťahovania (downlink) je 172,8 Mbps (21.6 MB/s) a odosielania (uplink) 57,6 Mbps (7,2 MB/s). Pripojenie cez optickú linku priamo ku účastníkom telekomunikačných služieb u všetkých mobilných operátorov je pre riešené územie v súčasnom období nedostupná. Dátové služby sú poskytované prostredníctvom Verejnej dátovej siete (VDS) T-com. Nové trasy miestnych telekomunikačných káblov pre rozvojové lokality je potrebné viesť po oboch stranách obslužných komunikácií v koridoroch pre inžinierske siete v zmysle platných STN. Body napojenia pre telefónne prípojky novej bytovej výstavby a občianskej vybavenosti budú určené v podmienkach pri začatí územného konania pre konkrétnu lokalitu. Telefónna ústredňa má kapacitu na rozšírenie počtu účastníkov v novej IBV, v novej občianskej vybavenosti a v novej výrobe.

Pošta – V obci sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty.

Ochranné pásma

ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované LED svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete nn. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach. Pre navrhovanú výstavbu je potrebné budovať verejné osvetlenie LED svietidlami, ktoré budú upevnené na bezpäticových osvetľovacích stožiaroch. Rozvod medzi svietidlami bude káblom CYKY 4B x 10 mm², uloženým v zemi. Ovládanie navrhovaného osvetlenia napojiť pomocou impulzného kábla na centrálny impulz VO obce Hel'pa. Verejné osvetlenie bolo rekonštruované v rokoch 2014 - 2015.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Na toku Hron v rámci k. ú. Hel'pa nie sú vybudované regulačné objekty a vodné nádrže. Z časti je regulované koryto vodného toku. Vodohospodársky plán povodia rieši problematiku odtokových pomerov a s ňou súvisiace podrobnejšie opatrenia. S výstavbou vodných nádrží v riešenom území neuvažuje. V intraviláne obce je pre navrhované zámery, potrebné hľadať riešenia na ochranu územia pred veľkými vodami. Pre zabezpečenie tejto požiadavky je nevyhnutné dodržať nasledovné zásady: pôdny kryt chrániť pred vodnou eróziou uplatnením protieróznych pôdoochranných a lesotechnických opatrení, zabezpečiť realizáciu povrchových protieróznych priekop zachytávajúcich prívalové vody, zabezpečiť koryto vodného toku proti zosunom pôdy, zvýšiť úroveň starostlivosti o odvádzanie dažďových vôd z územia obce, neupravené úseky vodných tokov riešiť s cieľom ochrany intravilánu pred veľkými vodami na Q100 a orné pôdy pre Q20, pretože náhodilé zaplavenie je ekologicko-produkčne žiaduce, pri výstavbe je potrebné zachovať ochranné pásma pozdĺž tokov 5 m od brehovej

čiar, zriaďovanie ochranných pásiem je právne zabezpečené zákonom o vodách c. 364/2004 Z.z. a vyhláškou MŽP SR c. 398/2002 Z.z.. Pri jednotlivých úpravách tokov sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku Hron je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov.

Ochranné pásma

- + obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiar miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarováť. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súbehy vedení s vodnými tokmi“.

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

V obci sa nachádza požiarne zbrojnica v správe obce Hel'pa. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody. Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií zabezpečujú dobrú dostupnosť pre zásahové vozidlá požiarnej ochrany. Zásobovanie nových rozvojových plôch požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete. Príjazd pre požiarne vozidlá, v rozvojovom zámeroch bude zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (čím sa dosiahne požadovaná minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR c. 94/2004 Z.z.). Obec v súčasnosti nemá vybudované požiarne hydranty. Na hlavné vodovodné potrubia môžu byť v budúcnosti napojené uličné rozvody s osadenými protipožiarными hydrantmi. Sídlo požiarnej stanice jednotky ZPO pre obec Hel'pa je situované v okresnom meste Brezno. V prípade väčšieho požiaru je najbližšia zásahová jednotka s dojazdom do 15 minút. Obec má činný dobrovoľný hasičský zbor.

Cintoríny

Pochovávanie na území obce Hel'pa sa realizuje len na cintoríne. V obci Hel'pa sa územie akceptuje ako jeden pochovávaci obvod. Nachádza sa tu 1 cintorín.

Do priestorov cintorínov sa navrhuje umiestnenie kontajnerov menšieho typu, s ktorým by neboli problémy pri odvoze (využitie traktora). V cintoríne sa odporúča realizovať výsadba estetickej parkovej zelene a rekonštrukciu a dostavba chodníkov. Obec neplánuje rozšírenie plochy cintorína.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo cintorína (pohrebiska) v zmysle Zákona č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov – 50 m – v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy – šírka ochranného pásma pohrebiska 50 m sa nevyžaduje pre pohrebiská zriadené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 470/2005 Z. z. t.j. pred 1.11.2005.

2.4. DOPRAVA

Doprava predstavuje jeden z kľúčových faktorov rozvoja obce Hel'pa, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Rezort dopravy si v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja vytýčil v rámci dopravnej politiky SR globálny cieľ, ktorým je trvalo udržateľná mobilita. Môžeme ju definovať ako dlhodobé zabezpečenie neustále narastajúcich prepravných potrieb spoločnosti (prepravy tovarov a osôb) v požadovanom čase a kvalite, s maximálnou efektivitou, pri súčasnom znižovaní negatívnych

účinkov dopravy na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Trasovanie a výstavba dopravnej infraštruktúry v obci vychádzajúca z prepravných požiadaviek jej obyvateľov a hospodárskych subjektov v nej žijúcich a činných, je podmienená miestnym územným členením a charakterom územia (napríklad chránené územia). Cieľovým zosúladením všetkých faktorov pri územnom plánovaní vrátane plánovania dopravnej infraštruktúry (efektívnym využitím územia) a rešpektovaním špecifických daností regiónu je snaha doceliť trvalo udržateľný charakter životného prostredia.

Štátne komunikácie

Dopravné vzťahy v riešenom území sú silne ovplyvňované prietahom cesty č. I /66 Brezno – Červená Skala (s napojením na I/72), ktorá prechádza podstatnou časťou obce, a zároveň vytvára v obci základnú dopravnú os vo funkcii zbernej komunikácie. Južným okrajom obce prechádza železničná trať Zvolen – Červená Skala č. 166. Cestná komunikácia bola v priebehu minulých desaťročí obostavaná v dĺžke cca 850 m, čo vytvára pomerne dlhý úsek so zníženou rýchlosťou a radom dopravných závad. Križovanie miestnych komunikácií s prietahom cesty je vo vzdialenosti menšej ako 100 m. Jej šírka v intraviláne obce nezodpovedá norme (dosahuje iba 6,0 m). Šírkové parametre nie sú vyhovujúce. ani v extraviláne. Uvedené dopravné závary navrhujeme odstrániť realizáciou cestného obchvatu, ktorý bude vedený južným okrajom obce, popri železničnej trati. Na obec bude napojený úrovňovými križovatkami deltovitého tvaru. Jej trasa je orientačná a vyžaduje si upresnenie odbornou štúdiou. Po realizácii obchvatu bude jestvujúci prietah cesty I/66 slúžiť aj naďalej ako zberná komunikácia, nakoľko je na ňu zaústená podstatná časť miestnych komunikácií. Ako podružný dopravný systém navrhujeme okruh miestnych komunikácií s funkciou obslužnou. Okruh bude nositeľom autobusovej dopravy. Dopravne bude sprístupňovať navrhovanú bytovú výstavbu vo východnej a západnej časti riešeného obce. Na túto sústavu sú napojené ostatné komunikácie v obci, ktoré sú riešené v pravouhlom systéme a ktorých základná funkcia je dopravná obsluha. Takmer všetky komunikácie sú zokruhované čo podstatne zjednodušuje dopravnú situáciu v obci (PHRSR Hel'pa, 2015).

Miestne komunikácie

Jestvujúca cesta I/66 je zaradená do kategórie C 9,5/ 80 a navrhovaný cestný obchvat bude realizovaný v kategórii C-11,5/80 a v intraviláne vo funk. triede B1 a kat. MZ14/60, resp. 9/60. Terajší prietah cesty I/66 bude vytvárať v obci aj naďalej hlavnú dopravnú os vo funkčnej triede B-2 a kategórii MZ 9/60. Ostatné miestne komunikácie ktoré navrhujeme využívať pre autobusovú dopravu je nutné usporiadať tak, aby ich šírkové parametre zodpovedali kategórii MO 8/40 a funkčnej triede C2. Ostatné miestne komunikácie sú zaradené do funkčnej triedy C-3 a predstavujú kratšie úseky, alebo sú ukončené aj slepo. Ich šírkové parametre zodpovedajú kategórii MO6/40 (8/40). V najstaršej časti obce sú komunikácie vzhľadom k ich nevhodným šírkovým parametrom zaradené do kategórie MO 5/30 (PHRSR Hel'pa, 2015).

Hromadná autobusová doprava

Hromadná doprava osôb v riešenom území sa realizuje prevažne autobusovou dopravou. Obcou prechádzajú miestne, ako aj diaľkové linky autobusov SAD. Najväčší význam má autobusové spojenie z Breznom, ktoré zabezpečuje dopravu obyvateľov do zamestnania. Pozostáva z 32 spojov a smerom na Telgárt premáva 21 spojov. V obci sa v súčasnosti nachádza 5 autobusových zastávok, z toho 3 zastávky na ceste I/66. Ich pešia dostupnosť nie je vyhovujúca. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje zriadiť tri nové autobusové zástavky, ako aj zintenzívniť autobusovú dopravu. Pre diaľkové spoje ÚPD navrhuje zriadiť na obchvate cesty I/66 zástavku z odbočovacími a zastavovacími pruhmi, ako aj vhodný prístrešok (PHRSR Hel'pa, 2015).

Železničná doprava

Osobná doprava pozostáva z 9 spojov smerom na Brezno, a 8 smerom na Červenú Skalu. Z uvedených spojov prechádza oboma smermi jeden ako rýchlikový. Poloha železničnej stanice je pre osobnú dopravu nevýhodná v dôsledku veľkej dochádzkovej vzdialenosti z obce. Z uvedeného dôvodu ÚPD navrhuje jej premiestnenie bližšie k centru a vybavenie čakárňou (PHRSR Hel'pa, 2015).

Doprava pešia a cyklistická

Pešie chodníky v obci sú realizované pozdĺž celého prietahu cesty č. I/66 jednostranne. Na ostatných miestnych komunikáciách nie sú vybudované. Vzhľadom k tomu, že v obci sa organizujú významné kultúrne podujatia na miestnom amfiteátri, bude nutné jeho sprístupnenie pešími ťahmi z

navrhovaných parkovísk, ako aj z obce. Spojenie s centrom obce si vyžiada realizáciu pešieho ťahu popri podružnej dopravnej osi ktorá bude využívaná aj pre autobusovú dopravu. Ul. Burková bude vyčlenená ako skľudnená komunikácia funkčnej triedy D1 s možnosťou dopravnej obsluhy príľahlých objektov. Tato komunikácia by mala slúžiť pre pešie prepojenie hornej časti obce, s kde sa nachádza rozptylová plocha so strednou časťou obce, a príľahlými autobusovými zástavkami. Pre vhodnejšie pešie spojenie s navrhovanými parkoviskami vo východnej a západnej časti obce navrhujeme realizovať peší ťah aj po opačnej strane zbernej komunikácie. Vhodné spojenie dolného centra obce s navrhovanou autobusovou zástavkou pre diaľkové spoje na vybudovanom obchvate, ako aj výhľadovou železničnou zástavkou v dolnej časti obce navrhujeme realizovať spevnenými pešími ťahmi a obslužnou komunik. a otočkou (PHRSR Heľpa, 2015).

Ako cyklistickú trasu regionálnej úrovne ÚPD navrhuje využiť účelovú komunikáciu vedúcu popri potoku Krivul'a do pohoria Nízke Tatry s možnosťou prechodu na Liptovskú stranu. Nadregionálna je vedená vedľa cesty I/66 (VÚC B.B. kraja) (PHRSR Heľpa, 2015).

Parkovanie

Stav a rozmiestnenie parkovacích kapacít v súčasnej dobe nezodpovedá narastajúcej intenzite motorovej dopravy. V súčasnosti sa parkoviská nachádzajú iba v severnej časti obce a to v centre - 5 parkovacích miest, za kostolom - 5 parkovacích miest, pri zdrav. a nákupnom stredisku, ako aj na konci obce v súčte 40 miest. Počas kultúrnych festivalov sa však javí nedostatok parkovacích miest. Z uvedeného dôvodu ÚPD navrhuje zriadiť pohotovostné parkovisko vo východnej časti obce o kapacite 200 osôb. automobilov a 30 autobusov a v západnej časti o kap. 100 osobných áut. Pri vyčerpaní uvedenej kapacity parkoviska, navrhuje cca 100 osobných automobilov parkovať na komunikáciách v obci. Nad obcou je vyčlenený priestor pre 15 autobusov. Povrchová úprava obidvoch spomínaných parkovísk sa navrhuje ako ľahkú, s možným ponechaním pôvodného povrchu. V intraviláne obce sa navrhuje zriadiť 20 pozdĺžnych parkovísk pri športovom areáli a vnútro areálu využiť pre parkovanie autobusov. Parkovisko s kapacitou 6 miest doporučuje zriadiť pri novonavrhutej autobusovej zástavke na obchvate cesty I/66, ktoré by malo slúžiť aj pre výhľadovú železničnú zástavku (ÚPD Heľpa, 2011, PHRSR Heľpa, 2015).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 74/2020 Z. z., 6/2022 Z. z., **377/2022 Z. z.**) legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Katastrálne územie obce Heľpa tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je pásmo TTP a v menšej miere pásmo ornej pôdy (cca. 20 ha), rozsiahle lesné spoločenstvá a pásmo obytnej zóny obce.

Obec v hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba napĺňať enviromentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení n. predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Štruktúra krajiny

Hodnotené územie a jeho blízke okolie sa skladá z 17 prvkov, ktoré sú zoskupené podľa prevládajúcich aktivít do 6 skupín. Ide o nasledujúce prvky:

1. Dopravné a priemyselné plochy a vedenia

cesty I., II., III. triedy, miestne komunikácie
železničná trať,
priemyselné areály a objekty služieb,
nadzemné a podzemné vedenia,
energiovody a produktovody.

2. Urbanizované plochy

kompaktná sídelná zástavba,
vidiecke kompaktné a rozptýlené osídlenie,

3. Poľnohospodárske kultúry a orná pôda

maloplošné oráčiny,
trvalé trávnaté porasty (lúky a pasienky),
záhrady,

4. Vegetačné štruktúrne prvky

nelesná stromová a krovinná vegetácia,
líniová brehová vegetácia a sprievodná vegetácia ciest,
trávne a ruderalne spoločenstvá,
remízky,
lesné porasty.

5. Vodné prvky

stále vodné toky s prirodzeným korytom,
stále vodné toky s upraveným korytom,

Obec disponuje kvalitnými podmienkami životného prostredia v porovnaní s inými obcami na Horehroní. V riešenom území sa však nachádzajú niektoré stacionárne i pohybujúce sa zdroje znehodnocovania ovzdušia, pôdy, podzemných vôd, zasahovania nadmerným hlukom a vibráciami spolupôsobiacimi s externými zdrojmi. Prašnosť časovo ohraničená je spôsobovaná poľnohospodárskou činnosťou na poliach. Za tým účelom sú navrhované pásy izolačnej zelene pozdĺž obytnej zástavby. Zdrojom biologického znehodnocovania bývania je hospodársky dvor RD Agrohelp, ktorý navrhujeme funkčne reštrukturovať, s cieľom redukcie PHO z 500 m na 300 m. Eliminácia hluku, vibrácií a fyzického a psychického ohrozenia z cesty 1/66 je riešená preložkou mimo obec (pozdĺž železnice). Pasívnymi opatreniami je návrh výsadby izolačnej zelene v dotyku s bývaním. Zníženie nehodovosti je riešené obojstranným vedením chodníka pozdĺž zbernej komunikácie a jednostranným pozdĺž vyšších obslužných komunikácií. Burková ulica je riešená ako skľudnená komunikácia s preferenciou pešej dopravy (ÚPD Hel'pa, 2011, s. 28).

Celé katastrálne územie sa v súčasnej dobe nachádza v niektorom z vyšších stupňov územnej ochrany prírody. Rieka Hron tvorí hranicu medzi ochrannými pásmami Národných parkov Nízke Tatry a Muránska planina (2.stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 3 zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny - ďalej len „zákon“). Vlastné územie Národného parku Nízke Tatry (3.stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 2 zákona), vyhláseného Nariadením vlády SR č. 182/1997 Z. z., prebieha severným okrajom územia v podhrebeňovej časti hrebeňa Veľkej Vápenice (Pálenice) v závere doliny Koleso do sedla Priehyba a na kótu 1287,3 m.n.m. za hranicou katastra. Vlastné územie Národného parku Muránska planina (3.stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 2. zákona), vyhláseného Nariadením vlády SR č. 259/1997 Z. z. prebieha v najjužnejšej tretine južnej časti územia oblúkom z kóty Rácovo (1089,5 m.n.m.) na kótu 1216,8 m.n.m.. Južný okraj katastra zasahuje do východného okraja Národnej prírodnej rezervácie Veľká Stožka (5.stupeň ochrany v zmysle § 17 ods.3 zákona). V zmysle § 19 ods. 4 zákona je prírodnou pamiatkou (5.stupeň ochrany) Jaskyňa vo vodojeme napriek tomu, že ide o hospodársky využívaný objekt. V území sa nachádzajú lokality s výskytom viacerých druhov rastlín a živočíchov, chránených v zmysle § 25, 26 zákona a Vyhlášky Ministerstva ŽP SR č. 93/1999 o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a o spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín, chránených živočíchov a drevín, ich vymenovanie však presahuje rozsah tohto posudzovania. Známe a zistené lokálne i hromadné výskyty či migračné trasy jednotlivých druhov boli brané pre potreby tohto hodnotenia do úvahy. Najhodnotnejšou lokalitou z tohto pohľadu je územie NPR Veľká Stožka na južnom okraji katastra. Výskyt chránených nerastov a skamenelín v území nie je známy.

Obec nemá spracovaný miestny ÚSES. Základná osnova takého materiálu - ekologická kostra krajiny - bola spracovaná v rámci nášho posudzovania. Z prvkov systému ekologickej stability zachytených v ÚPN - VÚC Banskobystrického kraja (krajinná štruktúra a ÚSES) sa v predmetnom území nachádzajú

navrhované biocentrá regionálneho významu (komplex Holého vrchu, Hájnica), ako aj navrhovaný biokoridor regionálneho významu, prebiehajúci v osi Brest - Nehovo - Kadlub - Hájnica - Heľpa - Stajňová - Čelo a biokoridor nadregionálneho významu, prebiehajúci údolím rieky Hron. V zmysle Generelu nadregionálneho ÚSES SR sa v území nachádza biocentrum nadregionálneho významu (lesné komplexy v severnej časti územia), biocentrum provinciálneho významu Muránska planina (južne od osi Doliny za Nehovím) a biokoridor nadregionálneho významu, prebiehajúci hrebeňom Nízkych Tatier. V území je viacero lesných porastov zaradených do kategórie ochranných lesov. Ide prevažne o lesy v severnej časti územia a v bezprostrednom okolí obce, v južnej časti sú ochranné lesy len na samom okraji katastra. V území sa severne od obce nachádza pásmo ochrany vodných zdrojov a na okraji intravilánu vodojem, z ktorého je zásobovaný obecný vodovod. Severne od obce sú využívané dva minerálne pramene (PHRSR Heľpa, 2015).

Ochrana prírody a krajiny

Celé posudzované územie sa v súčasnej dobe nachádza v niektorom z vyšších stupňov územnej ochrany prírody. Rieka Hron tvorí hranicu medzi ochrannými pásmami Národných parkov Nízke Tatry a Muránska planina (2. stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 3 zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – ďalej len „zákon“). Vlastné územie Národného parku Nízke Tatry (3. stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 2 zákona), vyhláseného Nariadením vlády SR č. 182/1997 Z. z., prebieha severným okrajom územia v podhrebeňovej časti hrebeňa Veľkej Vápenice (Pálenice) v závere doliny Koleso do sedla Priehyba a na kótu 1287,3 m n. m. za hranicou katastra. Vlastné územie Národného parku Muránska planina (3. stupeň ochrany v zmysle § 14 ods. 2 zákona), vyhláseného Nariadením vlády SR č. 259/1997 Z. z., prebieha v najjužnejšej tretine južnej časti územia oblúkom z kóty Rácovo (1089,5 m n. m.) na kótu 1216,8 m n. m. Južný okraj katastra zasahuje do východného okraja Národnej prírodnej rezervácie Veľká Stožka (5. stupeň ochrany v zmysle § 17 ods. 3 zákona). V zmysle § 19 ods. 4 zákona je prírodnou pamiatkou (5. stupeň ochrany) Jaskyňa vo vodojeme napriek tomu, že ide o hospodársky využívaný objekt. Obec nemá spracovaný miestny ÚSES. Základná osnova takého materiálu – ekologická kostra krajiny – bola spracovaná v rámci krajinoekologického plánu. Z prvkov regionálneho ÚSES, zachytených v ÚPN VÚC Banskobystrického kraja (krajinná štruktúra a ÚSES) sa v predmetnom území nachádzajú navrhované biocentrá regionálneho významu (komplex Holého vrchu, Hájnica), ako aj navrhovaný biokoridor regionálneho významu, prebiehajúci v osi Brest – Nehovo – Kadlub – Hájnica – Heľpa – Stajňová – Čelo a biokoridor nadregionálneho významu, prebiehajúci údolím rieky Hron. V zmysle Generelu nadregionálneho ÚSES SR sa v území nachádza biocentrum nadregionálneho významu (lesné komplexy v severnej časti územia), biocentrum provinciálneho významu Muránska planina (južne od osi Doliny za Nehovím) a biokoridor nadregionálneho významu, prebiehajúci hrebeňom Nízkych Tatier. V zmysle NECONET do územia zasahujú jadrové územia európskeho významu – na juhu E20. Muránska planina, ktoré až po údolie Hrona lemuje územie rozvoja prírodných prvkov s funkciou štruktúrneho prvku ekologického koridoru, na severe E29. Kráľovohorské Nízke Tatry, ktoré z južnej strany lemuje územie rozvoja prírodných prvkov s hlavnou funkciou ochrany jadrového územia, ako aj riečny ekologický koridor národného významu n5. Hron. Celé územie leží v priestore západokarpatského biosférického jadrového územia. Vzhľadom k tomu, že prevažná časť územia katastra je pokrytá funkciami regionálnych a nadregionálnych prvkov ÚSES, len v strednej časti územia severne od rieky Hron boli vymedzené plochy miestnych biocentier. Prítoky Hrona v tejto časti územia plnia funkciu reálnych miestnych biokoridorov, spájajúcich miestne biokoridory navzájom, resp. prepájajúce prvky ÚSES vyššej hierarchickej hodnoty. V území boli vyčlenené nasledovné genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy.

1. Závadská skala – Temná – Priehyba – Chotárny grúň – Priehybka – Organy – Krajčovec. Komplex ochranných lesov v podhrebeňovej časti Veľkej Vápenice (Pálenice).
2. Krivý grúň. Ochranné lesy v závere doliny Krivul'a.
3. Hlboký potok. Prírodzene tečúci pravostranný prítok Hrona s pramennými oblasťami v záveroch Beľušovej doliny a doliny Pálenica. V poľnohospodárskej krajine má dobre vyvinuté bohaté brehovú porasty, miestami charakteru lužného lesa, ktoré v zalesnených častiach doliny splývajú s okolitými lesnými porastami.
4. Heľpiansky potok. Kratší pravostranný prítok Hrona v poľnohospodárskej krajine, prírodzene tečúci, bohato meandrujúci, s dobre vyvinutými brehovými porastami, lokálne s rozsiahlejšími plochami mokradných spoločenstiev.
5. Krivul'a. Pravostranný prítok Hrona s prameniskami v závere rovnomennej doliny a doliny Jaseňovec má po severný okraj obce charakter prirodzeného lesného toku s málo meandrujúcim korytom a chudobnými, zväčša hlúčikovými brehovými porastami a hodnotnými rastlinnými spoločenstvami v úzkej nive v dolnej časti toku.
6. Hučanské. Prírodzene tečúci horský až podhorský potok s bohatou vegetáciou brehových porastov v dolnej časti toku, ktoré v zalesnenej časti územia prechádzajú do redukovaných fragmentov až splývajú s okolitými lesnými porastami.

7. Hron. Rieka má v úseku, pretekajúcom katastrom, prirodzený charakter s bohatými brehovými porastami a hodnotnými, vhodným hospodárením udržiavanými aluviálnymi lúkmi. Lokálne sú priamo pri rieke vyvinuté skalné výstupy v aluviálnych medziach, ktoré hostia hodnotnú xerothermnú a petrofilnú vegetáciu. Do lokality je zahrnutá aj časť aluviálnych lúk, oddelených od rieky železnicou a štátnou cestou.
8. Čierť až. Rozsiahly komplex pasienkov medzi dolinami Hlbokého potoka a potoka Krivul'a, z ktorých je v súčasnosti veľká časť zarastená náletovými drevinami. Časť pasienkov je udržiavaná a využívaná, čo spestruje krajinný ráz a podporuje biodiverzitu. V neužívaných častiach pasienkov sú lokálne plochy, majúce charakter lesných porastov.
9. Nižné dolinky – Hutky. Rozsiahly komplex pasienkov medzi dolinami potokov Krivul'a a Hučanské, sčasti zarastajúcich náletovými drevinami, sčasti intenzívne až polointenzívne využívaných. V obhospodarovanej časti územia dopĺňajú krajinný ráz hlúčiky a línie mimoslesnej zelene.
10. Heľpík – Rozkopaný vršok. Rozsiahla aluviálna medza na pravom brehu Hrona, ktorou je ohraničená niva rieky. Pomerne vysoká a strmá medza je porastená lokálne spoločenstvami krovín a drevín, majúci miestami charakter lužného lesa, v západnej časti územia sú pomerne rozsiahle plochy lúk a pasienkov a vo východnej časti vystupujú na povrch rozsiahle skalné útvary s xerothermnou a petrofilnou vegetáciou.
11. Vakešová. Komplex hospodárskych a ochranných lesov, prevažne druhotného charakteru, v ktorých sú zachované fragmenty prirodzených jedľobukových porastov s najhodnotnejšími časťami okolo rozsiahlejších skalných útvarov, vystupujúcich z lesných porastov. Do plochy lokality boli zahrnuté aj polointenzívne využívané lúky na okraji alúvia Hrona, zasahujúce do komplexu lesa, a bloky medzí v nich.
12. Kováčovský potok. Prirodzene tečúci potok s početnými prítokmi, lokálne s dobre vyvinutými brehovými porastami, ktoré miestami splyývajú s okolitými lesnými porastami, lokálne s malými plochami nivných mokradí, porastených hodnotnou mokradňou vegetáciou.
13. Za vrchom – Hudákov vrch – Šindlárov vrch – Čierny vrch – Pribylinka – Brestinka – Kadlub. Veľmi cenný rozsiahly krajinný priestor južne od rieky Hron, tvorený rôzne veľkými enklávami skupín drevín, prevažne smrek s prímiesou ďalších ihličnanov, buka, brezy a ďalších listnáčov, charakteru rovnorodých, rovnovekých lesných porastov, striedajúcich sa s plochami intenzívnych i extenzívnych pasienkov, rôznymi sukcesnými štádiami riedkych drevinových formácií, brehovými porastami a rôznymi ďalšími drevinových a kriačinových líniových i hlúčikových štruktúr.
14. Postal. Horná časť a pramenná oblasť bohato vetveného toku lokálne s dobre zachovalými brehovými porastami, ktoré zväčša splyývajú s okolitými lesnými porastami, lokálne so zachovalými plochami aluviálnych a prameniskových mokradí.
15. Za Brestinkami – Ráčovská dolina. Plocha kompaktných lesných porastov prirodzeného charakteru v geomorfologicky dobre ohraničenom priestore.
16. Nehovo. Záver málo členitého potoka s redukovanými brehovými porastami a malými plochami prameniskových spoločenstiev na krasovom reliéfe.
17. Sitárka. Komplex prirodzených lesných porastov na krasovom reliéfe, nadväzujúcich na porasty NPR Veľká Stožka.

Veľká časť územia katastra Heľpy môže ostať z hľadiska ekologicky únosného využívania územia bez zmien. Jestvujúce pasienky sú len lokálne využívané nadmerne (priehony, napájadlá), zväčša je problém opačný, t. j. že sa veľké plochy pasienkov využívajú nedostatočne alebo vôbec. Sú v dostatočne pestrej mozaike s prirodzenými spoločenstvami, rovnako dostatočné je zastúpenie prirodzenej mimoslesnej zelene, príp. vyžaduje len prípadné doplnenie. Lokálne sú plochy oráčín, ktorých celková výmera a absencia vnútornej diferencovanosti presahujú únosnú mieru a bolo by potrebné ich rozčleniť. Zväčša však aj takéto plochy susedia s veľmi bohatými a diferencovanými biotopmi (strže potokov, skalné okraje aluviálnych medzí a pod.). V oblasti lesného hospodárstva sú jestvujúce lesné porasty pomerne stabilné a s ich postupným dorastaním sa bude zvyšovať ich vnútorná stabilita, najmä u porastov, ktorých drevinové zloženie je v súlade s prirodzenými podmienkami stanovišťa a historickým vývojom vegetácie v oblasti. U zmenených a premieňaných porastov je situácia zložitejšia, čo je zrejmé z jestvujúcich poznatkov v širšom priestore, avšak tento fakt nehovorí o vhodnosti pestovania lesov na súčasných stanovištiach, ktoré nie je v súlade s krajinnno-ekologickými podmienkami (PHRSR Heľpa, 2015).

Lokality NATURA 2000

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvorí v okolí obce osobitne chránené územie (Special Protection Areas, **SPA**) - vyhlasované na základe smernice v národnej legislatíve: **územie európskeho významu**.

Názov : Muránska planina

Kód územia : SKUEV0225

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Rozloha : 20257,37 ha

Správca územia : NP Muránska planina

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, 3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, 4070* Kosodrevina, 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bazických substrátoch zväzu Alyso-Sedion albi, 6170 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty, 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6520 Horské kosné lúky, 7110* Aktívne vrchoviská, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 40A0* Xerothermné kroviny, 91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy.

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plocháč červený *Cucujus cinnaberinus*, kunka žltobruchá *Bombina variegata*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, fúzač alpský **Rosalia alpina*, rys ostrovid *Lynx lynx*, bystruška potočná *Carabus variolosus*, ohnivák veľký *Lycaena dispar*, spridač kostihojový **Callimorpha quadripunctaria*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteini*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý **Ursus arctos*, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, podkovár veľký *Rhinolophus ferrumequinum*, poniklec prostredný **Pulsatilla subslavica*, syseľ pasienkový *Spermophilus citellus*, vlk dravý **Canis lupus*, črievičník papučkový *Cypripedium calceolus*, zvonček hrubokoreňový **Campanula serrata*, poniklec slovenský **Pulsatilla slavica*, hraboš tatranský *Microtus tatricus*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, kováčik fialový *Limoniscus violaceus*, netopier ostrouchý *Myotis blythi*, lietavec sťahovavý *Minipterus schreibersii*, lykovec muránsky **Daphne arbuscula*, kyjanôčka zelená *Buxbaumia viridis*, zvonovec ľaliolistý *Adenophora lilifolia*, fúzač karpatský **Pseudogaurtina excellens*, podkovár južný *Rhinolophus euryale*, kobylka štysova *Isophya stysi*

Navrhované menežmentové opatrenia

Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrpák, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie koňmi (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladaním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jarne kosenie s následným prepášaním územia), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Kosenie a následné odstránenie biomasy 2 x ročne, Odstraňovanie invázných druhov rastlín, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Udržovanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť, Údržba vletových otvorov pre netopiere v starých banských dielach, Elimináciu vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu, Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov, Revitalizácia starých záťaží (napríklad opustené ťažbové priestory, odkaliská, haldy, výsypky, odvaly, skládky), Revitalizácia spustnutých plôch, rumovísk a nepoužívaných ciest, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod., Usmerňovanie návštevnosti územia, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylin a vyhrabávanie stariny, Spaľovanie biomasy (napr. trstiny počas zimných mesiacov), Oplotenie chráneného územia.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Ťažba ostatných nerastov, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Diaľkové rozvody elektriny, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí, Jazda na snežných skútroch, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Golfové ihriská, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Farmy na chov zvierat - zariadenie, v ktorom sa chová viac ako 100 jedincov zvierat na komerčné účely (s výnimkou hospodárskych zvierat), Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba ostatných nerastov, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Skládky odpadu, Diaľnice (20.9.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/>).

Názov : Alúvium Hrona

Kód územia : SKUEV0303

Kraj : BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

Rozloha : 225,05 ha

Správca územia : NAPANT

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vřbovo-topolňové a jelšové lesy, 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdľ ich brehov, 3260 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plocháč červený *Cucujus cinnaberinus*, hlavátka podunajská *Hucho hucho*, hlaváč bielo plutvý *Cottus gobio*, kunka žltobruchá *Bombina variegata*, kunka červenobruchá *Bombina bombina*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, netopier brvitý *Myotis emarginatus*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, netopier ostrouchý *Myotis blythi*, plž severný *Cobitis taenia*, mihul'a *Eudontomyzon* spp.

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Opatrenia na zlepšenie kvality vôd, Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Športové areály, Malé vodné elektrárne, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Zriaďiť rybochovné zariadenie, Zriaďiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Pristavy, plavebné kanály a komory, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Sklady odpadu, Melioračné sústavy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Nekryté športové ihriská, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Golfové ihriská, Lyžiarske zjazdové trate, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Zábavné parky, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Rodinné domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útluky pre bezdomovcov a pod.), Hotely a motely, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Kaplnky a kostoly, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu...

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Sklady odpadu, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy (12.12.2024, <http://www.sopsr.sk/natura/>).

Názov : Kráľovohol'ské Tatry

Kód územia : SKUEV0310

Kraj : ŽILINSKÝ KRAJ

Rozloha : 30478,97 ha

Správca územia : NAPANT

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy, 4060 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni, 4070* Kosodrevina, 6150 Alpske trávinnobylinné porasty na silikátovom substráte, 6210 Suchomilné trávinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podlaží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6520 Horské kosné lúky, 7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8110 Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánného až kolinného stupňa, 8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8230 Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9140 Javorovo-bukové horské lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 9410 Horské smrekové lesy, 91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách, 91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

plocháč červený *Cucujus cinnaberinus*, hlaváč bielooplutvý *Cottus gobio*, kunka žltobruchá *Bombina variegata*, mlok karpatský *Triturus montandoni*, vydra riečna *Lutra lutra*, fúzač alpský *Rosalia alpina*, Boros schneideri, rys ostrovid *Lynx lynx*, bystruška potočná *Carabus variolosus*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteini*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý *Ursus arctos*, vlk dravý *Canis lupus*, črievičník papučkový *Cypripedium calceolus*, zvonček hrubokoreňový *Campanula serrata*, hraboš tatranský *Microtus tatricus*, svišť vrchovský *Marmota marmota latirostris*, netopier pobrežný *Myotis dasycneme*, kyjanôčka zelená *Buxbaumia viridis*, zvonovec ľaliolistý *Adenophora lilifolia*, mlynárik východný *Leptidea morsei*, jazyčník sibírsky *Ligularia sibirica*, pimprlík močiarny *Vertigo geyeri*.

Navrhované menežmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Usmerňovanie návštevnosti územia, Predĺžovanie obnovnej doby, Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob), Šetné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone, lanovky, ...), Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej vrstve (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Odstraňovanie invázných druhov rastlín, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Diaľkové rozvody elektriny, Nekryté športové ihriská, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Skokanské mostíky, Golfové ihriská, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba ostatných nerastov, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskoho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Sklady odpadu, Hotely a motely, Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Kempingy, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsycky, odvaly a odkaliská (haldy), Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Zriadiť poľovnícke zariadenie – zvernica, Zriadiť rybochovné zariadenie, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť alebo životné prostredie, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice Zábavné parky, Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodávaním pozemkov, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Skladovacie plochy len nad 100 m², Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Kaplnky a kostoly, Kríže, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a

iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevád, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmelnice a záhrady, bez limitu,

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, prístávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spalovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskoho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Skládka odpadu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery (12.12.2024, <http://www.soprs.sk/natura/>).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Základným pre obec je územný plán sídelného útvaru (ÚPN SÚ), ktorého záväzná časť sa po schválení obecným zastupiteľstvom stáva všeobecne záväzným nariadením obce. Obstarávateľom ÚPN obce (alebo zóny) je obecná samospráva. V súčasnosti obec Heľpa má spracovaný územný plán z roku 2011 so zmenami a doplnkami č.1 z roku 2020.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Brezno, ale aj v meste Banská Bystrica.

Okres Brezno ako aj obec Heľpa patria medzi územia s vyšším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. K najväčším zdrojom znečistenia v regióne patrí:

Tuhé znečisťujúce látky

Harmanec-Kuvert,s.r.o,Brezno/Kotolňa, MO SR,VÚ Nemecká, ZLH Plus, a.s.,Hronec/Kuplova pec, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Pipeco Slovakia,s.r.o.,Brezno/Kotol.

SO₂

Železiarne Podbrezová a.s./Tepláreň, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň, Harmanec-Kuvert,s.r.o.,Brezno/Kotol, MO SR, VÚ Nemecká, COOPJednota,NS Č.Balog.

NO_x

Železiarne Podbrezová a.s./Valcov, Železiarne Podbrezová a.s./Oceliareň,Železiarne Podbrezová a.s./Kogeneračná jednotka, myWood Polomka s.r.o./Kotolňa, Železiarne Podbrezová a.s./Ťaháreň rúr 2.

CO

Železiarne Podbrezová a.s. /Oceliareň, myWoodPolomka s.r.o.,Kotolňa, ZLH Plus,a.s.,Hronec/Kupl.pec,, Železiarne Podbrezová a.s./Valcovňa rúr, Harmanec-Kuvert s.r.o. Brezno/Kotolňa.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste I. a III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste Brezno a obci Podbrezová, Hronec, atď.,

K znečisteniu ovzdušia v kotline negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Produkcia v t na km2 podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	0	0	0,1	0,1	0	0	0	0	0	0	0,4
Oxid siričitý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oxid dusíka	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,5
Oxid uhoľnatý	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	3
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,6</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>	<i>1,3</i>	<i>1,1</i>	<i>1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,3</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,4</i>	<i>0,3</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,7</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>1,2</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>2,3</i>	<i>2,6</i>	<i>2,9</i>	<i>2,8</i>	<i>2,8</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>2,9</i>	<i>5,7</i>

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Brezno jeden z menej až stredne znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade produkcie oxidu dusíka (584,2 ton - rok 2019), oxidu uhoľnatého (3742,5 ton) a tuhých emisií (456,7 ton).

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	58,9	63,3	66	71	54	37,1	35,1	34,8	31,1	27,1	456,7
Oxid siričitý	58,7	35,7	33,9	45,3	37,4	26,4	26,1	27	28,9	26,7	56,7
Oxid dusíka	112,6	129,4	133,4	140,1	128,2	143,7	187,3	185,2	218	227,2	584,2
Oxid uhoľnatý	274	412,6	450,7	449,6	426,5	421,9	334,6	294,8	282,4	271,5	3 742,5

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. až III. triedy, zberných obecných komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA eq,p = 60 dB a v noci LA eq,p = 50 dB.

Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste I/66. triedy, ktorá prechádza cez obec. Hluk z automobilovej dopravy nepresahuje v obytnej zástavbe obce Heľpa povolených 50 dB(A).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001 ((v znení č. 91/2016 Z. z., 313/2016 Z. z., 90/2017 Z. z., 90/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 106/2018 Z. z.,

177/2018 Z. z., 208/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 312/2018 Z. z., 302/2019 Z. z., 302/2019 Z. z., 364/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 460/2019 Z. z., 74/2020 Z. z., 218/2020 Z. z., 285/2020 Z. z., 285/2020 Z. z., 9/2021 Z. z., 46/2021 Z. z., 128/2021 Z. z., 216/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 372/2021 Z. z., 430/2021 Z. z., 430/2021 Z. z., 518/2021 Z. z., 230/2022 Z. z., 146/2023 Z. z., 146/2023 Z. z.). Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne kraj a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2016 - 2020 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Banskobystrického kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja 2016 - 2020 sa budú realizovať obcou. Keďže obec nespada do minulosti pod povinnosť spracovať POH vzhľadom na jej veľkosť a objem produkovaného odpadu, nemá v súčasnosti spracovaný platný POH. **Nová legislatíva už túto povinnosť nevyžaduje.**

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	260,8 3	282,5 8	282,7 6	311,6 6	346,0 2	383,3 9	381,3 7	407,7	446,3 5	427,1	414,9 5
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	40,74	58,63	57,46	88,86	122,2 6	156,6 5	157,2 5	181,9	222,5 5	216,1 1	209,5 1
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	192,2 3	217,1 2	224,4 6	222,3 5	223,7 6	226,7 5	224,1 1	222,1 6	220,8 1	206,7 9	202,1 1
% zhodnoc. kom. odpadu	15,62	20,75	20,32	28,51	35,33	40,86	41,23	44,62	49,86	50,6	50,49
% recyklácia	11,65	12,57	16,58	28,05	35,16	40,86	41,23	44,59	49,51	50,36	50,37
% miera skládkovania	68,54	68,84	79,34	71,34	64,67	59,14	58,77	54,47	49,47	48,41	48,66

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Obec Heľpa má komplexne spracovaný a realizovaný spôsob likvidácie odpadov, vrátane zhodnocovania odpadov každého druhu a kategórie. Obec Heľpa nakladá so vzniknutým odpadom v zmysle platnej legislatívy v odpadovom hospodárstve, predovšetkým podľa zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a podľa jeho vykonávacích vyhlášok. Jednotliví pôvodcovia odpadov z komunálneho odpadu separujú sklo, kovy, plasty, papier a tieto ukladajú do zberných nádob umiestnených v zbernom dvore, odkiaľ sú prostredníctvom oprávnených organizácií odovzdávané na recykláciu. V budúcnosti realizovať separovaný zber jednotlivých zložiek z komunálneho odpadu. Vyseparovaný nebezpečný odpad je potrebné zhromažďovať oddelene od ostatných druhov odpadov v pevných, nepriepustných obaloch a v miestach zabezpečených proti poveternostným vplyvom. Ich prepravu a zneškodnenie zabezpečuje obec u oprávnenej firmy. Nadrozmerný odpad, vyradené zariadenia a elektrospotrebiče, akumulátory, sa v stanovených obdobiach obyvatelia zhromažďujú na vybranom mieste a následne odovzdávajú organizácii, ktorá má oprávnenie na nakladanie s takýmto odpadom. Uvedený odpad je ďalej materiálovo a energeticky zhodnocovaný. Odpady vzniknuté pri stavebnej činnosti charakteru prebytočnej zeminy, suty, zmesi betónu a pod. je ukladaný na skládku zeminy organizáciami, oprávnenými na takúto činnosť a stavebnými organizáciami podľa usmernenia obecného úradu.

Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi, vznikajúcimi v obci cez VZN. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v návaznosti na zákon o odpadoch. V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov obce na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia.

Obec nemala a ani nemá vo svojom katastrálnom území povolenú vlastnú skládku odpadu. Od roku 1996 zneškodňuje odpad skládkovaním na skládke prevádzkovateľa SEKOLÓG, s.r.o., Brezno. Odber nebezpečného odpadu (batérie a akumulátory) zabezpečuje špecializovaná firma. Zber netriedeného komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, separovaný zber s piatimi komoditami plasty, sklo, papier, textil, železo a elektroodpad, sa zabezpečuje 1x mesačne. Veľkokapacitný odpad sa zbiera 1x týždenne. Obec vybudovala zberný dvor z prostriedkov eurofondov a spolufinancovania obce. Prevažnú časť odpadov tvorí domový komunálny odpad. Od roku 1995 v obci vykonáva zber triedeného komunálneho odpadu v zložení – sklo, papier, textil, kovy, batérie, ktorý sa odovzdáva Zberní surovín, a.s., B. Bystrica. Takýto spôsob nakladania s odpadom sa prejavil aj na poklese skládkovaného KO. V obci sa nenachádzajú žiadne zariadenia vhodné na zhodnocovanie, úpravu a zneškodňovanie odpadov, preto obec využíva služby takýchto zariadení mimo svojho územia a územia okresu, čo sa prejavuje vo zvyšovaní nákladov. V obci sa navrhuje v rámci priemyselného parku zberňa, triedenie a zhodnocovanie surovín. V blízkom období bude KO skládkovaný pri Brezne a neskôr sa napojí na okresnú koncepciu riadených skládok, pot. spalovní. V rámci následného procesu aktualizácie ÚPD bude potrebné vyhodnotiť vyhládavacu štúdiu regionálnej skládky KO v k.ú. Heľpa.

Odpad zo živočíšnej veľkovýroby vzniká v poľnohospod. dvore RD Agrohľp. Krátkodobu sa skladuje na hnojisku v areáli 2x10 000 l, ktoré je vodotesné a vyvážené na polia mimo PHO vodných zdrojov podľa hnojovného plánu. Výrobnú technológiu s koncovkou ÚPD navrhujeme modernizovať podľa aktuálnych hygienických požiadaviek. Odpady vznikajúce výkonom predmetu podnikania je producent povinný zhodnocovať sám, resp. tretou osobou, alebo odovzdaním osobe oprávnenej nakladať s odpadmi podľa zákona o odpadoch. V súčasnosti takéto odpady vznikajú v stredne veľkých prevádzkach, kde je žiadúce využívať najlepšie na trhu dostupné technológie šetriace prírodné zdroje a zhodnocujúce vlastný odpad, ale aj odpad zo širšieho okolia. Dôležité je zavádzať technológie predchádzajúce vzniku odpadu, resp. obmedziť ich tvorbu. Zariadenia pre podnikanie vo vlastných účel. stavbách a priestoroch nesmú negatívne ovplyvňovať susedné stavby a životné prostredie (PHRSR Heľpa, 2015).

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s priemyselnou, poľnohospodárskou a lesníckou činnosťou, so zastavanou plochou obce a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej a priemyselnej výroby ako aj kanalizačného systému.

Svahové deformácie

V katastrálnom území obce Heľpa sa nenachádzajú významnejšie svahové deformácie – zosuvy. Z geodynamických procesov sa v hodnotenom území a jeho širšom okolí prejavujú procesy zvetrávania, erózie a svahové pohyby. Erózia je reprezentovaná prevažne eróziou Hrona a výmoľovou eróziou pôsobením príválových vôd z atmosférických zrážok.

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s poľnohospodárskou činnosťou, so zastavanou plochou obce Heľpa a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej výroby a únikmi z kanalizácií a septikových. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj prevádzky priemyselnej výroby a pod.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Na území obce Heľpa sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a

požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav.

Povrchové vody

Najvýznamnejším zdrojom znečistenia vôd v regióne sú to skladovacie objekty a manipulačné priestory poľnohospodárskych podnikov. Poľnohospodárska výroba sa podieľa na znečisťovaní hlavne ošetrovaním poľnohospodárskych rastlín, vývozom močovky a hnojnice a ďalšími inými činnosťami uskutočňovanými najmä v brehových pásmach tokov (Chocholová a kol., 2004). V obci Heľpa je vybudovaná splašková kanalizácia. Absencia kanalizácie v minulosti predstavala jednu z najväčších príčin znečisťovania povrchových a pri priesakoch aj podzemných vôd.

Podzemné vody

Samotné podzemné vody sú významným spôsobom kontaminované hlavne prostredníctvom zrážkových a povrchových vôd. Zaťažené sú zvýšenými obsahmi chloridov, síranov, dusičnanov, amónnych iónov, ako dôsledok poľnohospodárskej činnosti a existencie areálov poľnohospodárskych podnikov. Zdrojom znečistenia sú aj skládky odpadov, hlavne neriadené.

Radónové riziko

Podľa mapy Prognóza radónového rizika (Čížek, P., a kol., In: Atlas krajiny SR, 2002) sa riešené územie nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom. Postup stanovenia presnej objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu, priepustnosti základových pôd riešeného územia ako bude potrebné vykonať v ďalších stupňoch projektovej prípravy.

Obrázok: radónové riziko v obci Heľpa

Zdroj: 10.12.2024, <https://apl.geology.sk/radio/>

Vibrácie

Z hľadiska trvalých zdrojov vibrácií, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme vibrácie z cestnej dopravy. Na území obce je hlavným zdrojom vibrácií automobilová premávka na ceste I/66. triedy. Z hľadiska intenzity dopravy v obci je táto environmentálna záťaž závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu. Potenciálnym zdrojom vibrácií pri realizácii rozvoja obce bude činnosť ťažkých stavebných mechanizmov, použitie stavebných technológií a preprava ťažkými nákladnými vozidlami. Výraznejší výskyt vibrácií počas výstavby navrhovaných stavebných objektov sa neočakáva. Vplyv vibrácií na okolie v období výstavby možno vzhľadom na použitie bežných stavebných technológií považovať za nevýznamný. Zdrojom vibrácií na nízkej úrovni produkcie budú novo navrhované miestne obslužné komunikácie, ktoré budú v prevažnej miere využívané osobnými motorovými vozidlami.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca vodná erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd.

Kontaminácia pôd rizikovými látkami

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy a zvýšeným obsahom cudzorodých látok v pôde. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných (limitných hodnôt) koncentrácií rizikových látok v pôde. V regióne, ktorý predstavuje z hľadiska výroby a poľnohospodárskej produkcie intenzívne využívanú oblasť, sa zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde územia obce predpokladá. Vplyvom vypúšťaných emisií sa narušuje prirodzená bonita pôdy. Vplyvom exhalátov, najmä SO₂ sa zvyšuje jej kyslosť, čo si vyžaduje zvýšené náklady na vápnenie. Exhaláty obsahujú aj mnoho iných toxických prvkov ako Pb, Cr, Zn, Mn, avšak najväčšie škody spôsobujú zlúčeniny As, ktoré v organizmoch vyvolávajú poruchy látkového metabolizmu a zmeny v nervovej sústave. Vplyvom imisíí sa dostáva do pôdy. Akumulácia As v pôde závisí od fyzikálno-chemických vlastností pôdy, obsahu humusu, obsahu prípustných živín, pôdnej vlhkosti, pôdnej reakcie, klimatických a geomorfologických podmienok. Z ďalších rizikových prvkov môžu byť potenciálne zistené hodnoty Cd, Pb a Sr.

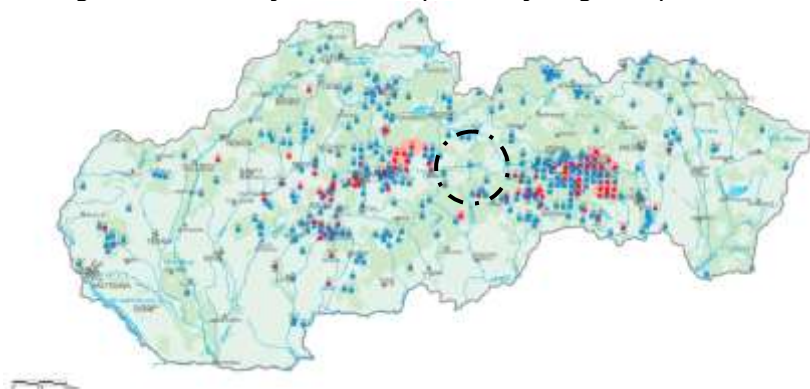
Chemická degradácia pôdy

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy, predovšetkým ide o zvýšený obsah cudzorodých látok v pôde spôsobujúcich jej kontamináciu. Intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív do pôdy negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vztlínania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných koncentrácií rizikových látok v pôde. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde riešeného územia sa v určitej miere predpokladá.

Hodnotené územie v okolí obce Heľpa tvoria prevažne plochy s poľnohospodárskou činnosťou, ako aj so zastavanou plochou a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej a priemyselnej výroby a dopravou (I/66). Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Legislatívna ochrana pôd na území je zabezpečená Zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 359/2007 Z. z., 219/2008 Z. z., 540/2008 Z. z., 396/2009 Z. z., 39/2013 Z. z. (nepriamo), 57/2013 Z. z., 34/2014 Z. z., 254/2015 Z. z., 177/2018 Z. z., 296/2021 Z. z.). Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Kontaminácia pôd

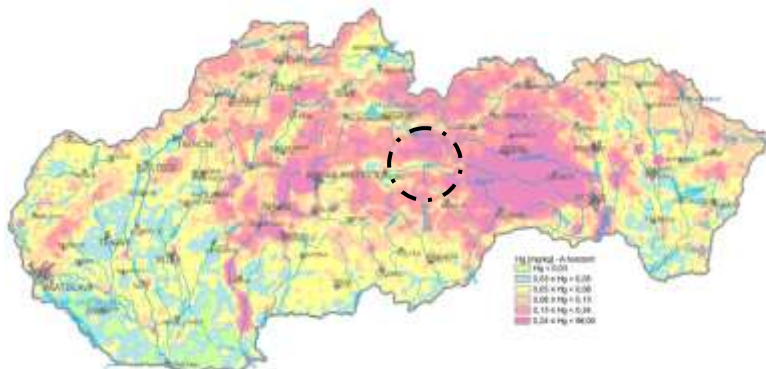
Región v okolí obce Heľpa **patrí** spomedzi ostatných regiónov SR ku slabo kontaminovaným regiónom. Nasledujúci obrázok prezentuje región v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska.

Obrázok: Kontaminácia pôd v regióne
Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Svetová zdravotnícka organizácia identifikovala 10 chemických látok, ktoré vyvolávajú zásadné obavy z hľadiska verejného zdravia, a štyri z nich sú ťažké kovy: kadmium, ortuť, olovo a arzén. Ortuť sa v životnom prostredí vyskytuje prirodzene, vo všeobecnosti však býva bezpečne uchovaná v mineráloch

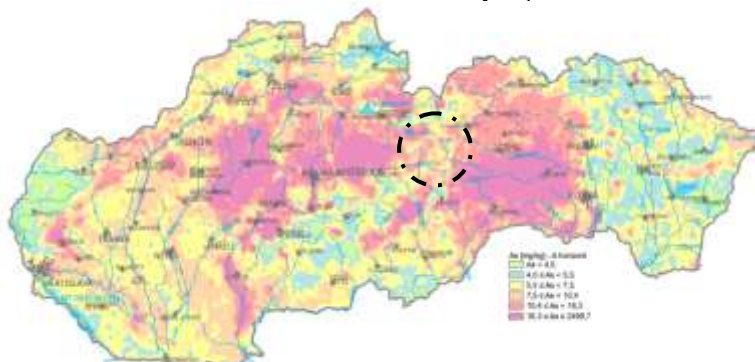
a nepredstavuje žiadne významné riziko. Problém vzniká vplyvom ľudských činností, ktorých výsledkom je veľké množstvo ortuti uvoľnenej do životného prostredia a táto ortuť môže potom voľne cirkulovať tisíce rokov. Obavy vyvoláva hlavne ortuť vo vode a sedimentoch, pretože sa vyskytuje vo vysoko toxicknej forme a môže sa ľahko dostať do zvierat, a takto prejsť do ľudského potravinového reťazca. (15.10.2021, <https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne>).

Obrázok: Výskyt Ortuti v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

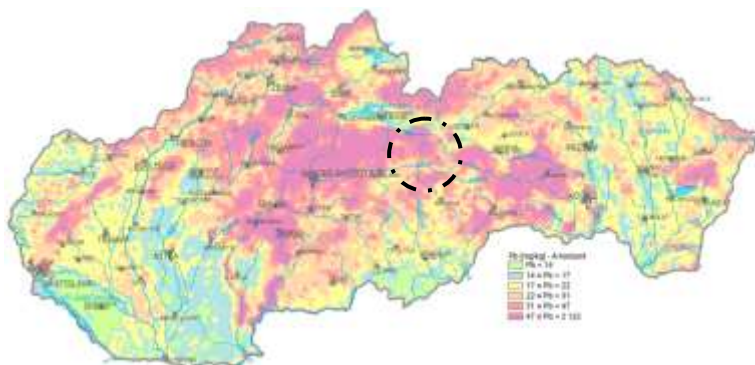
Zhľadiska zaťaženia A horizontu je región stredne zaťažený. Okolie **obce Heľpa** patrí medzi mierne zaťažené oblasti s obsahom 0,05 až 0,24 mg / kg pôdy.

Nasledujúci obrázok prezentuje prítomnosť Arzénu v pôde - A - horizont v regióne. Väčšina územia spadá do oblasti s obsahom Arzénu do stredne zaťažených pôd od 5,5 do 16,3 mg / kg.

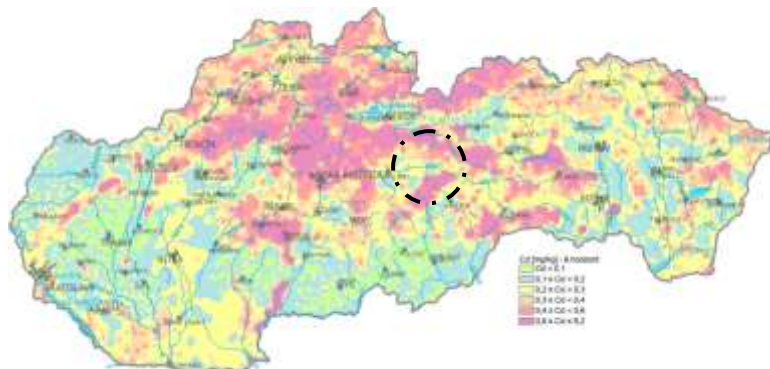
Obrázok: Výskyt Arzénu v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

Ďalším dôležitým prvkom, ktorý môže mať negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva je ortuť a olovo. Hlavne severovýchodné oblasti spadajú do skupiny so stredným obsahom olova od 17 až nad 47 mg / kg pôdy. Obec spadá pod podiel cca. 17 až 31 mg / kg pôdy.

Obrázok: Výskyt Olova v pôde - A horizont v regióne
Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

Podľa monitoringu pôd na území SR možno zhodnotiť, že z hľadiska priestorovej diferenciácie obsahu Pb na území SR a v Heľpe zreteľne vidieť **prirodzené endogénne geochemické anomálie**, ktoré sa vyskytujú na mnohých miestach. Naproti tomu v severnej a severozápadnej časti SR, kde sa geochemické anomálie nevyskytujú môžeme konštatovať výraznú imisnú záťaž zo susedných krajín (LINKEŠ, et al., 1997). Obec je zaťažená nízkym až stredným výskytom kadmia, spadá pod obsah 0,1 až 0,6 mg./kg.

Obrázok: Výskyt Kadmia v pôde - A horizont v regióne

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

V prípade Kadmia sú viac zaťažené oblasti alokované severne od obce Heľpa.

Erózia pôdy

Erózia pôdy je rozrušovanie (lat. erode = hrýzť) povrchu pevnín vodou, ľadom a vetrom. V závislosti od podmienok sa prejavuje jednotlivo alebo v určitej kombinácii. Znamená odnos pôdnej hmoty (denudácia), jej premiestňovanie do iných polôh (transport) a ukladanie (akumulácia) vo forme nánosu alebo prekryvu (Bedrna, 2002).

Zastúpenie kategórií ohrozenosti vodnou eróziou v okrese Brezno (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erózneho ohrozenia			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Brezno okres	7,20	23,74	19,50	49,57
Banskobystrický kraj	24,43	23,69	23,52	28,36

Zdroj: 10.8.2024, http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/vod/vod.aspx

Priame **okolie ako aj kataster obce** predstavuje územie výrazne ohrozené eróziou.

2.6. OBYVATEĽSTVO

V obci žije viac ako 94,78 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. Celkovo viac ako 88,51 % obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Heľpa v roku 2023.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Heľpa (rok 2023)

	spolu	ženy	0-14	65+	15-65
obec Heľpa	2398	1248	255	550	1593

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2023,

V roku 2023 žilo v obci celkovo 2398 obyvateľov. V tomto roku žilo v obci 1248 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov - 1593. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľstva obce Heľpa podľa vierovyznania v roku 2021. Obec je podľa kritéria vierovyznania s jedným dominantným vierovyznaním. K rímskokatolíckemu vierovyznaniu sa hlásilo 88,51 % obyvateľov. Pri 4,90 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 4,57 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Rímskokatolícka cirkev	2187	88,51
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	16	0,65
Gréckokatolícka cirkev	18	0,73
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,04
Pravoslávna cirkev	1	0,04
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	0,04
iné	33	1,34
bez vyznania	113	4,57
nezistené	101	4,90
Spolu	2471	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 94,78 %. Oficiálne žijú v obci 20 obyvatelia rómskej a 4 českej národnosti. K ukrajinskej národnosti sa hlási 7 obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	2342	94,78
Maďarská	1	0,04
Rómská	20	0,81
Rusínská	1	0,04
Ukrajinská	7	0,28
Česká	4	0,16
Poľská	1	0,04
Ostatné	5	0,20
Nezistené	90	3,64
Spolu	2471	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese Brezno je národnostná štruktúra podobná. Žije tu cca. 54582 obyvateľov slovenskej národnosti a 93 maďarskej národnosti. Postupne klesá počet obyvateľov českej (237) a ukrajinskej národnosti (47). Ostatné národnosti jú sledovanom období relatívne stabilné. Narástol počet obyvateľov maďarskej národnosti (93).

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

ok. Brezno	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Spolu	63326	62971	62616	62298	61959	61630	61269	60905	58965	58672	58297
Slovenská	55507	55271	54989	54755	54474	54244	53969	53647	55050	54827	54582
Maďarská	83	87	90	94	100	104	111	113	85	89	93
Rómska	2113	2108	2105	2102	2096	2090	2087	2078	533	518	495
Rusínska	34	34	33	33	32	32	30	28	27	27	22
Ukrajinská	50	52	52	60	65	65	67	65	48	48	47
Česká	244	246	249	247	247	254	249	271	230	235	237
Nemecká	32	34	38	41	40	41	42	42	26	25	24
Poľská	44	47	47	48	49	50	52	54	23	27	28
Chorvátska	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3
Srbská	0	0	0	0	0	0	0	0	6	7	6
Ruská	16	15	14	15	18	18	18	20	12	12	10
Židovská	5	5	5	5	5	5	5	5	9	8	8
Moravská	28	26	25	24	24	23	23	22	16	16	15
Bulharská	4	5	6	6	6	6	6	6	1	1	1
Sliezska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grécka	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Rumunská	7	7	7	7	7	7	7	9	3	3	3
Rakúska	3	3	4	4	4	5	5	6	4	4	5
Vietnamská	7	7	8	10	10	11	11	11	21	22	22
Albánska	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	6

Iná a nezistená 5148 5023 4943 4846 4781 4674 4586 4527 2845 2775 2669
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Demografia

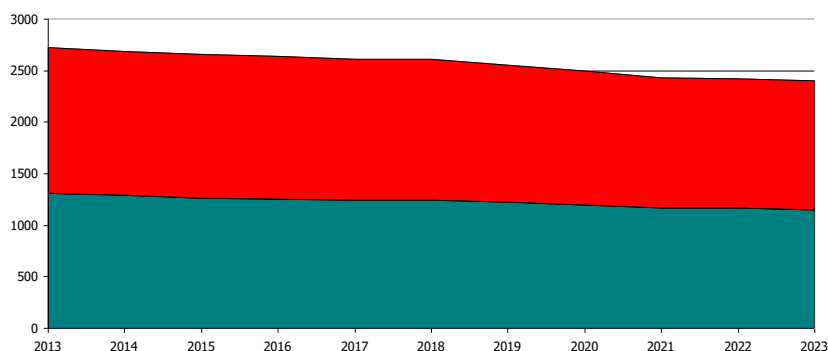
Problémom a zároveň bariérou rozvoja prevažnej časti obcí je postupné znižovanie počtu obyvateľov. V prípade obce Heľpa bol zaznamenaný rovnako pokles počtu obyvateľov (z dôvodu nedostatočne rozvinutého trhu práce a zložitej sociálnej situácie vybraných skupín obyvateľstva). Pokles bol relatívne výrazný. Vývoj bol za posledné 4 roky postupne stabilizovaný.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

o. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
k 1.1.	2755	2729	2686	2657	2635	2614	2609	2550	2471	2428	2425
k 30.6.	2742	2708	2672	2646	2625	2612	2580	2524	2450	2427	2412
k 31.12	2729	2686	2657	2635	2614	2609	2550	2498	2428	2425	2398
muži	1307	1289	1265	1257	1246	1243	1221	1198	1171	1167	1150
ženy	1422	1397	1392	1378	1368	1366	1329	1300	1257	1258	1248
Index	-	0,984	0,989	0,992	0,992	0,998	0,977	0,98	0,972	0,999	0,987

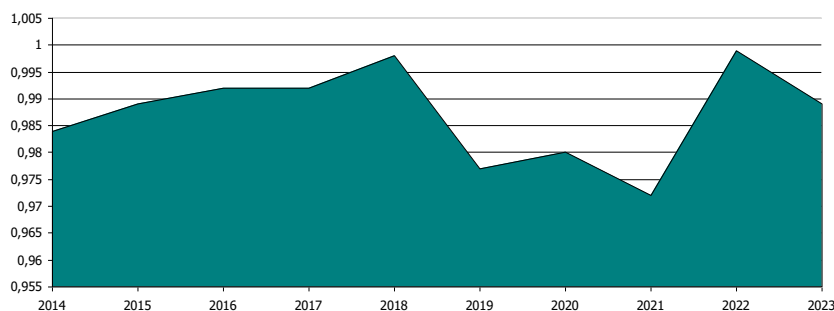
Priemer Ix

Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

Obrázok: Vývoj počtu mužov a žien

Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

Obrázok: Vývoj rastového indexu v obci

Zdroj: ŠÚSR, 2013-2023, DataCubes

Počas sledovaného obdobia počet obyvateľov klesol o 331 (12,129 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 0,987, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 1,102 %. K najvyššiemu poklesu došlo v roku 2021, kedy klesol počet obyvateľov o 70 osôb. K roku s najnižším poklesom obyvateľstva patrila rok 2018 a 2022, kedy klesol počet obyvateľov o 5 a 3. V roku 2023 bol zaznamenaný pokles o 27 obyvateľov. K vysokému úbytku došlo aj v roku 2019 (-59), 2020 (-52) a 2014 (-43). V obci žije väčší počet žien ako mužov.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese Brezno, ako aj prirodzený prírastok v obci Heľpa.

Prirodzený prírastok

O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

okr. Brezno HMPP	-1,67	-1,95	-2,48	-2,24	-2,49	-2,44	-2,91	-3,98	-6,11	-2,82	-3,15
prírodný prírastok	-20	-17	-17	-18	-12	-9	-34	-45	-34	-23	-25
hrubá miera pr. príř.	-7,29	-6,28	-6,36	-6,8	-4,57	-3,45	-13,18	-17,83	-13,88	-9,48	-10,37

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených neprekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov v žiadnom roku sledovaného obdobia. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2020 a to - 45 osôb.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Heľpa. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2017, kedy hrubá miera dosiahla 9,51. Do roku 2023 klesol tento počet na 8,55. V súčasnosti je v obci nerovnomerný trend. Najvyšší počet živonarodených bol evidovaný v roku 2014, 2015 a 2021 a to 20 a 21 osôb.

Počet živonarodených											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	9,53	8,79	8,55	9,06	9,51	9,31	8,98	9,35	9,36	9,4	8,55
narodení	12	20	21	18	15	21	14	12	9	6	13
živonarodení	12	20	21	18	15	21	14	12	9	6	12
hrubá miera živorod.	4,38	7,39	7,86	6,8	5,72	8,04	5,43	4,75	3,67	2,47	4,98

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. Potratovosť v obci je na nižšej priemernej úrovni, ako je priemer okresu. V obci sa počas sledovaného obdobia vyskytol najväčší počet potratov v rokoch 2014 a 2023 (6 a 9).

Počet potratov											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	3,39	2,82	3,26	3,71	3,14	3,14	3,24	2,37	2,58	2,45	2,5
potratovosť	1	6	2	1	4	2	4	2	4	2	9
hrubá miera potratovosti	0,36	2,22	0,75	0,38	1,52	0,77	1,55	0,79	1,63	0,82	3,73
index potratovosti	8,33	30	9,52	5,56	26,67	9,52	28,57	16,67	44,44	33,33	69,23
ukončené tehotenstvá	13	26	23	19	19	23	18	14	13	8	22
hrubá miera uk. tehot.	4,74	9,6	8,61	7,18	7,24	8,81	6,98	5,55	5,31	3,3	9,12

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s trendom nárastu v posledných rokoch sledovaného obdobia. Počet kolíše okolo 12,059 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021.

V obci Heľpa možno sledovať rastúci aj klesajúci trend. V roku 2013 bolo evidovaných 11,67 zomretých na 1000 obyvateľov, v roku 2023 to bolo 15,34. V roku 2022 to bolo 11,95 zomretých na 1000 obyvateľov.

Počet zomretých											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	11,19	10,74	11,04	11,3	12,01	11,75	11,9	13,33	15,47	12,22	11,7
zomretí	32	37	38	36	27	30	48	57	43	29	37
hrubá miera úmrtnosti	11,67	13,67	14,22	13,61	10,29	11,49	18,61	22,58	17,55	11,95	15,34

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov

v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny aj negatívny trend. V roku 2014 a 2019 presahoval počet vystáňovaných počet prístáňovaných a to celkovo o 26 a 25 osôb. Najvyššia pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2022 (20).

Saldo sťahovania											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	-4,16	-3,67	-3,17	-2,85	-2,96	-2,88	-2,96	-1,98	-2,01	-2,16	-3,27
migračné saldo	-6	-26	-12	-4	-9	4	-25	-7	-9	20	-2
hr. miera migr. salda	-2,19	-9,6	-4,49	-1,51	-3,43	1,53	-9,69	-2,77	-3,67	8,24	-0,83

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Heľpa. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia SR.

Migrácia obyvateľstva											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pristáňovaní	19	17	23	17	17	24	21	19	24	37	19
vystáňovaní	25	43	35	21	26	20	46	26	33	17	21

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

V sledovanom období počet vystáňovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2014 a 2019 - celkovo až 43 a 46 vystáňovaných. V roku 2023 počet vystáňovaných dosiahol hodnotu 21. Najväčší počet prístáňovaných bol zaznamenaný v roku 2022, kedy sa do obce prístáňovalo celkovo 37 obyvateľov. V roku 2013 sa do obce prístáňovalo 19 osôb.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok vykázal v okrese v sledovanom období len zápornú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	-5,83	-5,62	-5,65	-5,09	-5,46	-5,32	-5,87	-5,96	-8,12	-4,98	-6,41
celkový prírastok	-26	-43	-29	-22	-21	-5	-59	-52	-43	-3	-27
hrubá miera celk. pr.	-9,48	-15,88	-10,86	-8,31	-8	-1,91	-22,87	-20,6	-17,55	-1,24	-11,2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2019, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu - 59. K najnižšiemu celkovému úbytku v obci počas sledovaného obdobia došlo v roku 2022 a to - 3.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Heľpa. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2013 pripadalo 4,38. Do roku 2023 bol ich počet na hodnote 4,56.

Počet sobášov											
O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	4,08	4,23	4,41	4,58	4,97	5,21	4,93	3,7	4,56	5,53	5,04
sobášnosť	12	14	13	6	9	14	9	4	8	12	11
hrubá miera sobášnosti	4,38	5,17	4,87	2,27	3,43	5,36	3,49	1,58	3,27	4,95	4,56

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci nižšia, ako v prípade okresu. Najvyšší počet sobášov sa uskutočnil v roku 2014 a 2018. V prípade rozvodovosti boli hodnoty tiež pod úrovňou okresu. K najväčšiemu počtu rozvodov došlo v roku 2013 a to 8.

Počet rozvodov

O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
okr. Brezno HM	1,51	1,77	2,05	1,33	1,35	1,36	1,56	1,16	1,27	1,36	1,49
rozvodovosť	8	3	2	1	0	0	6	2	1	3	1
hrubá miera roz.	2,92	1,11	0,75	0,38	0	0	2,33	0,79	0,41	1,24	0,41

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je pod úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2013 dosiahla hustota hodnotu 65,75 a v roku 2023 mala hodnotu 57,82. Nachádza sa mierne pod úrovňou hustoty vidieka (61,86).

Hustota obyvateľov na km2 k 31.12. podľa územie a rok

O. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mestá	406,74	405,9	405,13	400,79	399,84	399,06	398,27	394,81	392,06	389,2	386,88
vidiek	59,34	59,61	59,87	60,03	60,34	60,66	60,98	61,23	61,31	61,57	61,86
SR	110,4	110,51	110,61	110,75	110,93	111,08	111,23	111,33	110,98	110,78	110,67
okr. Brezno	50,2	49,91	49,63	49,36	49,11	48,84	48,57	48,28	46,79	46,49	46,22
O. Heľpa	65,75	64,92	64,06	63,45	62,93	62,62	61,85	60,52	58,74	58,18	57,82

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Spolu	2729	2686	2657	2635	2614	2609	2550	2498	2428	2425	2398
0	12	21	20	18	15	22	13	12	9	7	14
1-4	84	71	79	71	74	80	78	69	60	60	45
5-9	101	107	93	101	101	99	90	96	88	92	101
10-14	117	103	112	111	100	98	109	96	105	102	95
15-19	158	144	137	123	115	111	98	111	111	101	103
20-24	197	196	182	175	167	153	137	132	113	110	104
25-29	189	181	171	171	178	178	179	158	150	154	143
30-34	206	210	207	203	193	175	168	157	148	156	154
35-39	206	192	190	187	190	202	204	205	199	182	168
40-44	181	179	183	194	190	191	183	180	173	184	193
45-49	178	184	184	175	179	177	173	178	185	185	183
50-54	221	212	198	189	174	179	184	185	173	179	180
55-59	199	193	200	205	211	212	201	190	184	167	162
60-64	206	211	194	192	187	189	185	190	192	199	203
65-69	155	163	185	203	207	190	190	175	173	170	173
70-74	131	122	114	106	115	131	146	166	182	183	164
75-79	82	88	96	98	103	104	90	77	76	86	107
80-84	62	59	61	65	58	63	68	67	60	61	64
85-89	28	35	32	30	40	40	38	38	32	27	26
90-94	16	13	17	14	11	10	11	12	13	16	13
95-99	0	2	2	4	6	5	4	3	1	3	2
100-104	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1

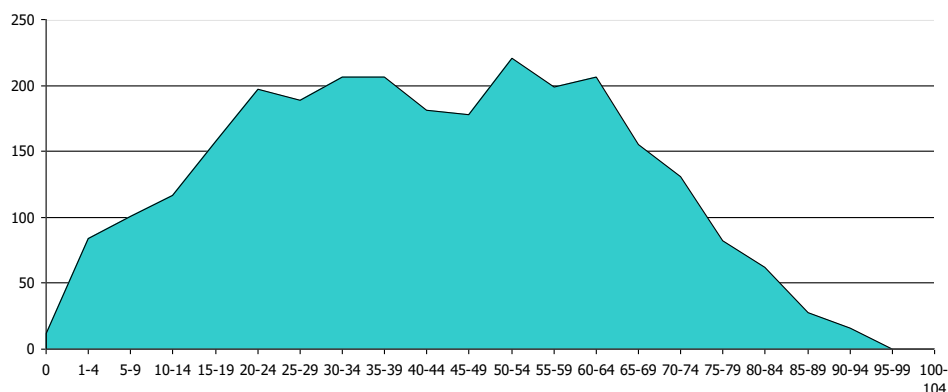
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2024

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 70 - 74 rokov a 75 až 79 rokov. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Heľpa.

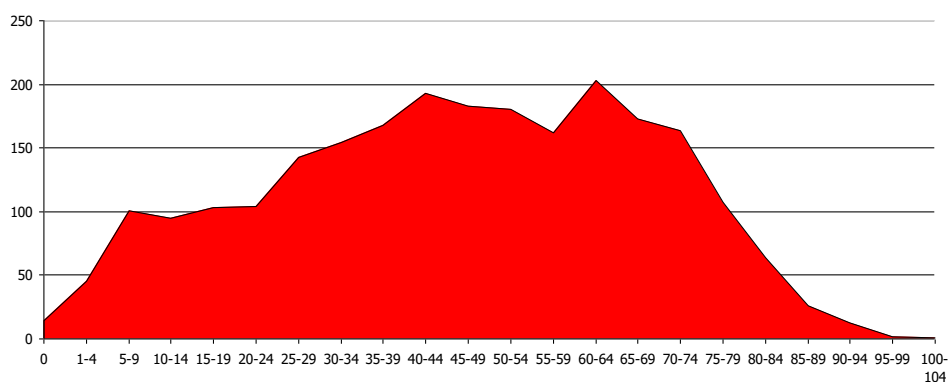

Veková štruktúra obyvateľstva

2013

2023

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by nemalo dôjsť k ďalšiemu poklesu počtu obyvateľov. Zmeny nastanú hlavne v štruktúre obyvateľov predproduktívnom, produktívnom a poproduktívnom veku. Do roku 2035 by mal celkový počet obyvateľov činiť 2165. Vekové skupiny by mali mať rovnomerný vývoj. Intenzívnejší vývoj by mal pokračovať vo vekových skupinách od 30 do 34 a 55 až 59.

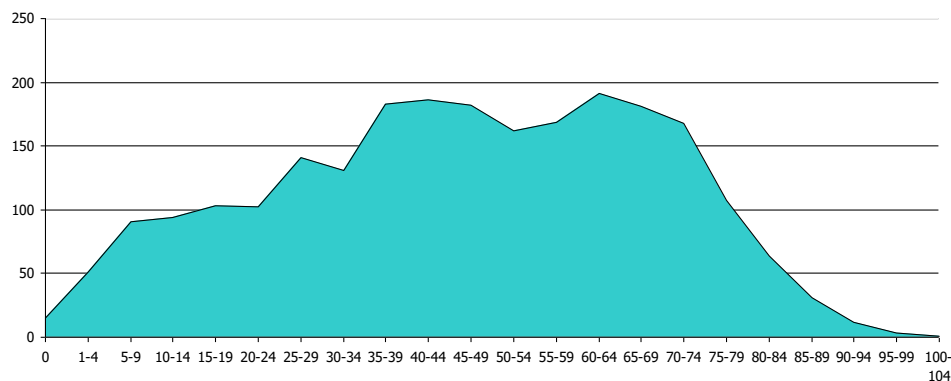
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Spolu	2372	2350	2327	2309	2288	2269	2247	2227	2206	2186	2165
0	15	15	15	16	16	16	16	16	17	17	17
1-4	51	49	49	49	48	48	47	47	46	46	45
5-9	91	90	89	88	88	87	86	85	84	83	82
10-14	94	93	92	90	89	87	86	85	83	82	80
15-19	103	103	104	104	104	105	105	105	106	106	107
20-24	102	102	101	101	100	99	99	98	98	97	96
25-29	141	137	134	130	126	122	118	114	110	106	103
30-34	131	124	117	110	103	96	89	82	75	68	61
35-39	183	182	181	179	178	176	175	174	172	171	170
40-44	186	186	186	186	186	186	186	187	187	187	187
45-49	182	182	183	183	183	184	184	184	184	185	185
50-54	162	159	155	151	148	144	140	136	133	129	125
55-59	169	166	162	159	155	152	149	145	142	138	135
60-64	191	190	189	188	188	187	186	186	185	184	184

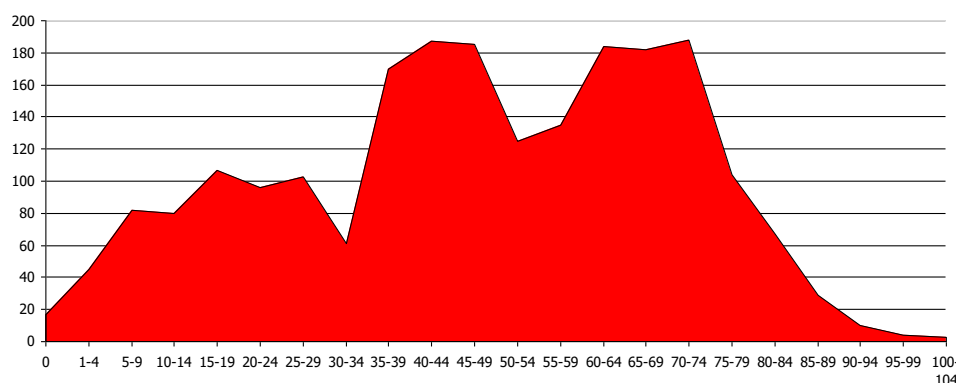

65-69	181	181	181	181	181	181	181	182	182	182	182
70-74	168	170	170	172	175	179	180	182	184	186	188
75-79	107	107	106	106	106	105	105	105	104	104	104
80-84	64	65	65	65	65	66	66	66	67	67	67
85-89	31	31	31	31	30	30	30	30	29	29	29
90-94	12	12	12	12	11	11	11	11	11	11	10
95-99	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
100-104	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3

Prognózaná veková štruktúra obyvateľstva 2025

2035

Ďalšie demografické charakteristiky

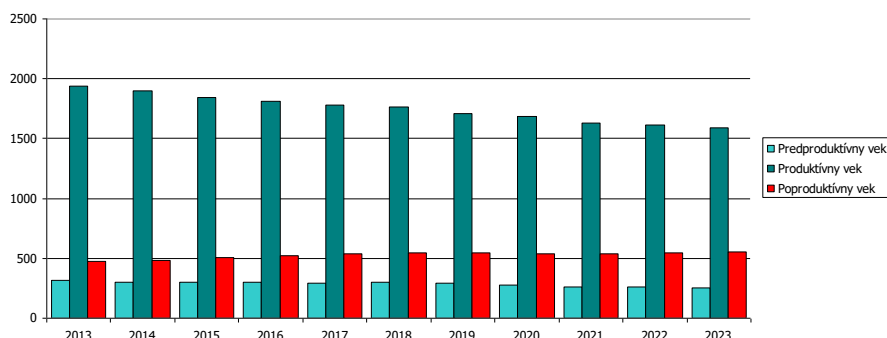
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 76. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles o 59 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 348.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Predproduktívny vek	314	302	304	301	290	299	290	273	262	261	255
Produktívny vek	1941	1902	1846	1814	1784	1767	1712	1686	1628	1617	1593
Poproduktívny vek	474	482	507	520	540	543	548	539	538	547	550

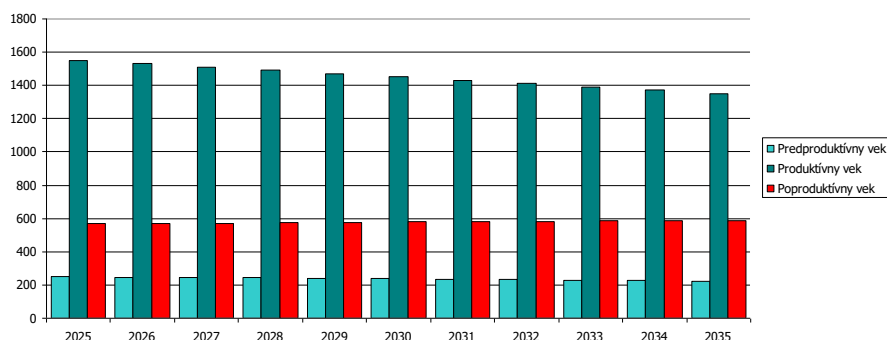
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2035.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

Do roku 2035 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine poproduktívneho veku. Vo vekovej skupine predproduktívneho veku sa predpokladá pokles o 27 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2035

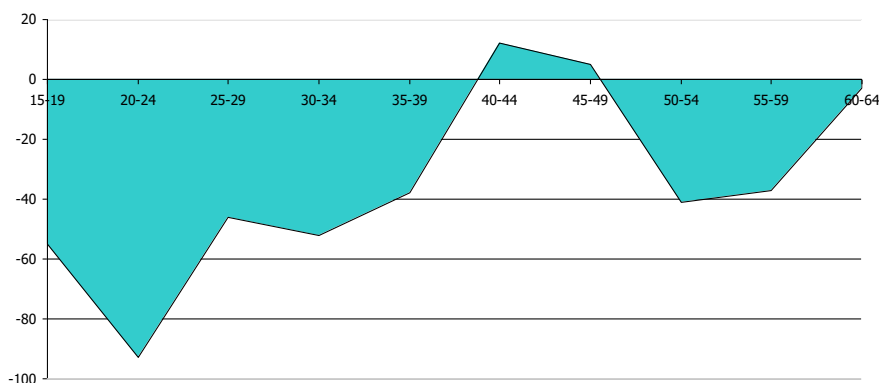
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Predproduktívny vek	252	247	245	244	240	238	235	233	230	227	225
Produktívny vek	1550	1531	1511	1491	1471	1451	1431	1411	1391	1371	1351
Poproduktívny vek	570	572	572	574	577	580	581	583	585	587	589

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 54 a 60 do 64 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 24 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2013 až 2023 bol zaznamenaný v skupine 15 - 39 a 50 až 64 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2013 a 2023

Vek	2013	2023	rozdiel 2023 -2013
15-19	158	103	-55
20-24	197	104	-93
25-29	189	143	-46
30-34	206	154	-52
35-39	206	168	-38
40-44	181	193	12
45-49	178	183	5
50-54	221	180	-41
55-59	199	162	-37
60-64	206	203	-3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Z ekonomického hľadiska daná štruktúra je vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 94,78 %. Oficiálne žijú v obci 20 obyvatelia rómskej a 4 českej národnosti. K ukrajinskej národnosti sa hlási 7 obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania			
Ukazovateľ	SODB 2021	%	
Slovenská	2342	94,78	
Maďarská	1	0,04	
Rómská	20	0,81	
Rusínská	1	0,04	
Ukrajinská	7	0,28	
Česká	4	0,16	
Poľská	1	0,04	
Ostatné	5	0,20	
Nezistené	90	3,64	
Spolu	2471		

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

V okrese Brezno je národnostná štruktúra podobná.

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so stredným odborným vzdelaním - s maturitou - 25,54 % a s učňovským vzdelaním - 24,28 %. Obyvatelia so základným vzdelaním boli zastúpení 23,47 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012			
dosiahnuté vzdelanie	počet	%	
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	183	7,41	
základné	580	23,47	
stredné odborné učňovské (bez maturity)	600	24,28	
úplné stredné (s maturitou)	631	25,54	
vyššie odborné vzdelanie	121	4,90	
vysokoškolské	274	11,9	
bez školského vzdelania (15+ rokov)	9	0,36	
nezistené	73	2,95	

Zdroj: statistics.sk, 1.1.2025

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2019 klesajúci trend. V roku 2020 ovplyvnila nezamestnanosť pandemická situácia a opatrenia vlády SR. V roku 2023 bolo v obci 103 nezamestnaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nezamestnaná spolu	265	256	240	179	115	108	100	126	108	89	103
Nezamestnaní ženy	140	125	117	89	68	65	48	60	53	49	49
% miera nezamest.	13,65	13,46	13,00	9,87	6,45	6,11	5,84	7,47	6,63	5,50	6,47

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Nezamestnanosť v obci mala za posledné 4 roky (od roku 2020) nerovnomerný vývoj. V roku 2013 bolo v obci Heľpa 265 nezamestnaných.

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kraj Banskobystrický	18,3	17,2	14,9	12,8	8,7	7,0	6,7	9,8	9,0	8,5	7,0
Okres Brezno	16,0	13,4	12,5	9,8	6,0	4,4	4,4	8,7	6,7	6,6	5,3
Muži	14,6	11,9	11,2	7,9	4,0	3,2	3,6	7,3	5,4	5,2	3,9
Ženy	17,6	15,1	14,1	12,2	8,3	5,8	5,4	10,3	8,2	8,3	7,0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2023 dosiahla úroveň 7,0 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2013 (14,6 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35 - 49 a skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel výrazne klesá.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa veku priamo v obci. Najviac obyvateľov spadalo do vekovej skupiny od 50 do 54.

Nezamestnaní podľa veku v november 2024											
Heľpa	UoZ spolu	v tom									
		do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.	40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac
Spolu	58	2	7	7	6	6	4	6	8	7	5
Ženy	26	1	2	2	1	3	3	4	3	4	3

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2024

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti znevýhodnených skupín. V prípade absolventov dochádza k výraznému poklesu počtu - 73. Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov klesol počet z 3137 na 1042 osôb.

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení											
Okr. Brezno	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A	130	122	138	114	79	59	62	98	73	72	63
B	300	331	210	156	108	83	84	143	98	70	73
C	72	78	49	28	18	9	21	24	22	23	19
D	3 137	2 678	2 619	2 096	1 136	840	761	1 228	1 240	1 080	1 042

A - Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP

B - Počet uchádzačov o zamestnanie – absolventi

C - Počet uchádzačov o zamestnanie – mladiství

D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: DataCubes ŠÚ, 2013-2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa vzdelania v obci. Najviac nezamestnaných bolo vo vzdelanostnej skupine - vyššie sekundárne vzdelanie.

Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania (ISCED) september 2024

Heľpa	UoZ spolu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Spolu	58	0	2	20	32	2	0	0	1	1	0
Ženy	26	0	0	9	15	1	0	0	0	1	0

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023

ISCED (The International Standard Classification of Education) - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania

0	predprimárne vzdelanie
1	primárne vzdelanie
2	nižšie sekundárne vzdelanie
3	vyššie sekundárne vzdelanie
4	post sekundárne neterciárne vzdelanie
5	terciárne vzdelanie (nie VŠ)
6	terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)
7	terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)
8	terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2024

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Tri najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 0 do 3 mesiacov, 4 až 6 mesiacov. Tretou najpočetnejšou skupinou je skupina od 7 - 9 mesiacov a nad 48 mesiacov.

Nezamestnaní podľa dĺžky evidencie v august 2024

Heľpa	UoZ spolu	do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
Spolu	58	14	12	8	4	1	4	1	2	1	2	9
Ženy	26	8	5	2	0	0	1	1	1	0	1	7

Zdroj: UPSVaR SR, DataCubes, 2023

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Brezne, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemysel (42,3 %), obchod (7,4 %) a vzdelávanie

(13,7 %). Silne zastúpená verejná správa (8,8 %). Od roku 2013 sa podiel priemyslu na zamestnaní zvýšil. Najvýraznejší pokles nastal v prípade veľkoobchodu a maloobchodu.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poľnohospodárstv...	7,6	7,8	7,9	5,6	5,4	8,6	5,4	4,2	7,9	4,5	5,4
Priemysel spolu	37,6	37,0	36,1	38,5	39,7	38,5	40,3	38,4	42,4	39,6	42,3
Priemyselná výroba	36,3	35,7	34,7	36,8	37,9	36,9	38,5	36,7	40,8	37,9	40,5
Dodávka elektriny, ...	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
Dodávka vody; čisten...	1,2	1,2	1,2	1,5	1,7	1,5	1,7	1,7	1,7	1,6	1,7
Stavebníctvo	1,7	1,7	1,7	1,3	1,3	1,9	2,4	4,5	2,8	2,7	4,3
Veľkoobchod a malo...	12,9	12,2	12,2	11,7	12,4	12,6	11,2	8,2	7,6	7,6	7,4
Doprava a skladovanie	3,1	3,1	3,1	3,2	3,3	2,7	2,9	3,0	2,7	2,4	2,5
Ubytovacie a stravo...	2,5	2,4	2,4	2,5	0,7	0,5	0,7	1,3	0,7	3,5	0,5
Informácie a komunikácia	1,0	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,8	0,8
Finančné a poisťovac...	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Činnosti v oblasti neh...	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,9	0,4	0,7	0,5	0,3
Odborné, vedecké a tec...	1,0	0,3	1,4	1,6	0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Administratívne a podp...	1,2	1,2	1,0	1,5	1,5	1,4	1,2	1,6	1,3	1,2	1,4
Verejná správa a obrana; ...	9,0	9,3	10,0	8,6	8,8	9,9	9,4	11,6	7,8	8,7	8,8
Vzdelávanie	12,7	14,0	13,1	13,9	14,1	11,2	11,7	12,0	11,9	12,8	13,7
Zdravotníctvo a sociálna po.	6,3	6,2	6,4	6,4	6,4	7,4	8,9	9,3	9,1	9,7	8,4
Umenie, zábava a rekreácia	0,9	1,2	1,2	1,3	1,6	1,7	1,3	1,5	1,4	3,4	1,4
Ostatné činnosti	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Obyvatelia sú prevažne zamestnaní v meste Brezno, Banská Bystrica a hlavnom meste Bratislava. Pracovné príležitosti poskytuje aj obec v malých výrobných prevádzkach.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Hel'pa je bývanie. Pôvodná zástavba obce Hel'pa vznikala ako hromadná dedina. Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti stagnuje. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1946 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných do roku 1919 a medzi 2016 a neskôr.

Domový fond podľa obdobia výstavby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	20	2,26
1919 - 1945	74	8,35
1946 - 1960	276	31,15
1961 - 1980	351	39,62
1981 - 2000	111	12,53
2001 - 2010	24	2,71

2011 - 2015	11	1,24
2016 a neskôr	15	1,69
nezistené	4	0,45
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 853 (96,28 %) a ostatné domy - (1,20 %) v roku 2021.

Domový fond podľa typu budovy

typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	853	96,28
bytový dom	4	0,45
polyfunkčná budova	4	0,45
ostatné budovy na bývanie	0	0,00
neskolaudovaný rodinný dom	8	0,90
núdzový objekt určený na bývanie	4	0,45
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	4	0,45
ostatné	9	1,20
nezistený	0	0
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v obci Heľpa najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 5 a následne s 6 a viac obytnými miestnosťami. Okolo 8,78 % tvorili byty s 2 a 13,80 % byty 3 obytnými miestnosťami. Byty s 1 obytnou miestnosťou boli zastúpené v počte 21.

Štruktúra bytového fondu

počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	21	2,31
2 obytné miestnosti	80	8,79
3 obytné miestnosti	119	13,80
4 obytné miestnosti	153	16,81
5 obytných miestností	325	35,71
6 a viac obytných miestností	208	22,86
Nezistené	4	0,44
Byty spolu	910	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 851 a 11 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Bez pripojenia na vodovod sa v obci byty nachádzali v počte 19.

Domový fond - vodovod

typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	851	96,05
v dome - vlastná	1	0,11
mimo domu - z verejnej siete	11	1,24
mimo domu - vlastná	0	0,00
bez prípojky	19	2,14
nezistený	4	0,45
Domy spolu	886	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

V obci je vybudovaná kanalizačná sieť (70,09 %). Vybudovaný septik, prípadne žumpu malo 198 domov (22,35 %).

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	198	22,35
prípojka na kanalizačnú sieť	621	70,09
domáca čistička odpadových vôd	1	0,11
bez kanalizácie	62	7,00
nezistený	4	0,45
Domy spolu	886	
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021		

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2023 bol ich počet 164.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fyz. osoby – podnik.	231	212	186	167	160	152	166	148	161	183	170
Živnostníci	219	200	176	156	148	140	155	139	155	179	164
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes											

Celkovo je v obci činných 39 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 29 ziskových a 10 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Heľpa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Právnické osoby spolu	39	43	36	36	43	42	46	46	43	44	39
Práv. osoby ziskové	25	29	33	32	33	31	36	35	32	35	29
Práv. osoby neziskové	14	14	3	4	10	11	10	11	11	9	10
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes											

V obci majú sídlo nasledujúce firmy:

1. ADOS Maková s.r.o.	4. DAMIL - STAV s. r. o.
2. AGROHELP, s.r.o.	5. Delitalia, s.r.o.
3. BauTech EU s.r.o.	6. EMBAU s.r.o.

7.	F.O.X., s.r.o.	22.	MIRESU s.r.o.
8.	Helora, s. r. o.	23.	MMJ Invest, s.r.o.
9.	HELPSTAV s. r. o.	24.	MST Trans s. r. o.
10.	Hotel Hel'pa s. r. o.	25.	O.B.K. stavebno-obchodná spol. s r.o. „v konkurze“
11.	CHILDREN PRINCE AND PRINCESS s.r.o.	26.	ORDEMA SPED s.r.o.
12.	JS AGRI s.r.o.	27.	Ovčiarске družstvo Hel'pa, družstvo
13.	JUM Bau, s. r. o.	28.	PriMi:AS s. r. o.
14.	KLEXAL, s.r.o.	29.	PVEK, s.r.o.
15.	LADIS-TRANS SK, s.r.o.	30.	Rehabilitácia Fil'ová,v.o.s.
16.	MAJK s.r.o.	31.	Remeli, s.r.o.
17.	MaM Green s. r. o.	32.	SIMANART s.r.o.
18.	Matpri s.r.o.	33.	UNITY PARTNERS s.r.o.
19.	Me&Ta s.r.o.	34.	xtmo s.r.o.
20.	Medical Help s.r.o.	35.	ZAME s.r.o.
21.	Milan Skladaný s. r. o.		

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska pol'nohospodárskeho pôdneho fondu a pol'nohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Hel'pa, ktorá je začlenená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický. Celková výmera pol'nohospodárskej pôdy je 1780,8 ha, z čoho orná pôda zaberá 200,2 ha. Trvalé trávnaté porasty majú zastúpenie – 1561,2 ha. Celkový podiel pol'nohospodárskej pôdy na celkovej výmere mierne klesá. Podiel na celkovej výmere má pol'nohospodárska pôda 42,7 %.

Výmera pol'nohospodárskej pôdy v obci Hel'pa											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
% z celkovej výmery	43,6	43,6	43,6	43,6	43,6	43,5	43,5	43,5	43,5	43,5	42,7
Pol'n. pôda - spolu	1 816,5	1 816,5	1 816,4	1 816,3	1 816,2	1 816,1	1 816,1	1 816,0	1 816,0	1 816,0	1 780,8
- orná pôda	200,3	200,3	200,3	200,3	200,3	200,2	200,2	200,2	200,2	200,2	200,2
- záhrada	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4
- trvalý trávny porast	1 596,8	1 596,8	1 596,8	1 596,6	1 596,6	1 596,5	1 596,5	1 596,4	1 596,4	1 596,4	1 561,2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Pol'nohospodárstvo vytvára dobrú základňu pre rozvoj spracovateľského priemyslu i pre rozvoj iných druhov činnosti. Rozhodujúcim determinantom, ktorý ovplyvňuje využiteľnosť krajiny štruktúry územia, ako aj celý výrobný proces pol'nohospodárskej výroby, je pol'nohospodárska pôda, jej pôdno-agronomické a agrotechnické vlastnosti a vklady spoločnosti na zachovanie a zvýšenie pôdnej úrodnosti. V obci je činné Pol'nohospodárske družstvo Hel'pa.

Rastlinná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky a viacročné krmoviny.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zrniny spolu	3,1	4,06	3,63	4,15	4,19	3,79	4,02	4,45	4,51	3,81	4,64
Obilniny	3,1	4,06	3,63	4,15	4,21	3,79	4,02	4,5	4,54	3,83	4,64
Olejníny	3,50	3,85	1,53	1,85	2,08	1,95	2,05	1,99	1,93	2,24	4,17
Zemiaky	6,43	11,75	8,49	12,33	8,76	9,18	7,22	9,06	15,21	9,11	11,65
Viacročné krmov.	4,26	4,59	4,71	5,86	5,41	5,87	5,39	5,64	5,04	2,96	7,03

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Brezno. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny a oviec.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
Ok. Brezno	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A	32,9	34,7	31,3	32,7	32,7	34,7	34,4	35,7	37,4	37,0	38,4
B	15,0	16,0	15,2	15,1	14,6	15,0	16,0	17,7	19,6	20,0	19,7
C	98,2	98,4	82,2	85,1	87,0	88,3	81,6	86,0	78,2	82,4	87,6
D	36,4	37,5	34,9	35,0	34,5	36,2	31,1	4,9	6,6	4,9	4

E	2891,7	2632,1	658,7	2781,7	2577,3	714,8	734,0	753,2	772,4	791,6	810,8
F	599,8	622,3	588,3	613,6	611,1	638,4	655,6	672,8	690,0	707,2	724,4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

A - Hovädzí dobytok (na 100 ha poľ p.), B - Kravy (100 ha p. p.), C - Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy), D - Ošípané (na 100 ha or. pôdy), E - Hydina (na 100 ha or. pôdy), F - Sliepky (na 100 ha or. pôdy).

Najväčší podnikateľský subjekt v katastri obce Roľnícke družstvo Agrohelf je v štádiu reštrukturalizácie. Je orientované na rastlinnú a živočíšnu produkciu chov hov. dobytku, ošípaných a oviec. Vo výhlade navrhujeme využitie časti areálu poľnohospodárskeho dvora aj pre prevádzky nepoľnohospodárskeho charakteru. Profilácia výroba bude aj naďalej zameraná na rastlinnú a živočíšnu. V obci je produkčný rybník. Lesy obhospodarujú Lesy š.p. a Urbariát. Pre potreby expedície dreva slúži pri železničnej stanici rozsiahla manipulačná plocha a nakladacia rampa. Toto zariadenie treba rešpektovať.

Výroba a remeselnícke živnosti

V obci sa nachádzajú menšie a stredné výrobné zariadenia (MAJK, OBK, ORAVKIN). Rozvoj nezávadných remeselníckych živností sa navrhuje lokalizovať do okrskov so zmiešanou funkciou; ostatné do účelových areálov (novonavrhnuté areály a jestv. mechanizačný dvor) mimo obytné územie.

Maloobchod a služby

Komerčné služby a obchod je v obci zastúpený pomerne dostatočne. Vzhľadom na štruktúru obce a pomerne slabo osídlený kataster sú možnosti rozvoja pomerne obmedzené. V obci sa nachádzajú prevádzky maloobchodu – zmiešaný tovar. Komerčné služby a obchod sú lokalizované v účelových zariadeniach a čiastočne v bifunkčných rodinných domoch. Ich dimenzovanie vyplynie z potreby trhu. Navrhujeme posilniť polyfunkčnosť na hlavných osiach obce a účelovo vytvoriť samostatné objekty v obci i mimo nej. V centre obce je nákupné stredisko COOP Jednoty otvorené i cez víkend. V obci je 45 menších obchodov a poskytovateľov služieb, zmiešané predajne, ovocie a zelenina, domáce a kancelárske potreby, kaderníctva, servisy automobilov, stavebniny, priemyselný tovar, atď. V obci sa nachádza 5 predajní s priemyselným tovarom, stavebninami a farby laky, 7 predajní s textilom, 3 kvetonárstva, záhradkárské potreby, športové potreby, predajňa s autosúčiastkami a iné.

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území.

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálnu – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí.

Materská škola má 3 triedy v ktorej vyučuje 5 učiteliek. V roku 2023 bolo evidovaných v materskej škole 56 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2013 do roku 2023.

Materská škola

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	43	60	49	50	50	50	59	54	55	55	56
MŠ - štátne - triedy	2	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3
MŠ - štátne - učelia	4	5	4	4	4	4	5	5	5	5	5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Materská škola je umiestnená v areáli s dostatkom zelene. Výchovo – vzdelávací proces prebieha v troch triedach. Poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šiestich rokov, deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou, deťom s dodatočne odloženou povinnou školskou dochádzkou. Materská škola obohacuje výchovno – vzdelávací proces o prvky regionálnej výchovy. Regionálna výchova v predprimárnom vzdelávaní je významným prostriedkom spoznávanie regiónu s cieľom vytvárania si pozitívneho vzťahu k jeho prírodným a kultúrnym hodnotám. Obec Heľpa, v ktorej sa materská škola nachádza je známa tým, že jej obyvatelia majú obdivuhodne vyvinutý vzťah ku kultúrnemu dedičstvu otcov. Tradičné kultúrne a umelecké hodnoty po predkoch sa v tejto obci nielen s úctou zachovávajú, ale tvorivým pričinením každej novej generácie sa stále zveľaďujú.

Škola deti vedie k úcte k svojej rázovitej obci, v ktorej zachovávanie ľudových tradícií má svoje miesto a je známa nielen na Horehroní. Pri organizovaní rôznych podujatí v obci deti prispievajú svojím programom – ľudovými piesňami, tancami a hrami. Základom plnenia cieľov je prirodzené prostredie, prepojenie rodiny, materskej školy, základnej školy, obecného úradu, zážitkové učenie, citová výchova a ľudová tvorivosť vo všetkých činnostiach v materskej škole. Východiskom plnenia cieľov sú ročné obdobia – JAR, LETO, JESEN, ZIMA, ľudové zvyky, tradície a sviatky roka. Prvky regionálnej výchovy sa prelínajú všetkými vzdelávacími oblasťami. Majú veľký význam aj v mravnej a estetickú výchovu a v rozvíjaní talentu vo všetkých druhoch umenia. Prvky regionálnej výchovy aplikujeme v edukačnom procese pomocou didaktických metód a organizačných foriem práce. Zaradovanie prvkov regionálnej výchovy prispieva k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa v jeho troch základných štruktúrach : v oblasti afektívnej, kognitívnej a psychomotorickej. Deti sa postupne zoznamujú so svojím bydliskom, jeho okolím, históriou obce, ľudovou kultúrou, spoznávaním tradičných ľudových remesiel, zoznamujú sa s ľudovou hudobnou kultúrou (piesne, zvyky, regiónu), vyčítanky, hádanky. Názov ŠKVP je „Heľpianske deti s Brondíkom spoznávajú svet“. ŠKVP je zameraný aj na environmentálnu výchovu, pohyb a telesnú zdatnosť, na čo slúži multifunkčné ihrisko, ktoré je súčasťou školského dvora.

Hlavným cieľom environmentálnej výchovy je chrániť prírodu, zlepšiť životné prostredie v okolí. Hrou, zážitkovým učením nadobudnúť vedomosti, schopnosti a pripravenosť ekologicky myslieť a konať. Utvárať pozitívny vzťah k prírode na základe praktických skúsenosti, ktoré súvisia so starostlivosťou o rastliny a živočíchy. V záujme materskej školy je vychovať generáciu, ktorej záleží na krásnej zdravej prírode a životnom prostredí. Školský vzdelávací program je zameraný aj na predčitateľskú gramotnosť, ktorú okrem vzdelávacích aktivít v materskej škole aplikuje v spolupráci s rodinou – návšteva Brondíka v rodine, čítanie rozprávok, príbehov zdokumentovanie rozprávok do zošita s pridaním kresieb detí a rodičov a spoločné čítanie v materskej škole. Spolupráca s rodinou aj využitím tematického zošita, kde rodičia a deti napíšu a nakreslia na danú tému, ktorú preberali cez týždeň, spoločné čítanie a diskusia v materskej škole (12.12.2024, <https://www.helpa.sk/obec/institucie-v-obci/materska-skola-helpa/spravy-o-vychovno-vzdelavacej-cinnosti/>).

Základná škola

Objekt školy sa skladá z jednej samostatnej budovy a telocvične. Škola využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, fyzikálno - chemické laboratórium, ktoré slúži aj ako odborná učebňa biológie, učebňu výpočtovej techniky so 17 počítačmi, multimediálnu učebňu so 17 počítačmi, polyfunkčnú školskú kuchynku s podlahovou interaktívnou tabuľou a spotrebičmi (sporáky, umývačka...), oddychové, relaxačné a učiace zóny pre žiakov so ŠVVP, školské fitness centrum, školskú čítareň a multifunkčnú učebňu, ktorú sme nazvali „školská cvičná firma FIN – BANK - HEP“. Škola má ďalej mobilnú tabletovú učebňu s dvadsiatimi tabletmi v prepravnom kufri, ktorý slúži aj na spoločné nabíjanie tabletov. V každej triede sú biele keramické tabule, interaktívne tabule a v jednej učebni sa nachádza druhá interaktívna podlaha. V školskej cvičnej firme sa nachádza 3D tlačiareň a 17 notebookov. Škola dôsledne rozvíja environmentálne ciele aj vďaka vybudovanej ekotriede, v ktorej sa nachádza altánok so stolmi a lavicami pre cca 25 žiakov, ktorí sa tu môžu vyučovať rôzne vyučovacie predmety v

krásnej prírode. V ekotriede sa ďalej nachádza miniarborétum, bylinková špirála, pocitový chodník, záhony s kvetmi a rastlinami pre zdravie, čo vytvára výborné podmienky na vyučovanie prírodovedných predmetov, realizáciu výskumov, projektov, tvorenie herbárov a pod. V popoludňajších hodinách ekotriedu využívajú žiaci zo ŠKD, ktorí tu relaxujú a športujú. K dispozícii majú veľkú šplhaciu zostavu. V ekotriede bola vybudovaná tzv. prírodná telocvičňa s cvičebným náradím. Multifunkčný domček slúži žiakom na pozorovanie prírody v okolí školy, ako aj malá včelnica. Na „Múdrom lúčnom počítadle“, ktoré sa nachádza v ekotriede, sa učia žiaci o rozložiteľnosti rôznych odpadov, ale aj o biodiverzite v okolí školy. Žiaci spolu so všetkými zamestnancami školy sa starajú o „Vtáčie mestečko v náručí hôr“ vybudované v areáli školy aj tak, že udržiavajú 15 vtáčích búdok a krmidiel, prikrmujú v zime vtáctvo a na jar vytvárajú podmienky na hniezdenie. Žiaci sa vďaka ekotriede učia šetriť vodou, zaoberajú sa bioodpadom a predovšetkým žiť v symbióze so svojím prírodným prostredím. Uvedené odborné učebne sú dôkazom, že Základná škola v Helpe je školou modernou, flexibilne reagujúcou na požiadavky doby. V škole sa nachádza dobre technicky vybavená multimediálna učebňa, ktorá poskytuje výborné prostredie nielen pre vyučovanie jazykov, ale aj na tvorbu projektov a nácvik prezentačných zručností, vyučovanie mediálnej výchovy, prezentácie stredných škôl, ktoré prichádzajú osloviť najstarších žiakov školy, školské prednášky, konferencie, workshopy a podobne. V každej triede sa nachádzajú biele keramické magnetické tabule, na ktoré sa píše špeciálnymi popisovačmi. V bežných triedach i v špeciálnych učebniach sú umiestnené interaktívne tabule alebo žiaci a pedagógovia pracujú so systémom E-bain. V každej učebni sa nachádzajú na mieru vyrobené multifunkčné stoly na notebooky a príslušenstvo k tabuliam. Metodické združenie pre 1. stupeň a PK pre 2. stupeň majú k dispozícii vlastné tlačiarne a kancelársky papier a tonery podľa potreby. Škola disponuje funkčnou zborovňou, kde má každý vlastný pracovný box s osvetlením, vytvárajúci podmienky na dodržiavanie GDPR.

Vyučovanie sa uskutočňuje v hlavnej budove, kde sú triedy I. i II. stupňa a dve oddelenia ŠKD. V blízkosti školy stojí samostatná budova telocvične so šatňami a skladom náradia. Obe budovy prešli rekonštrukciou v roku 2011 a 2016 a následne v každom nasledujúcom školskom roku sa pokračuje v rôznych opravách. Škola nemá klasickú školskú knižnicu, ale disponuje školskou čítárňou, ktorá má multifunkčné využitie. Knižničný fond predstavuje cca 600 kníh. Čítareň je zariadená knižničnými vitrínami, interaktívnou tabuľou, učebnými pomôckami na rozvoj čitateľskej a mediálnej gramotnosti, sedacími vakmi, variabilnou sedacou súpravou a polohovacími pomôckami pre žiakov so ŠVVP. Uskutočňujú sa tu rôzne podujatia zamerané na rozvoj čitateľskej a mediálnej gramotnosti. Na prízemí školy sme zriadili voľne prístupnú malú knižnicu, ktorá slúži žiakom i učiteľom. Tu môžu čitatelia priniesť knihy, ktoré majú vo svojich knižniciach duplicitne alebo ich chcú dať do „čitateľského obehu“. Z knižnice si môžu knihy požičať a po prečítaní vrátiť. Buduje sa tak okrem záujmu o čítanie, aj zodpovednosť žiakov za spoločný majetok a spoluúčasť na realizácii školských aktivít.

Okrem čítárne bola v škole zriadená školská cvičná firma FIN-BANK-HELP. Realizujú sa tu vyučovacie hodiny, záujmová činnosť, súťaže zamerané predovšetkým na rozvoj matematickej a finančnej gramotnosti. Pôsobí tu aj žiacka školská rada, redakcia školského občasnika BODKA, stretávajú sa tu pedagógovia v rámci zasadnutí MZ a PK. Táto miestnosť je vybavená novým školským nábytkom, notebookmi (17 kusov), interaktívnou tabuľou a jednou 3D tlačiarňou (10.12.2024, <https://helpazs.edupage.org/a/skolsky-vzdelavaci-program>).

Základná škola má 11 tried v ktorých vyučuje 15 učiteľov. V roku 2023 bolo evidovaných v základnej škole 188 detí.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2013 do roku 2023.

Základná škola											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	195	181	188	196	188	202	202	194	188	195	188
ZŠ - štátne - triedy	12	11	12	11	11	12	11	11	11	11	11
ZŠ - štátne - učitelia	18	18	18	16	19	17	17	14	14	15	15

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacity školskej jedálne od roku 2013 do roku 2023. Kapacita predstavuje 96 miest pri stoloch. V roku 2023 bolo evidovaných 370 stravníkov.

Základná škola											
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
miesta pri stoloch	90	90	90	90	90	90	96	90	96	96	96
stravníci	200	192	217	255	257	253	292	245	288	298	370

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Brezne, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Sociálne služby zabezpečuje aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno. Úrad práce poskytuje finančné prostriedky na kompenzáciu a na preklenutie zdravotných ťažkostí.

Občania Hel'pe žiadajú hlavne o tieto sociálne služby, pretože sú finančne kompenzované štátom (rôzne príspevky na kompenzáciu miery funkčných porúch - opatrovanie, asistenčné služby, príspevky na hygienu, na prepravu a pod.). V rámci týchto sociálnych služieb vydáva obec Hel'pa potvrdenie, že občanovi nie je poskytovaná žiadna sociálna služba prostredníctvom obce. Nasledujúca tabuľka prezentuje ponuku sociálnych služieb v okrese a následne v obci Hel'pa.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Brezno	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet zariadení	19	16	17	17	16	15	15	14	14	14	14
P.m. k 31.12 spolu	600	578	586	629	529	510	503	466	487	487	487
P.m. v zar. pre seniorov	111	103	125	127	133	133	164	132	163	163	163
P.m. v d. soc. služ. pre PDO	307	294	288	339	333	329	294	291	279	279	279
P.m. v d. soc. služ. pre PDE	32	24	18	18	20	17	14	12	14	14	14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2023

Opatrovateľská služba §41 zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby.

Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Ustanovenie odseku 3 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne.

Názov	Obec Hel'pa
Adresa sídla	Farská 588/2, 97668 Hel'pa
IČO	00313424
Právna forma	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Typ poskytovateľa	obec/mesto

Sociálna služba

ID sociálnej služby 7570485

Druh sociálnej služby opatrovateľská služba

Forma poskytovania terénna
Cieľová skupina FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Veková kategória -

Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe

-

Miesto poskytovania Heľpa
Kapacita -
Poskytovaná od 14.01.2010
Poskytovaná do -
Dátum zápisu do registra 14.01.2010

Denný stacionár úprava v zákone o sociálnych službách: § 40

pre koho je sociálna služba určená: osoba odkázaná na pomoc inej osoby (na základe posúdenia obce), ktorej stupeň odkázanosti je najmenej III

možné formy sociálnej služby: ambulantná

činnosti poskytované v rámci sociálnej služby: pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna, rehabilitácia, stravovanie, rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť, výchova (ak sa poskytuje sociálna služba deťom)

ako získať sociálnu službu: rozhodnutie o odkázanosti na túto sociálnu službu - vydáva obec na základe žiadosti o posúdenie odkázanosti a vykonanej sociálnej a zdravotnej posudkovej činnosti a požiadanie obce o zabezpečenie tejto sociálnej služby u konkrétného poskytovateľa sociálnej služby alebo oslovenie konkrétného poskytovateľa sociálnej služby (bez garancie finančnej podpory poskytovania služby z rozpočtu obce)

financovanie sociálnej služby: rozpočet poskytovateľa, finančný príspevok na prevádzku poskytovaný neverejnemu poskytovateľovi - obec, finančný príspevok z rozpočtu MPSVR SR (pre zariadenia zriadené obcou alebo neverejným poskytovateľom), úhrada od prijímateľa sociálnej služby, úhrada prijímateľa za sociálnu službu: úhrada stanovená poskytovateľom sociálnej služby, s garanciou zostatku príjmu po zaplatení úhrady (ak je služba podporovaná z verejných zdrojov) vo výške sumy životného minima (1,65 násobok sumy ŽM ak sa neposkytuje stravovanie)

Názov	Obec Heľpa
Adresa sídla	Farská 588/2, 97668 Heľpa
IČO	00313424
Právna forma	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Typ poskytovateľa	obec/mesto

Sociálna služba
ID sociálnej služby 8807944

Druh sociálnej služby denný stacionár

Forma poskytovania ambulantná
Cieľová skupina FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Veková kategória Dospelí

Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe

-

Miesto poskytovania Školská 592/5, 97668 Heľpa
Kapacita 18
Poskytovaná od 01.01.2019
Poskytovaná do -
Dátum zápisu do registra 31.07.2018
Dátum výmazu z registra -

Denné centrum úprava v zákone o sociálnych službách: § 56

pre koho je sociálna služba určená: osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, osoba s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodič s dieťaťom alebo starý rodič s vnukom alebo vnučkou

možné formy sociálnej služby: ambulantná

činnosti poskytované v rámci sociálnej služby: sociálne poradenstvo, záujmová činnosť

ako získať sociálnu službu: oslovenie konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby

financovanie sociálnej služby: rozpočet poskytovateľa, možná finančná podpora neverejného poskytovateľa zo zdrojov samosprávy - obec/vyšší územný celok, úhrada prijímateľa za sociálnu službu: úhrada stanovená poskytovateľom sociálnej služby s prihliadnutím na charakter sociálnej služby, cieľovú skupinu a rozsah poskytovaných činností (sociálne poradenstvo sa poskytuje bezplatne)

Názov	Obec Heľpa
Adresa sídla	Farská 588/2, 97668 Heľpa
IČO	00313424
Právna forma	Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)
Typ poskytovateľa	obec/mesto

Sociálna služba	
ID sociálnej služby	5528994

Druh sociálnej služby **denné centrum**

Forma poskytovania	ambulantná
Cieľová skupina	FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom FO v dôchodkovom veku Rodina s maloletým dieťaťom
Veková kategória	-

Bližšie informácie k cieľovej skupine a sociálnej službe

Miesto poskytovania	Školská 591/7, 97668 Heľpa
Kapacita	18
Poskytovaná od	15.06.2021
Poskytovaná do	15.07.2024
Dátum zápisu do registra	09.06.2021

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individuálna poskytovanie sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inkľúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopností a možností aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosťou, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

Obec prevádzkuje budovu zdravotného strediska, kde sídlia rôzne neštátne zdravotnícke zariadenia. Nachádzajú sa tu nasledujúce ambulancie: Praktický lekár pre dospelých, MUDr. Jaroslav Belluš, OZS Hel'pa, Krížna 812/2, Neštátna zubná ambulancia, DL SMILE, MUDr. Dana Lepková, Krížna 812/2, Neštátna ambulancia pre deti a dorast, MUDr. Slavomír Pôbiš, Krížna 812/2, Neštátne zdravotnícke zariadenie – Rehabilitácia, Fil'ová, v.o.s., Krížna 812/2, Lekárňu KAMILKA, Mgr. Zlatica Rašiová, Krížna 812/2, Zdravotnícke pomôcky REMELI, Hlavná 121.

Centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS) Horehron

Centrá integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti poskytnú seniorom a ľuďom so zdravotným znevýhodnením v desiatich mikroregiónoch Banskobystrického samosprávneho kraja nasledujúce služby: sprevádzanie k lekárom, na úrady, vybavenie zdravotníckych pomôcok či monitorovacie SOS náramky, ktoré môžu zachrániť život. Cieľom tejto služby je umožniť seniorom čo najdlhšie žiť v ich domácom prostredí.

Služby občanom, ktoré sú v Centrách sociálno-zdravotných služieb poskytované: poskytnutie sociálneho poradenstva, sprostredkovanie požičania zdravotníckych pomôcok, pomoc občanom pri vybavení kompenzačných príspevkov, sprevádzanie seniorov, alebo občanov so ZP odkázaných na pomoc inej osoby (k lekárovi, na úrady a iné inštitúcie), sprostredkovanie terénnych, ambulantných a pobytových sociálnych služieb, organizácia preventívnych aktivít pre seniorov (besedy, prednášky, skupinové aktivity, voľnočasové aktivity), sprostredkovanie lekárskej starostlivosti (spolupráca s lekármi, objednanie k lekárovi, prehľad o sieti odborných lekárov), realizácia činností podporujúcich verejné zdravie, spracovanie spoločného Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb pre územie mikroregiónu, posudková činnosť vykonávaná pre obce, zabezpečenie služby monitorovania a signalizácie potrebnej pomoci

Služby Centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti sú určené pre seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím alebo zhoršeným zdravotným stavom a ľudí, ktorí sa ocitli v krízovej situácii.

2.13. ŠPORT

Obec má rozvinuté športové aktivity vo futbale, kulturistike, cyklistike, paraglajdingu, lyžovaní a pod., ktoré sa realizujú v účelových zariadeniach. V obci sa nachádza futbalový štadión so zázemím, tribúna - 700 miest, posilňovňa, fitness, šatne a kolkáreň, hokejové ihrisko pri Hrone. Heľpa je najvyšším bodom splavovania Hrona. Z obce vychádzajú dve značené turistické trasy a sieť cyklotrás. Teoretická potreba šport. plôch bude 2 ha (štandard 6 m² /obyvateľ), čo pre súčasný stav nevyhovuje (1,65 ha). Z uvedeného dôvodu je navrhované rozšírenie športového areálu o tréningové ihriská a dva tenisové kurty s prírodnou tribúnou. V nadväznosti na areál je riešená viacúčelová kultúrno-sportová hala a krytý bazén 10x15 m so zázemím. Pozdĺž Hrona je riešená sústava prírodných rekreačných a športových plôch pre obyvateľstvo a turistov. Hučanské je riešené ako základňa športu a zotavenia s dobudovaním volejbalových, tenisových ihrísk a strelnice. Súčasťou rekonštrukcie je aj vyčistenie a úprava rybníka a okolia. Agroletisko sa navrhuje upraviť pre športové a civilné využitie (PHRSR, 2015).

Športový klub Heľpa

Športové aktivity sú sústredené v občianskom združení Športový klub Heľpa a realizujú sa v miestnom športovom areáli s veľkým futbalovým ihriskom, klziskom, tenisovým kurtom, bežeckou dráhou a v telocvični základnej školy s využitím pre volejbal, nohejbal, futbal, stolný tenis, floorbal. K dispozícii je aj posilňovňa. Futbalový oddiel tvorí družstvo žiakov a mužov. Hokejový oddiel sa zapája aj do regionálnych súťaží. Ženy majú možnosť cvičenia aerobiku a zumbly. Celá športová verejnosť obce využíva viacúčelové ihrisko s umelým trávnikom vybudované s príspevom Nadácie SPP (PHRSR, 2015).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovinsko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Jestvujúci kultúrny dom v centre o kapacite 400 stol., zahrňujúci klub mládeže - 70 návštevníkov a kino o kapacite 200 návštevníkov je predaný a teda nepoužiteľný pre kultúrnu činnosť. Teoretická potreba pri štandarde 48 miest/1000 obyvateľov je 150 miest, čo je pre praktické využitie obce málo. Navrhujeme preto výstavbu nového viacúčelového kultúrno-sportového komplexu s kapacitou 1000 sedadiel, s knižnicou (štandard 30 m² /1000 obyvateľov) - 100 m², klubmi (štandard 12 miest/1000 obyvateľov) - 40 m², bufetom a plavárňou. V obci je vybudovaný amfiteáter o kapacite 3 – 5 tis. miest. Poloha umožňuje dostatočný rozptyl. Spôsob sprístupnenia je riešený z viacerých strán. Klub dôchodcov treba riešiť v rámci domu sociálnych služieb o teoretickej kapacite 13 miest (štandard 4 miesta/1000 obyvateľov). V uvoľnenej skupine pamiatkovo chránených zrubových stavieb sa navrhuje umiestniť múzeum folklóru, vlastivedné múzeum a pod. Ľudovú školu umenia sa navrhuje obohatiť o nové odbory alt. v jestvuj. ZŠ, adaptáciou nového objektu (bývalá fara, alt. objekt kolkárne), alebo výstavbou nového školského objektu na Teplici). Kostol r. k. vyhovuje (PHRSR, 2015).

Obec Heľpa je charakteristická bohatým spoločenským životom. Funguje tu množstvo občianskych združení, spoločenských organizácií, klub dôchodcov, ktoré sa zúčastňujú rôznych podujatí v obci, regióne aj po Slovensku. Fungujú tu 3 folklórne súbory Heľpan, Priehyba a Heľpančok, mužská a ženská spevácka skupina a spevácky zbor Benedictus. V obci sa uskutočňuje množstvo kultúrnych akcií a programov. Od roku 1966 sa usporadúva folklórny festival Horehronské dni spevu a tanca v prírodnom amfiteátri, od roku 1999 detský folklórny festival Kolovrátok, vojenská prehliadka folklórnych súborov už skončila. Organizujú sa rôzne koncerty známych umelcov, besedy, výstavy, krojované sprievody. Pravidelnými podujatiami pre širokú verejnosť sú Fašiagy, oslava Dňa matiek, Uvítanie detí do života, Mesiac úcty k starším, Mikuláš, Silvester. Obec navštívilo množstvo významných umelcov ako Karol Plicka, Pavol Dobšínský, Janko Alexy, Jozef Cíger Hronský, Zolo Palugay (PHRSR, 2015).

Amfiteáter bol zrekonštruovaný v r. 2009, zadná časť bola dostavaná do makety drevenice a bola prekrytá. Tým sa zabezpečilo, aby v prípade nepriaznivého počasia mohli byť účinkujúci pod prikrytím. Stavba zapadla do koloritu už vystavaných dreveníc a skrášlila okolie. Taktiež sa podarilo vystavať vstupnú bránu do prírodného amfiteátra, ktorá je postavená v štýle typickom pre obec v minulosti (PHRSR, 2015).

Kultúrne a historické pamiatky

Pamiatková zóna Heľpa bola vyhlásená OÚ B. Bystrica VZN č. 67/92. Jej súčasťou sú zásady pamiatkovej starostlivosti pre pamiatkovú zónu. Priestor PZ je nutné chrániť pred nevhodnou výstavbou a neprípustnými asanáciami. Predmetom ochrany je pôdorysné usporiadanie zástavby obce s uličnou osnou a prislúchajúcou priestorovou a hmotovou skladbou, vzťah historickej zástavby k prírodnému prostrediu, nehnuteľné pamiatky ľudovej architektúry so zachovaním interiéru a dobového nábytku a verejná zeleň prechádzajúca do okolitej prírody. Nové objekty budú uplatňovať znaky miestnej ľudovej architektúry. Stavebný fond je diferencovaný na objekty zapísané do ÚZKP, navrhované na zápis, objekty dotvárajúce prostredie PZ, najhodnotnejšie priestory PZ vyžadujúce ochranu a úpravu a objekty rušivé - nutná úprava. Mimoriadnu ochranu vyžadujú solitéry vysokej zelene. Je potrebné zachovať a chrániť z pôvodnej čistej ľudovej architektúry všetko čo sa dá v nových podmienkach využiť a zapojiť do novej funkcie (rekreačno-obytná funkcia, živá expozícia bývania a hospodárenia v minulosti - rozvinutie výroby ľudových výrobkov - suvenírov, prípadne premiestnenia do skanzenu). Pri novej zástavbe je nutné voliť typy rodinných domov ako aj vybavenosti vhodné pre podhorskú oblasť, vychádzajúce z tvarovosti a drobnej mierky tradičnej architektúry (PHRSR, 2015).

Obecná knižnica

Obecná knižnica je umiestnená v samostatných priestoroch školského areálu. O knižničný fond a materiálno-technické zabezpečenie sa stará obec. Žiaci majú prístup do knižnice kedykoľvek počas vyučovania. Organizujú sa tu aj rôzne besedy.

Knižnice	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
verejná knižnica	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet kniž. jednotiek	6 682	6 682	6 814	6 929	7 100	7 303	7 303	7 303	7 467	7 616	7 616

Zdroj: ŠÚ SR, 2024

Organizácia slávnostných obradov

Obec každoročne organizuje Uvítanie detí do života, Zlaté svadby a v mesiaci október pri príležitosti Mesiaca úcty k starším pozývame obyvateľov nad 75 rokov na spoločné posedenie a odovzdávame im malú pozornosť. Ku chorým obyvateľom, ktorí sa nemôžu zúčastniť spoločenského posedenia prichádzame na osobnú návštevu (PHRSR, 2015).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnanú záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej

a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobo zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpodátateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v obci nachádza špecializované ubytovacie zariadenie.

Penzión Majk Heľpa 830

Penzión MAJK disponuje s počtom lôžok 48 v 13 izbách (každá izba má vlastné WC, sprchu). Penzión poskytuje nielen oddych a relax, ale aj športové vyžitie pre návštevníkov každého veku a v každom počasí od jari až po zimu. Okrem príjemného ubytovania a domácej stravy v ňom možno nájsť reštauráciu, denný bar, bazén, saunu, fitnes, zasadacie miestnosť s TV, parkovisko, trávnaté ihrisko. Všetko sa nachádza v jednom komplexe. V prípade dostatočného záujmu je možné zabezpečiť predstavenie ľudovej kultúry v podobe vystúpenia folklórnych skupín pôsobiacich v Heľpe. Pre návštevníkov je k dispozícii tenisový kurt s antukou vzdialený od penziónu cca 5 min. chôdzou.

Penzión Lucs, Partizánska 321, Heľpa

Penzión Lucs je ideálnym prostredím kolektívnych i individuálnych zájazdových pobytov, školení, seminárov, recepcií a spoločenských posedení. Objekt je zložený: 1 samostatný apartmán s balkónom (1/2+2) s vlastným sociálnym zariadením (vírivková vaňa, umývadlo, WC), 2 samostatné izby s balkónom (2/2+2) s vlastným sociálnym zariadením (umývadlo, sprcha, WC), 13 samostatných izieb s balkónom (1/3+1, 4/3, 3/2+2, 5/2) s vlastným sociálnym zariadením (umývadlo, sprcha, WC), spoločenská miestnosť s krbom a barom (30 miest), jedáleň s možnosťou polpenzie a plnej penzie (120 miest), piváreň (40 miest), záhradné posedenie, celoročná prevádzka a parkovanie áut v uzavretom dvore.

Hotel Heľpa

Objekt pozostáva z 15 dvojposteľových izieb s možnosťou prístelky, baru, reštaurácie, biliardu.

Chata Vlčia Skala

Chata s wellness a detským ihriskom. Chata Vlčia Skala sa nachádza na okraji obce Hefpa pri lese. Drevenica ubytuje 8 osôb (z toho sú 3 prístelky) v 2 spálňach (1 kúpeľňa, 1x WC). K dispozícii je sauna, kúpacia kaďa, masáže a vírivka. Vonku sa nachádza ohnisko, altánok, vonkajšie posedenie, vonkajší krb, terasa, kotlík, záhradná hojdačka a gril. Ubytovanie je vhodné pre rodiny s deťmi, k dispozícii je detské ihrisko, detský kútik, hračky, detská stolička, detská postieľka, preliezky a detská hojdačka. Pozemok je oplotený. Parkovanie je možné pre 2 autá pri objekte (12.12.2024, <https://www.helpa.sk/obec/ubytovanie-a-stravovanie/ubytovanie/>).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie a reštauračné služby sú poskytované v miestnych pohostinstvách, ako aj niektorých ubytovacích zariadeniach. Priamo v obci sa nachádza reštauračné zariadenie Hotel Hefpa, Penzión Lúcs, Penzión MAJK.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Obec leží podľa rajonizácie Banskobystrického kraja v rekreačno-krajinnom celku Horehron. Na základe vysokej úrovne prírodných a kultúrno-historických podmienok začleňujeme k. ú. obce do 1. kategórie medzinárodného významu. Riešené územie bude poskytovať tieto prevládajúce aktivity: krátkodobý CR s celoročným využitím a hlavnými druhmi rekreačnej činnosti - turistika, cykloturistika, vodné športy, loptové športy, národopisné a folklórne festivaly a podujatia, poľovníctvo, paraglajding, agroturistické aktivity, strelecké športy, rybolov, športové letectvo, splavovanie Hrona, zjazdové lyžovanie, sánkovanie, korčuľovanie a pod. Uvedené aktivity sú koncentrované v obci, jej bezprostrednom okolí a v širšom záujmovom území Horehronia. Navrhujeme rekonštruovať existujúce základne turizmu a rekreácie regionálneho významu Hučanské a zriadiť nové stredisko turizmu a rekreácie Hudákovo medzinárodného významu na báze zjazdového lyžovania, sánkovania, kondičných aktivít a splavovania Hrona. Pre tento účel sú navrhované dva vleky v 1. etape a dva v 2. etape. Ako rezerva sú vyčlenené ďalšie dva vleky - súčasť budúceho „skicirkusu“ (bez urbanizácie údolnej polohy). Všetko turistické je orientované do nivy Hrona. Tu je riešená lodenica so zákl. rekreačným vybavením, ubytovaním (stany, caravany, bungalovy). V nadväznosti na stredisko, pri ceste I/66 je vyčlenená plocha pre stravovanie, ubytovanie a obč. vybavenie so zapojením AB Agrohelf do CR. Priestor nivy Hrona a na Grúni je vymedzený ako kondičný areál strediska a obce s minim. zásahmi krajinného prostredia. Základňa CR Hučanské ore regionálne aktivity - strelnica, športové plochy a rybník s plážoviskami (PHRSR, 2015).

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Spolu za rok 2023

Ekonomická klasifikácia

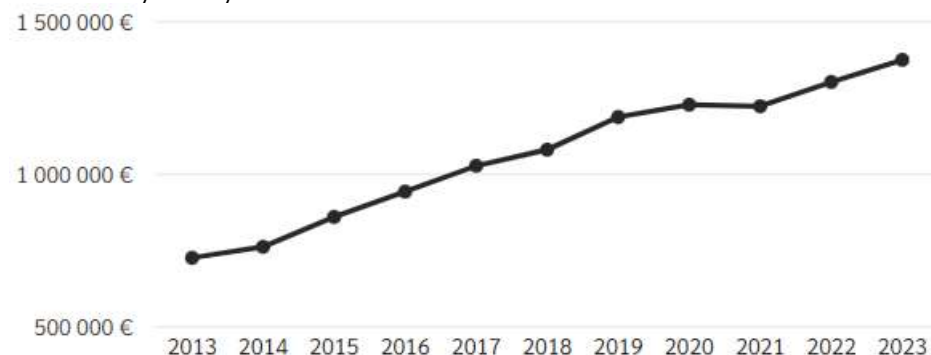
Spolu 3 390 982 €

názov	suma	podiel z celku / podiel v rámci skupiny	priemer obcí
Granty a transfery	1 391 161 €	41 %	43 %
Tuzemské bežné granty	1 391 161 €	100 %	98 %

Obrázok: Vývoj grantov a transferov v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Daňové príjmy	1 374 767 €	41 %	39 %
Dane z príjmov a kap....	1 298 467 €	94 %	83 %
Dane z majetku	41 794 €	3 %	10 %
Dane za tovary a služby	34 507 €	3 %	7 %

Obrázok: Vývoj daňových príjmov v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

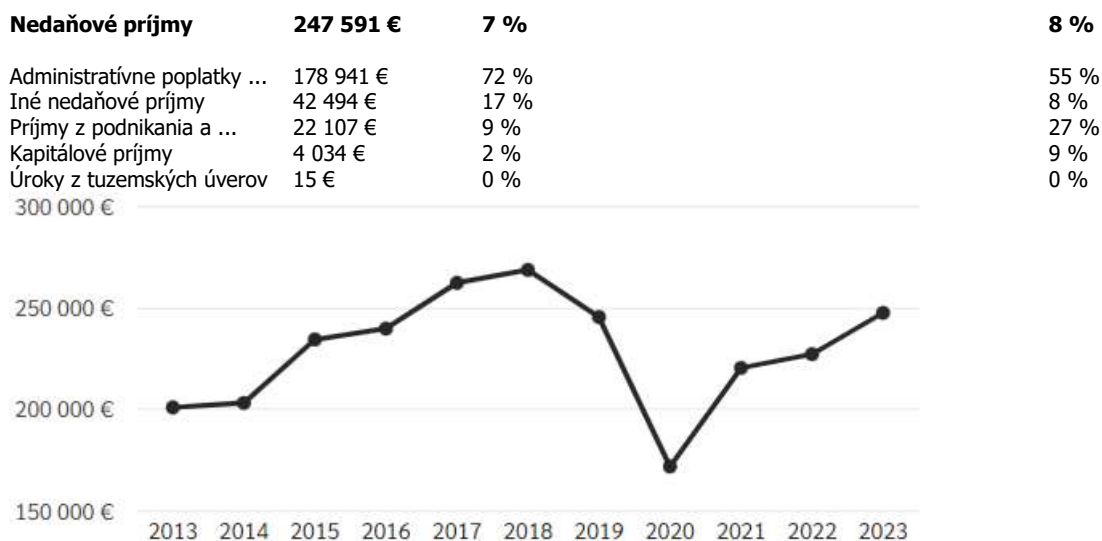
Príjmy z transakcií s	377 462 €	11 %	6 %
Z ostatných finančných ...	377 462 €	100 %	100 %

Obrázok: Vývoj príjmov z transakcií ...v obci Heľpa

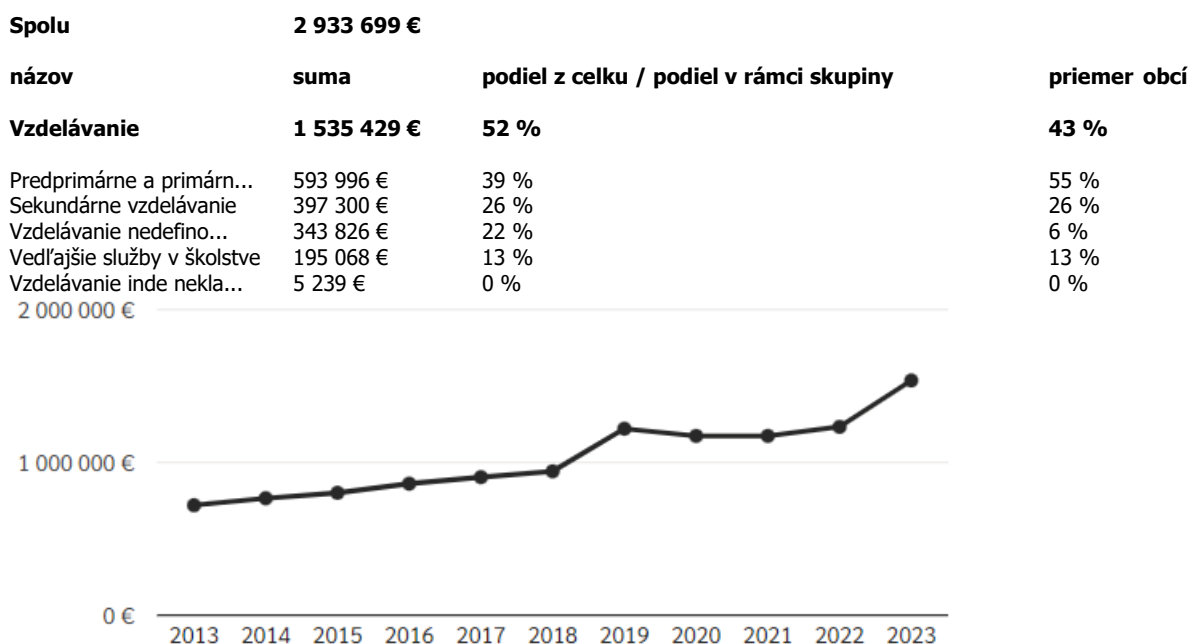
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrázok: Vývoj nedaňových príjmov v obci Heľpa

Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

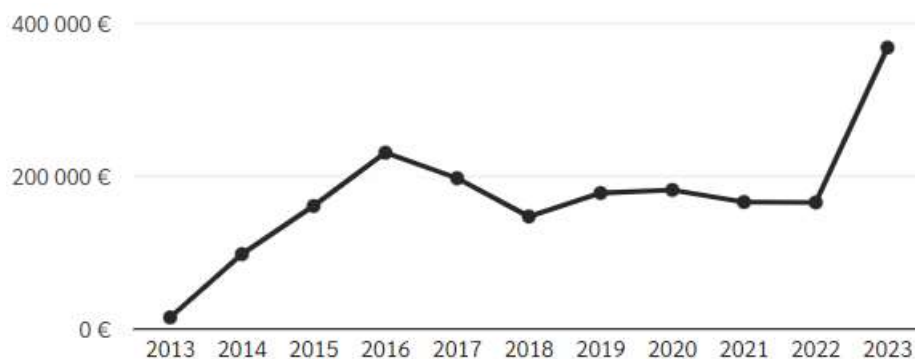
Štruktúra výdavkov

Obrázok: Vývoj výdavkov na vzdelávanie v obci Heľpa

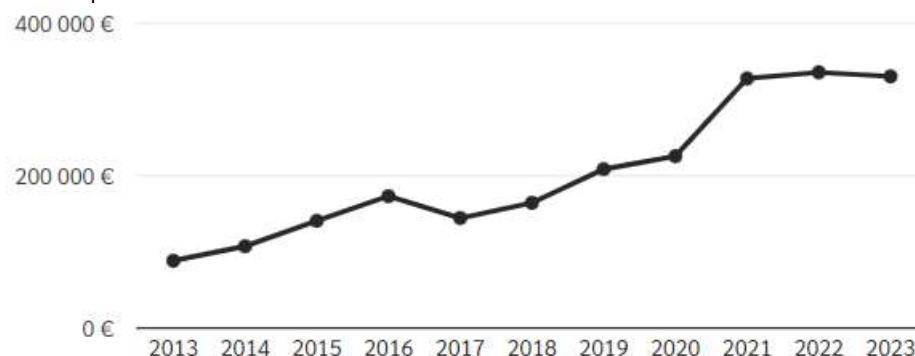
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Bývanie a občianska ..	368 198 €	13 %	9 %
Rozvoj obcí	150 818 €	41 %	55 %
Bývanie a občianska vyb...	113 036 €	31 %	10 %
Verejné osvetlenie	61 618 €	17 %	12 %
Rozvoj bývania	42 726 €	12 %	16 %

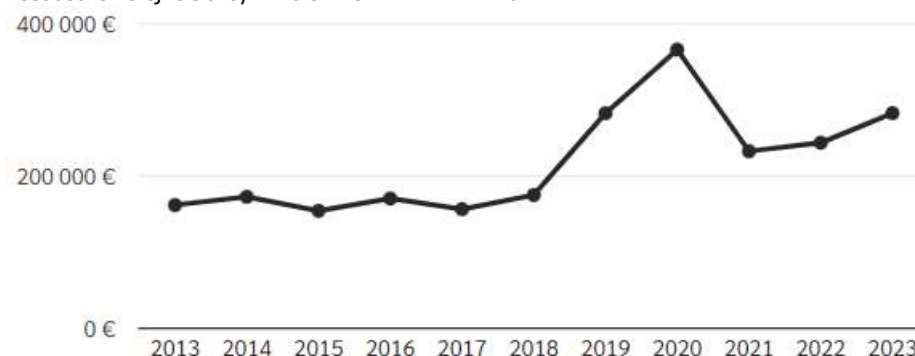
Obrázok: Vývoj výdavkov na bývanie ... v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Sociálne zabezpečenie	330 258 €	11 %	4 %
Staroba	280 328 €	85 %	50 %
Nezamestnanosť	49 019 €	15 %	2 %
Rodina a deti	912 €	0 %	10 %
Sociálne zabezpečenie	0 €	0 %	5 %
Sociálna pomoc občanom..	0 €	0 %	28 %

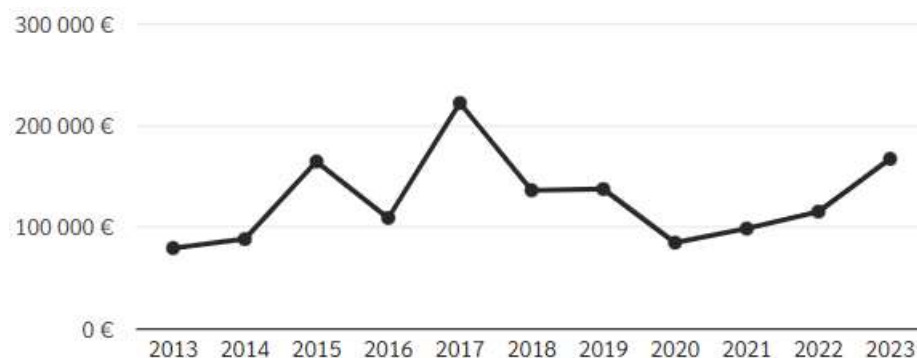
Obrázok: Vývoj výdavkov na sociálnu oblasť v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Všeobecné verejné služby	282 470 €	10 %	25 %
Výkonné a zákonodarné ...	228 779 €	81 %	87 %
Všeobecné služby	47 320 €	17 %	1 %
Všeobecné verejné služby...	6 371 €	2 %	1 %

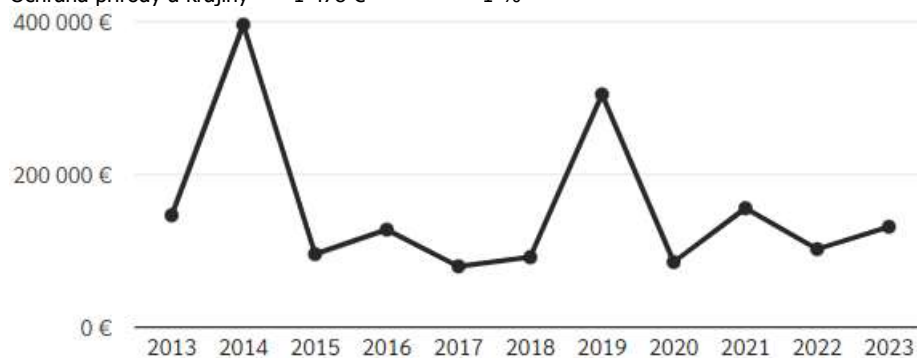
Obrázok: Vývoj výdavkov na všeobecné verejné služby v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Rekreácia, kultúra...	167 390 €	6 %	5 %
Rekreačné a športové služby	97 167 €	58 %	29 %
Kultúrne služby	47 096 €	28 %	55 %
Náboženské a iné spol....	14 230 €	9 %	10 %
Rekreácia, kultúra a nábo....	4 818 €	3 %	3 %
Vysielacie a vydavate....	4 079 €	2 %	2 %

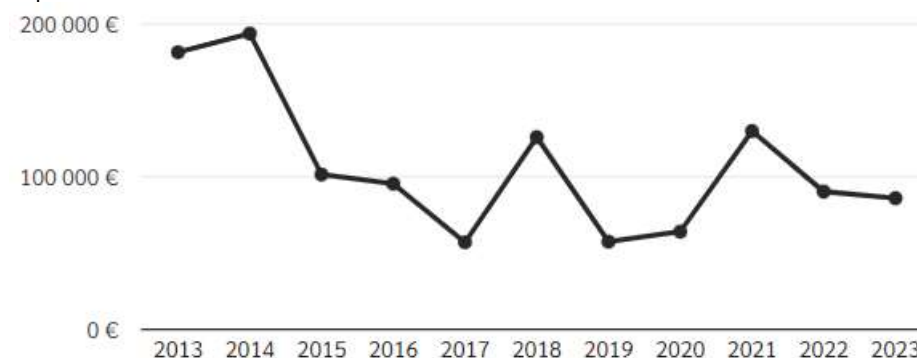
Obrázok: Vývoj výdavkov na rekreáciu, kultúru, ... v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Ochrana životného ...	131 405 €	4 %	8 %
Nakladanie s odpadov...	65 220 €	50 %	30 %
Nakladanie s odpadmi	58 869 €	45 %	62 %
Ochrana životného prost...	5 838 €	4 %	2 %
Ochrana prírody a krajiny	1 478 €	1 %	4 %

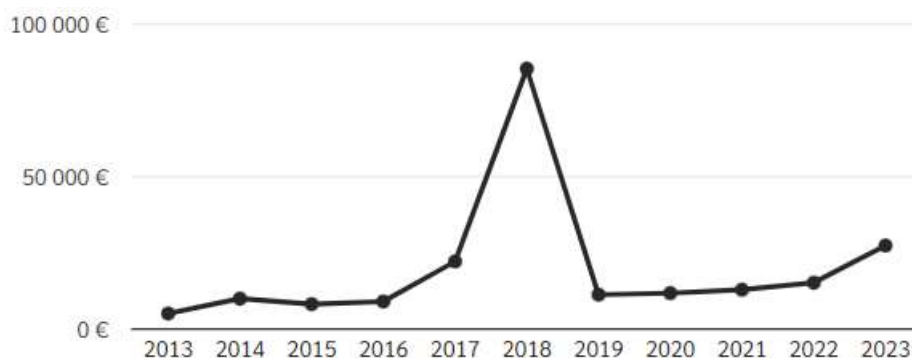
Obrázok: Vývoj výdavkov ochranu životného prostredia v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Ekonomická oblasť	85 883 €	3 %	5 %
Ťažba, výroba a výstavba	46 940 €	55 %	16 %
Všeobecná ekonomická, ...	22 676 €	26 %	12 %
Doprava	16 267 €	19 %	58 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na ekonomickú oblasť v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Verejný poriadok a ...	27 373 €	1 %	1 %
Ochrana pred požiarimi	23 471 €	86 %	66 %
Verejný poriadok a bezpe...	3 902 €	14 %	20 %

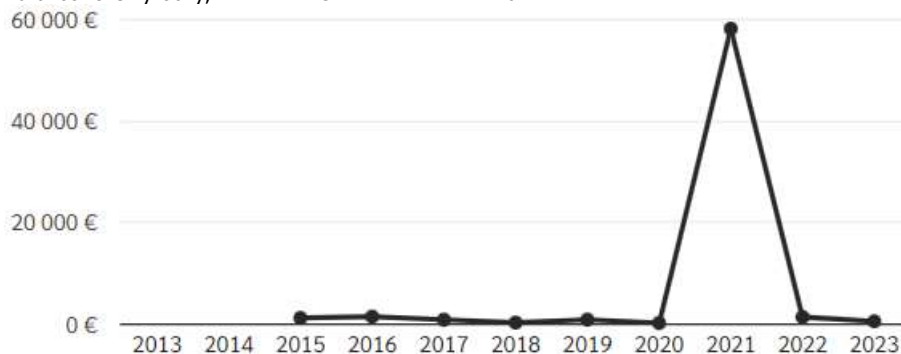
Obrázok: Vývoj výdavkov na bezpečnosť v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrana	4 706 €	0 %	0 %
Civilná ochrana	4 706 €	100 %	99 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na obranu v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Zdravotníctvo	587 €	0 %	0 %
Ambulantná zdravotná	563 €	96 %	51 %
Zdravotnícke výrobky,	24 €	4 %	0 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na zdravotníctvo v obci Heľpa
Zdroj: 20.8.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Finančné zdravie obce Heľpa

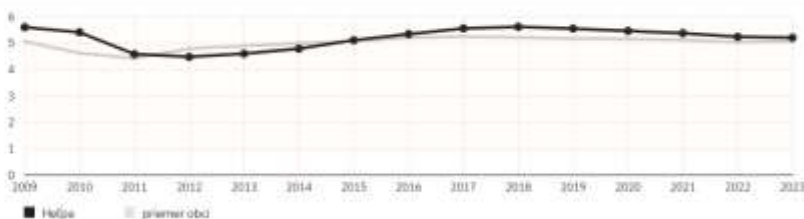
Celkové skóre finančného zdravia obce Heľpa sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Závazky po lehote splatnosti a Závazky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %. Obec Heľpa dosiahla skóre **5,2**.

Historický vývoj

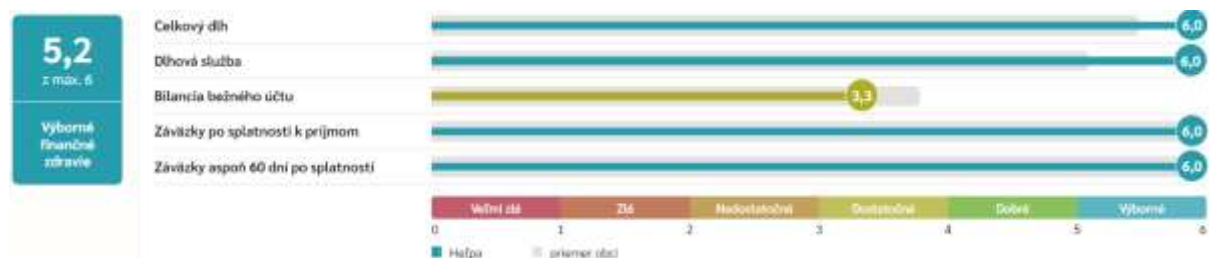
Celkové skóre finančného zdravia obcí / VÚC sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho praktických zložiek: Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Záväzky po splatnosti a Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %.

Poznámka: Na výpočet skóre týchto praktických zložiek finančného zdravia sa používa iný postup ako na výpočet pôvodných indikátorov, postup výpočtu je však odvedený od skóre indikátorov finančnej stability. Viac informácií možno nájsť v sekcii Metodika.

Obrázok Vývoj finančného zdravia obce Heľpa

Zdroj: 22.9.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrázok Aktuálny stav finančného zdravia obce Heľpa

Zdroj: 22.9.2024, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Heľpa je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasný zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Heľpa. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 9 poslancov.

Komisie pri Obecnom zastupiteľstve v Heľpe:

- Komisia výstavby, územného plánovania, ochrany životného prostredia a dopravy
- Komisia športu
- Komisia kultúra
- Komisia sociálna a zdravotná
- Komisia školstva
- Komisia finančná
- Komisia ochrany verejného poriadku
- Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone verejnej funkcie

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľov k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Heľpa
Sídlo pracoviska daňového úradu	Brezno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Pohorelá
Sídlo Okresného súdu	Brezno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Brezno
Sídlo pracoviska okresného úradu	Brezno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Brezno
Sídlo Okresného úradu životného prostredia	Brezno
ŠÚ SR	

2.20 BEZPEČNOSŤ

Prácu polície v obci Hel'pa v súčasnej dobe zabezpečuje pre občanov Obvodné oddelenie Policajného zboru v Pohorelej - OO PZ Pohorelá, 1. Mája 7, 976 69 Pohorelská Maša. Obce v pôsobnosti PZ sú: obce Telgart, Červená Skala, Šumiac, Zlatno, Val'kovňa, Pohorelská Maša, Pohorelá, **Hel'pa**, Závadka nad Hronom, Polomka, Bacuch, Beňuš, Bravčovo, Filipovo.

Činnosť štátnej polície je upravená nariadením ministra vnútra Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje činnosť obvodných oddelení Policajného zboru. Pri uskutočňovaní svojho poslania plní obvodné oddelenie úlohy najmä na úseku: ochrany verejného poriadku, boja proti trestnej činnosti odhaľovania a objasňovania priestupkov, odhaľovania a objasňovania trestných činov, stálej služby s cieľom zabezpečiť akcieschopnosť a potrebný kontakt s verejnosťou, obchôdzkovej služby s cieľom zabezpečiť plnenie základných úloh policajného zboru. Oznamuje sa: narušenie verejného poriadku, spáchanie priestupku na nich alebo ich majetku, skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin na nich alebo na ich majetku, nezvestnosť osoby, krádež dokladov a evidenčných čísel motorových vozidiel, rušenie občianskeho spolužitia.

Obec v súčasnosti nemá zriadenú obecnú políciu.

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec **Hel'pa** je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBK má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko väčších a menších projektov zameraných hlavne na rekonštrukcie miestnych komunikácií, investície na obecnom úrade, materskej škole, kultúrnom dome, námestí, športovej infraštruktúre, v rámci obecného cintorína, či verejnom osvetlení. Obec čiastočne zabezpečila rozvoj verejných priestranstiev.

2023

2022

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Heľpa nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť. Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

Matica príležitostí				Matica rizík			
Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia			
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktivnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventúálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti			
		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce obec úspešná, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Heľpa a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 42,7 % katastra obce, - celkovo 29 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - dostatočný počet – fyzických osôb podnikateľov – 164 v roku 2023, - 15 samostatne hospodáriacich roľníkov, - rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva, - existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, - rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce, - okolo námestia sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, - rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno, - dostupnosť železničnej trate priamo v obci, - obec leží na dopravnom koridore I/66, - rozvinutý chov hovädzieho dobytku, - rozvinutá rastlinná výroba, - primárna sféra: (ŠL, Urbariát, RD Agrohľpa), - sekundárna sféra zastúpená menšou výrobou, - terciárna sféra zastúpená službami, obchodnými jednotkami (priemyselný tovar, rozličný tovar, potraviny, kvetinarstva, textil, kaderníctva, opravy, ...),	- nedostatočne rozvinutá ponuka tradičných štýlových predajní, - nízke možnosti zamestnania v obci, - nízke priemerné mzdy v regióne, - nedostatok drobných prevádzok – textil, opravárenské služby, ... - chýbajúce komerčné obchodné jednotky - mäsiarstvo, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nevyhovujúca štruktúra MaSP v oblasti poľnohospodárstva, - problém partnerského prístupu, spolupráce sektorov, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - nevyhovujúca obchodná sieť,
Príležitosti	Ohrozenia
- využitie polohového potenciálu obce Heľpa s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Brezno, a krejského mesta Banská Bystrica, - orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia výrobných, skladových a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily, - orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - zahraničné investície, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách, - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika), - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít,	- tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 16	Stratégia WO 14
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT 14

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej, aj keď technicky nevyhovujúcej infraštruktúry – priemyselných zón, ovocných sádov a hospodárskych dvorov PD.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- prechádzajúca cesta I/66. triedy, - prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou, - do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD, - vybudovaná sieť poľných ciest,	- nedostatok spojov do okresného mesta Brezno v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúci technický stav štátnej komunikácie I/66, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav poľných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov,
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - rekonštrukcia chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnej ceste I/66. triedy, - vybudovanie parkovacích miest, - vybudovanie peších a cyklistických prepojení za účelom efektívneho prepojenia s jednotlivými časťami obce, - skvalitnenie podmienok pre statickú dopravu v obci, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - zlepšenie dopravnej dostupnosti železničnou dopravou,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6	Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST 9	Stratégia WT 8

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WT - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- dobré pokrytie signálom mobilných operátorov - Orange - 80 %, T - com - 70 %, 75,73 % pokrytie územia rozvodnou sieťou plynu, - existencia priestorov pre rozšírenie miestneho cintorína, - existencia domu smútku, - existencia distribučných transformačných staníc 22/0,4 kV, - obec je zásobovaná zemným plynom z vysokotlakového plynovodu VTL, - prítomnosť pobočky Slovenskej pošty, - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou (96,05 %), - vodojem o objeme 150 m3, - vybudovaná dažďová kanalizačná sieť na cca. 70,09 %, - vybudovaná ČOV, - existencia verejného osvetlenia, - digitálna telekomunikačná sieť, - existencia prameňov pitnej vody 20 l/s,	- potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete a zvýšenie kapacity vodojemov, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – nedostatočná kapacita a poruchovosť, - nevyhovujúci technický stav areálu cintorína – potrebná rekonštrukcia areálu, - zlý technický stav tepelného hospodárstva, - zlý technický stav miestneho rozhlasu, - slabá úroveň verejných komunikačných priestorov - nevyhovujúca bytová výstavba, - nevyhovujúci stav elektrickej siete NN, - nevyhovujúci stav elektrickej siete VN, - nedostatočná kapacita elektrickej siete, - zlý technický stav telefónnej siete, - zlý technický stav existujúcich transformátorových staníc, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozšírenie vodovodnej a dostavba kanalizačnej siete, - rekonštrukcia verejného osvetlenia a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - revitalizácia areálu cintorína, - kompletná rekonštrukcie elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 14 7 11	15 Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
---------------	---------------

- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - zavedený separovaný zber v obci, - skládka TKO sa nachádza v blízkej vzdialenosti mimo katastra obce, - zabezpečený odvoz TKO, - ochranné pásma vodárenských zdrojov, - vybudovaná ČOV, - vybudovaná kanalizačná sieť - 70,09 %, - existencia zberného dvora pre separovaný zber,	- narastajúci počet čiernych skládok v extraviláne obce, - nevybudované kompostovisko, - nevybudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu Hrona, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - v obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy,
Príležitosti	Ohrozenia
- dostavba kanalizačnej siete v obci, - výstavba obecného kompostoviska, - výstavba zberného dvora pre separovaný zber a obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitatívne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	11 3 Stratégia WO 3 12
T hrozby	Stratégia ST 8	8 Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu odpadov. Odporúča sa využitie stratégie WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - poloha obce – zachovalé prírodné prostredie v okolí nivy rieky Hron,	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - nedobudovaná kanalizačná sieť, - nevybudovaná dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia koryt miestnych tokov a koryta rieky

- zabezpečený odvoz TKO, - ochranné pásma vodárenských zdrojov, - až 75,73 % obyvateľov využíva na zásobovanie teplom zemný plyn, - vybudovaná kanalizačná sieť s ČOV (70,09 %) - prechádzajúci vodný tok Hron, - zdravé životné prostredie (Natura 2000), - príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická miera zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvolnenosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím), - obec Heľpa sa nachádza v unikátnom zoskupení prírodných krajinných daností vysokej ekologickej, prírodnej aj historickej hodnoty (Kráľovohoľské Tatry, Alúvium Hrona, Muránska planina), - pomerne nízke dopravné zaťaženie v priemerný pracovný deň, - zneškodnenie objemného odpadu obec zabezpečuje veľkokapacitnými kontajnermi,	- Hron, - potrebná výstavba protipovodňových opatrení, - nedostatočne vybudovaná estetická zeleň v celej obci, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - absencia koncepcie zelene, - nedostatočná pravidelná estetická výsadba v rámci verejných priestranstiev a oddychových zón, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času rodín s deťmi, - vysoká hlučnosť a prašnosť z cesty I/66, - vysoký podiel nákladnej dopravy, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy,
Príležitosti	Ohrozenia
- regulácia korýt miestnych potokov a vodného toku Hron, - dostavba splaškovej kanalizačnej siete, - vyhlásenie vtáčích chránených území, - ochrana vodných zdrojov, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 13	17 7 9 Stratégia WO
T hrozby	4 Stratégia ST	10 Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Trenčianskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- zabezpečená opatrovateľská služba, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok,	- absencia domova sociálnych služieb, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva,

- stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - vybudované Materské centrum, - existencia zdravotníckeho strediska, - prítomnosť ambulancie praktického lekára pre deti a dospelých, - Neštátna zubná ambulancia, DL SMILE, - Neštátna ambulancia pre deti a dospelých, - Neštátna zdravotnícke zariadenie – Rehabilitácia, Fiľová, v.o.s., - Denný stacionár, - Denné centrum, - CISZS Horehron,	- nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dospelých, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	Ohrozenia
- využitie disponibilného bytového fondu pre prestavbu a rekonštrukciu, - nedostatočná kapacita zdravotného strediska, - výstavba nového bytového fondu, - výstavba centra sociálnych služieb, - zriadenie domova dôchodcov, - zriadenie domova pre osamelých rodičov, - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovňovanie európskych štandardov, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosť sociálnych služieb pre klienta, - neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	Stratégia WO 17
T hrozby	15 Stratégia ST 14	2 5 Stratégia WT

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu **WT** – kde sa obec môže zamerať len na minimalizáciu nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v obci Heľpa.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia materskej školy s jedálňou - 56 detí v roku 2023, - existencia základnej školy, - kapacita základnej školy až 200 žiakov, - existencia mimoškolských záujmových krúžkov - športové, tanečné, dramatické, jazykové, - existencia školského športového ihriska, - existencia školskej zrekonštruovanej telocvične, - dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, - základná škola pripojená na sieť Internet, - prítomnosť počítačovej učebne, - dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia futbalového ihriska - kapacita 700 miest, - existencia poľovníckych revírov, - vybudované multifunkčné ihriská, - činnosť telovýchovných jednot - ŠK Heľpa, - Hokejové ihrisko a hokejový oddiel, - hokejové ihrisko pri Hrone, - viacúčelová kultúrno-športová hala a krytý bazén 10x15 m so zázemím , - existencia obecnej knižnice,	- potrebná rekonštrukcia ZŠ a MŠ, - nedostatočne vybavená telocvična základnej školy, - absentujú plochy menších hracích ihrísk, - nedostatok športových ihrísk dostupných pre potreby verejnosti, - absencia priestorov pre neformálne vzdelávanie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nedostatočná ponuka a kvalita športových ihrísk,
Príležitosti	Ohrozenia
- rekonštrukcia školskej infraštruktúry, - vybudovanie triedy v prírode, - rekonštrukcia školskej kotolne, - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do školy - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami, - výstavba oddychovej a športovej zóny v obci, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Heľpa, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - rekonštrukcia infraštruktúry vzdelávania, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania, - pretrvávajúca rigidita a narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky, - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie, - nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania, - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie, - úzky vzťah medzi sociálno-ekonomickou situáciou rodiny a dosiahnutou úrovňou vzdelania detí, - skeptické vnímanie hodnoty štúdia obyvateľstvom, - nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie, - slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 19	7 Stratégia WO 12
T hrozby		

	Stratégia ST	8 15	Stratégia WT
--	---------------------	---------	---------------------

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie ST – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok (Pamiatková zóna Heľpa bola vyhlásená OÚ B. Bystrica VZN č. 67/92), - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - fungujú tu 3 folklórne súbory Heľpan, Priehyba a Heľpančok, mužská a ženská spevácka skupina a spevácky zbor Benedictus, - od roku 1966 sa usporadúva folklórny festival Horehronské dni spevu a tanca v prírodnom amfiteátri, - od roku 1999 detský folklórny festival Kolovrátkov, - pravidelné podujatia pre širokú verejnosť, - amfiteáter zrekonštruovaný v r. 2009, - obecná knižnica s 7600 knižnými titulmi,	- absencia plánu ochrany hmotných a nehmotných pamiatok v obci Heľpa, - slabo rozvinutá divadelná tvorba, - zlý technický stav kultúrno - spoločenského centra, - zastaralé technické vybavenie, - nedostatočne vybudované informačné tabule o kultúrnych pamiatkach, - neukončená rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice, - potrebná revitalizácia parkov,
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia spoločenského centra, dovybavenie interiérov, - automatizácia obecnej knižnice, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zoslabovanie tradičného vnímania obce Heľpa, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8 10 1	Stratégia WO 1 9
T hrozby	Stratégia ST 1	Stratégia WT 7

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia, - možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku, - pravidelne organizované kultúrne podujatia, - prechádzajúca turistická trasa, - dominantou a najvýznamnejšou sakrálnou pamiatkou obce s renesančno-barokovým kostolom rímskokatolíckych vierovyznaní, - organizované folklórne slávnosti. - ubytovacie kapacity,	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné využitie tradície, - nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využité potenciál pre rozvoj kultúropoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia cyklotrás,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia lesných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Heľpa v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Heľpa vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality - Muránska planina, Nízke Tatry, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - cezhraničná spolupráca, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít v okrese Brezno, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8 5	Stratégia WO 8
T hrozby	7 Stratégia ST 3	1 Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu WO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- vhodná alokácia obecného úradu, - existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupná v centre obce, - čiastočne vybudovaný kamerový systém,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - nevyhovujúci stav budovy obecného úradu, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatočný monitoring hliadkami štátnej polície, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu

	- technickej infraštruktúry, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - nedostatočné pokrytie kamerovým systémom,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 14 9 2	Stratégia WO 4
T hrozby	6 Stratégia ST	5 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
80 % pokrytie signálom Orange, 70 % pokrytie signálom T – com, - postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií a dostupnými, rozsiahlymi a hodnotnými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov

- zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov
---	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 5 1 3 9	Stratégia WO
T hrozby	6 Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Heľpa a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Heľpa patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovanie službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Heľpa vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE HEĽPA.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Heľpa. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Heľpa a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHRSR BBSK) úrovni, ako aj vo

vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Heľpa poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nehody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Heľpa je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je uporiadáný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Heľpa je súčasťou vyššieho územného celku B. Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Heľpa:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;
- nízky rast produktivity práce v priemysle;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
- podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
- nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
- nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
- nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;
- vysoký podiel dlhodobu nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
- nízka životná úroveň v južných okresoch;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;

v priemysle

- možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

- v priemyselnej výrobe;
- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;
- v službách
- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;
- v technickej infraštruktúre
- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania.

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Hel'pa v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 42,7 % katastra obce, + celkovo 29 podnikateľských subjektov – právnické osoby, + dostatočný počet – fyzických osôb podnikateľov – 164 v roku 2023, + 15 samostatne hospodáriacich roľníkov, + rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva, + existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, + rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce, + okolo námestia sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, + rýchla dostupnosť okresného mesta Brezno, + dostupnosť železničnej trate priamo v obci, + obec leží na dopravnom koridore I/66, + rozvinutý chov hovädzieho dobytku, + rozvinutá rastlinná výroba, + primárna sféra: (ŠL, Urbariát, RD Agrohelp), + sekundárna sféra zastúpená menšou výrobou, + terciárna sféra zastúpená službami, obchodnými jednotkami (priemyselný tovar, rozličný tovar, potraviny, kvetinárstva, textil, kaderníctva, opravy, ...),	- nedostatočne rozvinutá ponuka tradičných štýlových predajní, - nízke možnosti zamestnania v obci, - nízke priemerné mzdy v regióne, - nedostatok drobných prevádzok – textil, opravárenské služby, ... - chýbajúce komerčné obchodné jednotky - mäsiarstvo, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nevyhovujúca štruktúra MaSP v oblasti poľnohospodárstva, - problém partnerského prístupu, spolupráce sektorov, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - nevyhovujúca obchodná sieť,

Doprava a komunikácie

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ prechádzajúca cesta I/66. triedy, + prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou, + do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD, + vybudovaná sieť poľných ciest,	- nedostatok spojov do okresného mesta Brezno v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúci technický stav štátnej komunikácie I/66, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nedostatočná zimná údržba, - nevyhovujúci stav poľných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov,

Technická infraštruktúra

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ dobré pokrytie signálom mobilných operátorov - Orange - 80 %, T - com - 70 %, 75,73 % pokrytie územia rozvodnou sieťou plynu, + existencia priestorov pre rozšírenie miestneho cintorína, + existencia domu smútku, + existencia distribučných transformačných staníc 22/0,4 kV, + obec je zásobovaná zemným plynom z vysokotlakového plynovodu VTL, + prítomnosť pobočky Slovenskej pošty, + dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou (96,05 %), + vodojem o objeme 150 m³, + vybudovaná dažďová kanalizačná sieť na cca. 70,09 %, + vybudovaná ČOV, + existencia verejného osvetlenia, + digitálna telekomunikačná sieť, + existencia prameňov pitnej vody 20 l/s,	- potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete a zvýšenie kapacity vodojemov, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – nedostatočná kapacita a poruchovosť, - nevyhovujúci technický stav areálu cintorína – potrebná rekonštrukcia areálu, - zlý technický stav tepelného hospodárstva, - zlý technický stav miestneho rozhlasu, - slabá úroveň verejných komunikačných priestorov - nevyhovujúca bytová výstavba, - nevyhovujúci stav elektrickej siete NN, - nevyhovujúci stav elektrickej siete VN, - nedostatočná kapacita elektrickej siete, - zlý technický stav telefónnej siete, - zlý technický stav existujúcich transformátorových staníc, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,

Odpadové hospodárstvo

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + zavedený separovaný zber v obci, + skládka TKO sa nachádza v blízkej vzdialenosti mimo katastra obce, + zabezpečený odvoz TKO, + ochranné pásma vodárenských zdrojov, + vybudovaná ČOV, + vybudovaná kanalizačná sieť - 70,09 %, + existencia zberného dvora pre separovaný zber,	- narastajúci počet čiernych skládok v extraviláne obce, - nevybudované kompostovisko, - nevybudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu Hrona, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - v obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy,

Životné prostredie

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + poloha obce – zachovalé prírodné prostredie v okolí nivy rieky Hron, + zabezpečený odvoz TKO, + ochranné pásma vodárenských zdrojov, + až 75,73 % obyvateľov využíva na zásobovanie teplom zemný plyn, + vybudovaná kanalizačná sieť s ČOV (70,09 %) + prechádzajúci vodný tok Hron, + zdravé životné prostredie (Natura 2000), + príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická mierka zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvoľnosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím),	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - nedobudovaná kanalizačná sieť, - nevybudovaná dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia korýt miestnych tokov a koryta rieky Hron, - potrebná výstavba protipovodňových opatrení, - nedostatočne vybudovaná estetická zeleň v celej obci, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - absencia koncepcie zelene, - nedostatočná pravidelná estetická výsadba v rámci verejných priestranstiev a oddychových zón, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času rodín s deťmi, - vysoká hlučnosť a prašnosť z cesty I/66, - vysoký podiel nákladnej dopravy,

+ obec Heľpa sa nachádza v unikátnom zoskupení prírodných krajinných daností vysokej ekologickej, prírodnej aj historickej hodnoty (Kráľovohoľské Tatry, Alúvium Hrona, Muránska planina), + pomerne nízke dopravné zaťaženie v priemerný pracovný deň, + zneškodnenie objemného odpadu obec zabezpečuje veľkokapacitnými kontajnermi,	- nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy,
--	---

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ zabezpečená opatrovateľská služba, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce + pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + vybudované Materské centrum, + existencia zdravotníckeho strediska, + prítomnosť ambulancie praktického lekára pre deti a dospelých, + Nešťátna zubná ambulancia, DL SMILE, + Nešťátna ambulancia pre deti a dorast, + Nešťátna zdravotnícke zariadenie – Rehabilitácia, Fil'ová, v.o.s., + Denný stacionár, + Denné centrum, + CISZS Horehron,	- absencia domova sociálnych služieb, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - vysoký podiel rómskeho obyvateľstva, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,

Školstvo a šport

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ existencia materskej školy s jedálňou - 56 detí v roku 2023, + existencia základnej školy, + kapacita základnej školy až 200 žiakov, + existencia mimoškolských záujmových krúžkov - športové, tanečné, dramatické, jazykové, + existencia školského športového ihriska, + existencia školskej zrekonštruovanej telocvične, + dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, + základná škola pripojená na sieť Internet, + prítomnosť počítačovej učebne, + dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, + využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, + existencia futbalového ihriska - kapacita 700 miest, + existencia poľovníckych revírov, + vybudované multifunkčné ihriská, + činnosť telovýchovných jednôt - ŠK Heľpa, + Hokejové ihrisko a hokejový oddiel, + hokejové ihrisko pri Hrone, + viacúčelová kultúrno-športová hala a krytý bazén 10x15 m so zázemím , + existencia obecnej knižnice,	- potrebná rekonštrukcia ZŠ a MŠ, - nedostatočne vybavená telocvičňa základnej školy, - absentujú plochy menších hracích ihrísk, - nedostatok športových ihrísk dostupných pre potreby verejnosti, - absencia priestorov pre neformálne vzdelávanie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nedostatočná ponuka a kvalita športových ihrísk,

Kultúra

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ dlhoročná história obce, tradície, + prítomnosť kultúrnych pamiatok (Pamiatková zóna)	- absencia plánu ochrany hmotných a nehmotných pamiatok v obci Heľpa,

Heľpa bola vyhlásená OÚ B. Bystrica VZN č. 67/92), rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, dobré kultúrne povedomie obyvateľov, fungujú tu 3 folklórne súbory Heľpan, Priehyba a Heľpančok, mužská a ženská spevácka skupina a spevácky zbor Benedictus, od roku 1966 sa usporadúva folklórny festival Horehronské dni spevu a tanca v prírodnom amfiteátri, od roku 1999 detský folklórny festival Kolovrátok, pravidelné podujatia pre širokú verejnosť, amfiteáter zrekonštruovaný v r. 2009, obecná knižnica s 7600 knižnými titulmi,	- slabo rozvinutá divadelná tvorba, - zlý technický stav kultúrno - spoločenského centra, - zastaralé technické vybavenie, - nedostatočne vybudované informačné tabule o kultúrnych pamiatkach, - neukončená rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice, - potrebná revitalizácia parkov,
---	--

Propagácia a cestovný ruch

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia, + možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku, + pravidelne organizované kultúrne podujatia, + prechádzajúca turistická trasa, + dominantou a najvýznamnejšou sakrálnou pamiatkou obce s renesančno-barokovým kostolom rímskokatolíckych vierovyznaní, + organizované folklórne slávnosti. + ubytovacie kapacity,	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné využitie tradície, - nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúropoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - absencia cyklotrás,

Administratíva a bezpečnosť

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ vhodná alokácia obecného úradu, + existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupná v centre obce, + čiastočne vybudovaný kamerový systém,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - nevyhovujúci stav budovy obecného úradu, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatočný monitoring hliadkami štátnej polície, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - nedostatočné pokrytie kamerovým systémom,

Informatizácia obce

Silné stránky - S	Slabé stránky - W
+ 80 % pokrytie signálom Orange, + 70 % pokrytie signálom T – com, + postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, + široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií a dostupnými, rozsiahlymi a hodnotnými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby, + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	- absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Heľpa.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je náväznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicít, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHRSR BBSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia obce
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,

**Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Heľpa
2025 - 2034**

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE HEL'PA

Vízia

Hel'pa je príjemnou obcou s bohatým historickým, kultúrnym a prírodným zázemím. Stal sa atraktívnym miestom pre život a návštevu. Výborná poloha na Horehroní, bola a je vhodným predpokladom pre rozvoj cestovného ruchu. Obec preslávili hlavne významné folklórne slávnosti. V súčasnosti si Hel'pa obnovil imidž obce kultúry a histórie. Zaujímavosťou obce sú stále živé dedinské tradície, čomu svedčia aj aktívne folklórne súbory a divadelná činnosť. V obci sa každoročne usporadúvajú rôzne folklórne podujatia, hody, karnevaly, iné kultúrne podujatia.

Kvalitatívny skok v raste životnej úrovne obyvateľov je spôsobený tromi faktormi – pokračovaním rozvoja bytovej výstavby, – celkovým zlepšením vzhľadu a kvality životného prostredia obce a ponukou kvalitných pracovných príležitostí. Ekonomická prosperita a dobrá spolupráca v rámci obce, založená na partnerstve verejného a súkromného sektoru, posilňuje hrdosť obyvateľov na obec, v ktorej žijú. Obec úzko spolupracuje s okresným mestom Brezno v mnohých oblastiach majú rovnaké smerovanie. Čulá spolupráca existuje predovšetkým v zabezpečení verejných služieb.

Vďaka osвете je separovaný zber odpadu samozrejmosťou a vo všeobecnosti prevládajú snahy o ekologické riešenia aj v iných oblastiach (využívanie slnečnej energie a biomasy s miestnych lesov). Miestna ekonomika je teda prevažne orientovaná na služby (obchod, cestovný ruch, podnikateľské služby), poľnohospodárstvo a lesníctvo. To však neznamená, že v obci nepôsobia úspešní podnikatelia v oblasti priemyslu, ktorý však nemá negatívny dopad na životné prostredie a cestovný ruch.

Z hľadiska rozvoja sociálnych služieb by mohol ísť Hel'pa príkladom. Existujúce sociálne zariadenie – Domov sociálnych služieb dopĺňa objekt nájomných bytových jednotiek prakticky rodinného typu, kde ohľaduplný prístup (súcit, odvaha a statočnosť), neustála asistencia sociálnych pracovníkov a individuálny prístup, vychádza zo snahy vyhovieť potrebám každého obyvateľa (klienta). Systém obecnej sociálnej starostlivosti pod jednou strechou, od prvej až po odbornú identifikuje potreby (manuál sebestačnosti) a riešenie požiadaviek každého prijímateľa sociálnej služby. Významnými zmenami prešla aj oblasť základného školstva. Systém zrealizovaných projektov vytvoril zo školy stabilný odborný systém základného a ďalšieho vzdelávania v obci na úrovni, ktorú vyžaduje pracovný trh.

V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa snaží čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Obec vytvára podmienky na rozvoj ubytovacích a stravovacích služieb. V oblasti propagácie sa obec zameriava na prezentáciu vlastných kultúrno – historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť – folklórnu tradíciu.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Hel'pa. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Hel'pa a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Hel'pa disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení. Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Hel'pa všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj výrobných zón. Obec Heľpa v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zónu, ktorá poskytuje kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, chodníky, cyklochodníky, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, chodníkov, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém zásobovania pitnou vodou, energiami. Dôležitou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Heľpa so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z.z., zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z.

z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z. (nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z. (nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami obce.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života. Heľpa považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Heľpa v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a plnoorganizovanej základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Heľpa či koncepčných a strategických dokumentov prijatých obecným zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Heľpa v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie

prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Hel'pa nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Hel'pa, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní enviromentálnych požiadaviek a obmedzení súvisiacich s existenciou tunajších prírodných hodnôt. Obec sa bude snažiť o ochranu prírodných hodnôt, ktoré sú pod štátnou ochranou prírody v súlade s rozvojovými zámermi v oblasti cestovného ruchu a ekologicky nezávadného hospodárstva. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Obec bude propagovať kultúrno – historické hodnoty v súvislosti s bohatou folklórnou tradíciou. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu a vybraných oblastí ekologickej výroby a oblasti služieb, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – nedostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia, vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osí) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom č. 416/2001 Z. z., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja) v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja): Pre obec Hel'pa je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2030 naplnila kľúčové ciele:

-

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Heľpa na roky 2025 - 2034 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Heľpa. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Heľpa, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti výroby, poľnohospodárstva, potravinárstva, cestovného ruchu, malej ekologickej výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia (Natura 2000, ...) a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci, obnovy kultúrno historických pamiatok a športovo – rekreačných areálov a cykloturistických trás.“

Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Podpora tradičných odvetví.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, SMART lavičky a zastávky, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržiavania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Opatrenie 3.6

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Zásobovanie pitnou vodou.

Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

Zníženie energetickej náročnosti budov.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Opatrenie 4.7

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov,

Zabezpečiť neustále zlepšovanie separácie komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Rozšíriť zberný dvor a jeho vybavenie a obecné kompostovisko.

Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.

Výstavba a údržba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody rozširovaním existujúcich verejných vodovodov, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Opatrenie 5.2.2

Výstavba a revitalizácia protizáplavových opatrení, výstavba zachytávacích poldrov, premena spevnených plôch na vsakovacie

Opatrenie 5.2.3

Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku. Výstavba denného stacionára.

Mladé rodiny s deťmi.

Marginalizované skupiny. Debarierizácia obecných budov a zariadení,

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Opatrenie 7.1.3

Opatrenie 7.1.4

Opatrenie 7.1.5

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Obnova, rozšírenie, modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení predškolskej výchovy.

Obnova, rozšírenie, modernizácia, zvýšenie energetickej účinnosti a debarierizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podpora záujmovej činnosti.

Rekonštrukcia, rozšírenie a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.

Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce, a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Obnova, revitalizácia a zvýšenie energetickej účinnosti kultúrno osvetového centra.

Rekonštrukcia, prístavba a zvýšenie energetickej účinnosti kultúrnych pamiatok

Podpora kultúrnych podujatí v obci.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky a aplikácie obce

Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce a rekreačných zón obce

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívny chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Modernizácia, debarierizácia a zvýšenie energetickej účinnosti Obecného úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v obci.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE		

**Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Heľpa
2025 - 2034**

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje intenzifikácia existujúcich výrobných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivita Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivita Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - osobné služby, servisné služby.
Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - domáce potreby, ovocie - zelenina.
Podpora zriadenia maloobchodných predajní potravinárskeho tovaru.
Polyfunkčné centrum na Hlavnej ul..

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva..

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných odvetví.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..
Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.
Podpora rozvoja ekologickej výroby.
Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivita Modernizácia technológie v podnikoch výroby.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Osadenie fotovoltaických panelov na verejnú budovu.
Obstaranie fotovoltaiky na budovu MŠ.
Inštalácia batériových uložísk.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. triedy) zaistujúcich dopravnú obslužnosť obce Heľpa. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. Čaneckého.
Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.
Aktivity Výstavba obchvatu obce.
Rekonštrukcia cesty I./66 triedy v intraviláne obce.
Rekonštrukcia cesty I/66 v smere na obec Pohorelá a Závadka n. Hronom.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cyklochodníka katastrálnym územím obce.
Výstavba cyklotrasy s prepojením na Muránsku planinu a Nízke Tatry.
- Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba parkoviska pre potreby amfiteátra.
Výstavba parkoviska pre potreby cestovného ruchu – záchytné parkoviská.
- Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba chodníka v priestore hľadiska Amfiteátra.
- Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia železnej lávky cez rieku Hron.
Rekonštrukcia premostenia na ul. Furtačka (smerom k pošte).
- Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivity Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce.
Optimalizácia dopravného značenia na križovatke pri kameňolome.
Optimalizácia dopravného značenia na Školskej ul..
Osadenie informačno – orientačného značenia v obci.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Vybudovanie novej autobusovej zastávky smer Pohorelá.
Rekonštrukcia zastávok SAD.
Výstavba zastávky SAD v priestore pri COOP Jednota.
Rozšírenie frekvencie spojov smerom k turisticky významným miestam pre rozvoj cestovného ruchu (Slovenský raj).

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba plôch IBV v lokalite nad železnicou.
Výstavba plôch IBV v lokalite Čmiter.
Výstavba plôch IBV v lokalite Teplica.
Výstavba plôch IBV v lokalite Čaneckého.
Výstavba plôch HBV v lokalite smerom na Závadku n. Hronom/Teplica.
- Opatrenie 3.2 Rozšírenie verejného osvetlenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Intenzifikácia verejného osvetlenia.
Doplnenie osvetlenia na ul. Čaneckého a svietidiel nad rámec MVO v celkovom počte 25 ks.
- Opatrenie 3.3 Revitalizácia pietnych miest v obci.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Riešenie osvetlenia miestneho cintorína a miestnej komunikácie.

Opatrenie 3.4 Aktivity	Zásobovanie pitnou vodou. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia vodovodnej siete.
Opatrenie 3.5 Aktivity	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete. Rekonštrukcia trafostaníc. Rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete. Rekonštrukcia plynovej rozvodnej siete.
Opatrenie 3.6 Aktivity	Zníženie energetickej náročnosti budov. Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladkovanej časti odpadov a to najmä rozširovaním ponuky zberu triedeného odpadu na zbernom dvore.
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľuďí. Rozšírenie kontajnerov pre jednotlivé komodity Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Výstavba kontajnerových stojísk. Doplnenie zberných nádob na kuchynský odpad a kompostovanie
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Aktivity	Sanácia čiernych skládok.
Opatrenie 4.4	Zberný dvor a obecné kompostovisko.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba zberného dvora pre separovaný zber. Výstava skládky drobného stavebného odpadu. Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.
Aktivity	Dostavba kanalizačných zberačov. Výstavba prepojenia kanalizačnej siete s ČOV od obce Pohorelá. Výstavba prepojenia kanalizačnej siete s ČOV od obce Závadka nad Hronom. Dostavba kanalizačnej siete. Rekonštrukcia kanalizačnej siete.
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody. Výstavba zachytých nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.2.1 Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivity Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.

Opatrenie 5.2.2 Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia protipovodňových opatrení.
Protipovodňové opatrenia – zakúpenie mobilných zábran.
Realizácia vodozádržných opatrení.

Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia koryt vodných tokov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia koryta potoka Krivul'a.
Revitalizácia koryta potoka Teplica.
Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Priehyba.
Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Hron.
Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Heľpa.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3..1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.
Znížiť prašnosť komunikácií.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.4.1 Realizácia protieróznych opatrení.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizácia protieróznych opatrení.

Opatrenie 5.4.2 Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Za trním.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Kyslá voda.
Revitalizácia vonkajšieho priestranstva Detského domova.
Revitalizácia priestranstva v areáli starej fary.
Sanácia budovy starej „bujaciarne“.
Revitalizácia rybníka za Trním a dostavba oddychovej zóny.
Výstavba oddychovej zóny v lokalite Jarmočísko.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1 Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivity Dom opatrovateľskej služby a klub dôchodcov.
Zriadenie služby sociálneho taxíka pre starších obyvateľov.
Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.
Elektronický strážca – GPS monitoring.
Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.

Opatrenie 6.1.2 Mladé rodiny s deťmi.
Aktivity Podpora mladých rodín s deťmi.
Výstavba komunitného centra.
Výstavba priestorov pre stretávanie obyvateľov v teenagerskom veku.
Zriadenie priestorov pre stretávanie matiek s deťmi.
Výstavba nájomných bytov.

Úprava priestoru v „Ramexe“ – vybudovanie malej dielne, sociálne zariadenie.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.
- Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.
Aktivity Obstaranie technológií vykurovania - drevoštiepka.
Zriadenie gynekologickej ambulancie.
Výstavba bezbariérového prístupu do zdravotného strediska.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivity Finančné a personálne zabezpečenie.
- Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.
- Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.1.1 Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia a revitalizácia budovy materskej školy.
Zníženie energetickej náročnosti budovy.
Modernizácia zdrojov tepla - drevoštiepka.
Obstaranie vybavenia materskej školy.
- Opatrenie 7.1.2 Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba environmentálnej triedy.
Rekonštrukcia elektroinštalácie v budovách ZŠ.
Výstavba oplotenia budovy základnej školy.
Materiálno technické vybavenie.
Modernizácia školskej knižnice.
Modernizácia školských učební.
Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia...)
Dostavba hracích prvkov v areáli školskej záhrady.
- Opatrenie 7.1.3 Podpora záujmovej činnosti.
Aktivity Zriadenie Centra voľného času.
Rekonštrukcia strechy budovy klubu na „Školskom vršku“.
- Opatrenie 7.1.4 Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Modernizácia vybavenia jedálne ZŠ a MŠ.

Opatrenie 7.1.5 Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.
Aktivita: Výstavba multifunkčného ihriska v areáli materskej školy.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivita: Spracovanie technickej dokumentácie.
Športovo-kultúrne centrum „Milénium“.
Strelnica a športoviská Hučanské.
Výstavba detského ihriska.
Modernizácia a dostavba športového areálu (ľadová plocha, bežecké trate)
Dostavba korčuliarkovej trate.
Výstavbawork - out ihriska.
Rekonštrukcia tribúny futbalového areálu.
Výstavba oválneho okruhu okolo futbalového ihriska.
Výstavba oválneho okruhu okolo ľadovej plochy.
Zabetónovanie plochy ľadového ihriska.
Prekrytie ľadovej plochy.
Rekonštrukcia prekrytia hľadiska futbalového ihriska.

Opatrenie 7.2.2 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivita: Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Revitalizácia multifunkčného kultúrneho osvetového centra.
Aktivita: Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba kultúrneho spoločenského centra s kapacitou pre 200 - 300 osôb (spoločenská sála).

Opatrenie 8.1.2 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.
Aktivita: Múzeum regiónu (skupina pamiatkovo chránených dreveníc).
Príprava interierových priestorov starej fary pre expozíciu HDSaT.
Príprava a inštalácia expozície z fotografií Čaneckého.
Osadenie kríža na Holom vrchu.
Rekonštrukcia objektu starej fary.
Rekonštrukciou pivničných priestorov starej fary vybudovať komornú sálu.

Opatrenie 8.1.3 Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivita: Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba sociálnych zariadení pre potreby amfiteátra.
Výstavba viacúčelovej plochy pri amfiteátri.
Dostavba letného kina pri letnom amfiteátri.
Obnova a revitalizácia amfiteátra.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivita: Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivita: Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.

Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivita	Finančné zabezpečenie. Obsahová analýza www stránky. Pribežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.
Aktivita	Finančné zabezpečenie. Obsahová analýza www stránky. Pribežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obci.
Aktivita	Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atrakciách obce. Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Camping s lodenicou a infocentrom. Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivita	Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivita	Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecných úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu vrátane zvýšenia energetickej účinnosti a debarierizácie
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Dostavba priestorových kapacít obecného úradu. Úradovňa širšej sídelnej samosprávy na Hlavnej ul.. Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu. Rekonštrukcia a prestavba budovy OcÚ. Rekonštrukcia strechy obecného úradu. Rekonštrukcia priestorov Partizánska 309.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných

subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1

Aktivita

Bezpečnosť.

Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína.

Inštalácia kamerového systému v priestore kultúrnej a športovej infraštruktúry.

Inštalácia kamerového systému v priestore materskej a základnej školy.

Rekonštrukcia obecného rozhlasu.

Doplnenie verejného rozhlasu na ul. Plickova.

Výmena strechy a zateplenie budovy Hasišskej zbrojnice.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1

Aktivita

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Technické zabezpečenie IS.

Výstavba solárnych lavičiek v centre obce.

Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov.

Výstavba verejného prístupového bodu.

Výstavba optickej siete.

Kybernetická bezpečnosť.

Opatrenie 11.1.2

Aktivita

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1

Aktivita

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.

Opatrenie 11.2.2

Aktivita

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.

Opatrenie 11.2.3

Aktivita

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Heľpa sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20

Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	0	15
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	1500

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	20
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1,0 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	20
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1,5 mil..

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Heľpa	0	200 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWp	obec Heľpa	0	150
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Heľpa	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest I. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Heľpa	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Heľpa	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Heľpa	0	2
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Heľpa	0	1,5

		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	-	2398
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Heľpa	0	15
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	15000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Heľpa	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Heľpa	0	2
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Heľpa	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Heľpa	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Heľpa	0	15
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Heľpa	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Heľpa	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Heľpa	0	5
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Heľpa	0	150
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Heľpa	0	50
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Heľpa	95	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Heľpa	0	5
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Heľpa	0	10000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Heľpa	0	200
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Heľpa	90	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Heľpa	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Heľpa	0	100
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.	Zníženie energetickej náročnosti v %	dopad	%	obec Heľpa	0	30
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov..	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Heľpa	0	600
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Heľpa	0	250
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Heľpa	0	50
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Heľpa	0	8
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Heľpa	0	50
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Heľpa	0	3
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Heľpa	0	250
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Heľpa	0	100
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Heľpa	0	100
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Heľpa	0	5
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Heľpa	0	3

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitatívnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Heľpa	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Heľpa	0	1
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	obec Heľpa	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Heľpa	0	5
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Heľpa	0	30

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Heľpa	0	30

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Heľpa	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2398
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Heľpa	0	500
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Heľpa	0	15000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Heľpa	0	500

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	50
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	5
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	50
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Heľpa	0	0

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Heľpa	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	2398

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Heľpa	0	2
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Heľpa	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	2
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Heľpa	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Heľpa	0	1

	znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
--	--	--	--	--	--	--

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.
-----------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Heľpa	0	0
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Heľpa	0	1500
		Počet vzdelávacích miestností	výsledku	počet	obec Heľpa	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	56
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Plocha zrekonštruovaných externých priestorov	výsledku	ha	obec Heľpa	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	188
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Heľpa	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	230
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Heľpa	0	1
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Heľpa	0	500
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	690	230
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Heľpa	0	5000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Heľpa	0	1500
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	230

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
------------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Heľpa	0	10
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Heľpa	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	300
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Heľpa	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	200

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
-----------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných/vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Heľpa	0	1000
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Heľpa	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Heľpa	0	1000
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Heľpa	0	2398
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Heľpa	0	1

		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Heľpa	0	20
--	--	-------------------------------	-------	-------	------------	---	----

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Heľpa	0	50

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Heľpa	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Heľpa	0	500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Zriadenie www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Heľpa	0	1500

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Heľpa	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Heľpa	0	0

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Heľpa	0	-

	prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Heľpa	0	1500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	100

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci						
------------------	--	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia Obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Heľpa	0	3

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
------------------	---	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Heľpa	0	15
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Heľpa	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Heľpa	0	60

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.						
------------------	---	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Heľpa	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Heľpa	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojennej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Heľpa	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Heľpa	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.						
------------------	--	--	--	--	--	--	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	1
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Heľpa	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	100

Opatrenie 11.2.3	u obyvateľov obce.	Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Heľpa	10	20
	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Heľpa	0	5
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Heľpa	0	1
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Heľpa	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Heľpa	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Heľpa	10	20

**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Heľpa
2025 - 2034**

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE HEL'PA

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Hel'pa. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Hel'pa, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Hel'pa, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Hel'pa na roky 2025 - 2034.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Hel'pa

Implementácia PHRSR obce Hel'pa sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet obce a zároveň reflektujú kompetencie obce.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Hel'pa je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Hel'pa. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Hel'pa budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Hel'pa.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými

subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2025 - 2034 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2025 - 2034. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Heľpa je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Heľpa. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Heľpa vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Heľpa (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Heľpa). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci

príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Hel'pa. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Hel'pa a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Hel'pa. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Hel'pa na roky 2025 - 2034. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2025 - 2034) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Hel'pa najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Hel'pa. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Hel'pa pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Hel'pa. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2034. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Hel'pa, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2025 - 2034		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2029	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2027, 2029, 2032, 2034	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Heľpa.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2026	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2027	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2028	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2029	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2030	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2031	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2032	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

8.	01/2033	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
9.	01/2034	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - osobné služby, servisné služby.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja maloobchodných prevádzok - domáce potreby, ovocie - zelenina.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriadenia maloobchodných predajní potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Polyfunkčné centrum na Hlavnej ul..	2000	rozpočet obce, SF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, hospodárstva a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných odvetví.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Využitie existujúcej infraštruktúry na rozvoj výrobných prevádzok, remeselná výroba, atď..	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia objektov poľnohospodárskej výroby.	1000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja ekologickej výroby.	1000	podnikateľské subjekty, úvery, iné	súkromný	žiadny	podnikateľské

			grantové schémy	sektor		subjekty
	Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.	200	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia technológie v podnikoch výroby.	1500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Osadenie fotovoltaických panelov na verejné budovy.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Obstaranie fotovoltaiky na budovu MŠ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Inštalácia batériových uložísk.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesného hospodárstva a poľnohospodárstva..										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer	
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obsluhu obce Heľpa. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.	
Podprogram 2.1. Komunikácie	
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
Opatrenie	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

2.1.1		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na ul. Čaneckého.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Výstavba obchvatu obce.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
	Rekonštrukcia cesty I./66 triedy v intraviláne obce.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
	Rekonštrukcia cesty I/66 v smere na obec Pohorelá a Závadka n. Hronom.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba cyklochodníka katastrálnym územím obce.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba cyklotrasy s prepojením na Muránsku planinu a Nízke Tatry.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba parkoviska pre potreby amfiteátra.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba parkoviska pre potreby cestovného ruchu – záchytné parkoviská.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba chodníka v priestore hľadiska Amfiteátra.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia železnej lávky cez rieku Hron.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia premostenia na ul. Furtačka (smerom k pošte).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Optimalizácia dopravného značenia na križovatke pri kameňolome.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Optimalizácia dopravného značenia na Školskej ul..	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Osadenie informačno – orientačného	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF	verejný	nízky	obec Heľpa

	značenia v obci.		EÚ	sektor	
--	------------------	--	----	--------	--

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.2		Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.				
Opatrenie 2.2.1		Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Vybudovanie novej autobusovej zastávky smer Pohorelá.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia zastávok SAD.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba zastávky SAD v priestore pri COOP Jednota.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rozšírenie frekvencie spojov smerom k turisticky významným miestam pre rozvoj cestovného ruchu (Slovenský raj).	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.2										
Opatrenie 2.2.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3		Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.				
Opatrenie 3.1		Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba plôch IBV v lokalite nad železnicou.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba plôch IBV v lokalite Cmíter.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba plôch IBV v lokalite Teplica.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba plôch IBV v lokalite Čaneckého.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba plôch HBV v lokalite smerom na Závadku n. Hronom/Teplica.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 3.2		Rozšírenie verejného osvetlenia.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF	verejný	nízky	obec Heľpa

	príprava projektového spisu.		EÚ	sektor		
	Intenzifikácia verejného osvetlenia.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Doplnenie osvetlenia na ul. Čaneckého a svietidiel nad rámec MVO v celkovom počte 25 ks.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Riešenie osvetlenia miestneho cintorína a miestnej komunikácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 3.4	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	1500	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.,
	Rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.,
	1Rekonštrukcia plynovej rozvodnej siete.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.,
Opatrenie 3.6	Zníženie energetickej náročnosti budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zateplenie verejných budov a budov vo vlastníctve obce.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Heľpa
	Rozšírenie kontajnerov pre jednotlivé komodity	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Heľpa
	Pokračovať v zbere nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný	nízky	obec Heľpa

				sektor		
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Heľpa
	Výstavba kontajnerových stojísk.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR, ŠF EÚ	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Heľpa
	Doplnenie zberných nádob na kuchynský odpad.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Sanácia čiernych skládok.	5	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 4.4	Zberný dvor a obecné kompostovisko.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Dostavba zberného dvora pre separovaný zber.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstava skládky drobného stavebného odpadu.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 4.5	Výstavba zariadení na odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dostavba kanalizačných zberačov.	150	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
	Výstavba prepojenia kanalizačnej siete s ČOV od obce Pohorelá.	500	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
	Výstavba prepojenia kanalizačnej siete s ČOV od obce Závadka nad Hronom.	500	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
	Dostavba kanalizačnej siete.	500	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
	Rekonštrukcia kanalizačnej siete.	300	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba záchytných nádrží a poldrov na zachytávanie zrážkovej vody v k.ú. obce.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	VEOLIA, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	VEOLIA, a.s., obec Heľpa
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Revitalizácia protipovodňových opatrení.	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Protipovodňové opatrenia – zakúpenie mobilných zábran.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Realizácia vodozádržných opatrení.	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia koryt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Heľpa
	Revitalizácia koryta potoka Krivul'a.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia koryta potoka Teplica.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Priehyba.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Hron.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia a vyčistenie koryta toku Heľpa.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF	verejný a	nízky	obec,

			EÚ, súkromné subjekty	súkromný sektor		obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.		Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.				
Opatrenie 5.4.1		Realizácia protieróznych opatrení.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Realizácia protieróznych opatrení.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 5.4.2		Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Za trním.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Kyslá voda.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia vonkajšieho priestranstva Detského domova.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia priestranstva v areáli starej fary.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Sanácia budovy starej „bujáčiarne“.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Revitalizácia rybníka za Trním a dostavba oddychovej zóny.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba oddychovej zóny v lokalite Jarmočísko.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbieť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1		Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.				
Opatrenie 6.1.1		Obyvatelia v dôchodkovom veku.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dom opatrovateľskej služby a klub	2000	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný	nízky	obec Heľpa

	dôchodcov.		zdroje neziskových organizácií	sektor		
	Zriadenie služby sociálneho taxíka pre starších obyvateľov.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Elektronický strážca – GPS monitoring.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora mladých rodín s deťmi.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba komunitného centra.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba priestorov pre stretávanie obyvateľov v teenagerskom veku.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zriadenie priestorov pre stretávanie matiek s deťmi.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba nájomných bytov.	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Úprava priestoru v „Ramexe“ – vybudovanie malej dielne, sociálne zariadenie.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obstaranie technológie vykurovania - drevoštiepka.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zriadenie gynekologickej ambulancie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba bezbariérového prístupu do zdravotného strediska.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia a revitalizácia budovy materskej školy.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zníženie energetickej náročnosti budovy.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Modernizácia zdrojov tepla - drevoštiepka.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Obstaranie vybavenia materskej školy.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 7.1.2	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba environmentálnej triedy.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia elektroinštalácie v budovách ZŠ.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba oplatenia budovy základnej školy.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Materiálno technické vybavenie.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Modernizácia školskej knižnice.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Modernizácia školských učební.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba areálu základnej školy (výstavba triedy v prírode, vyvýšených záhonov pre potreby pestovateľských prác, debarierizácia...).	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Dostavba hracích prvkov v areáli školskej záhrady.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 7.1.3	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie Centra voľného času.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	Rekonštrukcia strechy budovy klubu na „Školskom vršku“.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 7.1.4	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Modernizácia vybavenia jedálne ZŠ a MŠ.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a dostavba školskej športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba multifunkčného ihriska v areáli materskej školy.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Heľpa

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Športovo-kultúrne centrum „Milénium“.	1000	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Strelnica a športoviská Hučanské.	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba detského ihriska.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Modernizácia a dostavba športového areálu (ľadová plocha, bežecké trate)	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Dostavba korčuľarkovej trate.	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavbawork - out ihriska.	10	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia tribúny futbalového areálu.	150	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba oválneho okruhu okolo futbalového ihriska.	350	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba oválneho okruhu okolo ľadovej plochy.	200	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zabetónovanie plochy ľadového ihriska.	20	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Prekrytie ľadovej plochy.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia prekrytia hľadiska futbalového ihriska.	200	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Opatrenie 7.1.3.										
Opatrenie 7.1.4										
Opatrenie 7.1.5										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										

Opatrenie 7.2.2									
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický záměr						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba a revitalizácia multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba kultúrno spoločenského centra s kapacitou pre 200 - 300 osôb (spoločenská sála).	1500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Múzeum regiónu (skupina pamiatkovo chránených dreveníc).	200		verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Príprava interierových priestorov starej fary pre expozíciu HDSaT.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Príprava a inštalácia expozície z fotografií Čaneckého.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Osadenie kríža na Holom vrchu.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia objektu starej fary.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Rekonštrukciou pivničných priestorov starej fary vybudovať komornú sálu.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Výstavba sociálnych zariadení pre potreby amfiteátra.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Výstavba viacúčelovej plochy pri amfiteátri.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Dostavba letného kina pri letnom amfiteátri.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Obnova a revitalizácia amfiteátra.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Heľpa
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno - relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Camping s lodenicou a infocentrom.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.	podľa potreby	podnikateľské subjekty	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					

9.3.1						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický záměr						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na obecnom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Modernizácia vnútorného vybavenia Obecného úradu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Dostavba priestorových kapacít obecného úradu.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Úradovňa širšej sídelnej samosprávy na Hlavnej ul..	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia a prestavba budovy OclÚ.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia strechy obecného úradu.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Rekonštrukcia priestorov Partizánska 309.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa
	Inštalácia kamerového systému v priestore kultúrnej a športovej infraštruktúry.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	obec Heľpa

Inštalácia kamerového systému v priestore materskej a základnej školy.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Rekonštrukcia obecného rozhlasu.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Doplnenie verejného rozhlasu na ul. Plickova.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
Výmena strechy a zateplenie budovy Hasišskej zbrojnice.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický záměr						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba solárnych lavičiek v centre obce.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa
	Zlepšenie pokrytia signálom mobilných operátorov.	Podľa potreby	Mobilní operátori	Súkromný sektor	žiadny	Mobilní operátori
	Výstavba verejného prístupového bodu.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
	Výstavba optickej siete.	Podľa potreby	Telekomunikační operátori	Súkromný sektor	žiadny	Telekomunikační operátori
	Kybernetická bezpečnosť.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Heľpa
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	1	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Heľpa

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Heľpa
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

**Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Heľpa
2025 - 2034**

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Spolu
I. Hospodárska politika	3180	3610	4416	4416	1263	833	26	26	0	0	17770
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	1489	1489	1864	1864	375	375					7455
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	1046	1046	1103	1103	83	83	26	26			4515
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	394	399	774	774	380	375					3096
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	126	126	125	125	0	0	0	0	0	0	502
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	110	535	535	535	425						2140
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	15	16	16	16	0						62
II. Sociálna politika	2832	2932	2932	2932	100	0	190	190	190	190	12487
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	1268	1268	1268	1268							5070
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	892	992	992	992	100		190	190	190	190	4727
PROGRAM 8. KULTÚRA	673	673	673	673							2690
III. Environmentálna politika	829	1613	1868	1868	1039	255	0	0	0	0	7471
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	829	829	1084	1084	255	255					4335
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		784	784	784	784						3136
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Pravidlá financovania cieľa investovanie do zamestnanosti a rastu – pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje sr s výnimkou bratislavského kraja) a pre prijímateľov kohézneho fondu

K podielu EFRR, ESF+, FST a KFvo výške 85,00 % (70,00 % pre technickú pomoc) z celkových oprávnených výdavkov je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v závislosti od kategórie prijímateľa a miesta realizácie/implementácie operácií (platí len pre základné pravidlá financovania pre KF).

Prehľad pravidiel financovania v rámci menej rozvinutých regiónov a KF podľa jednotlivých zdrojov financovania a kategórie prijímateľov sú v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre EFRR, ESF+ a FST

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre KF

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis celé územie SR s výnimkou okresu Bratislava	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ v platnom znení bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis/štátnej pomoci resp. podľa pravidiel pomoci de minimis/štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 1 písm. c)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme resp. pravidlách pomoci de minimis/štátnej pomoci. V prípade, ak intenzita pomoci presahuje maximálnu výšku finančného príspevku z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Národné verejné zdroje zahŕňajú zdroje štátneho rozpočtu a zdroje prijímateľa zo sektora verejnej správy.

Prijímateľ, ktorý je podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. zapísaný a zaradený v registri organizácií, alebo v zozname subjektov verejnej správy vedenom Štatistickým úradom SR medzi subjekty verejnej správy v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ (ESA 2010), vykazuje vlastné zdroje na spolufinancovanie ako verejné zdroje. Ostatní prijímatelia vykazujú vlastné zdroje na spolufinancovanie ako súkromné zdroje.

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu pre najodkázanejšie osoby z ESF+ (čl. 10 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Kategória prijímateľa Zdroj financovania		1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	90,00 %	90,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	10,00 %	2,00 %	y,yy %
	Prijímateľ ⁶	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu oblasti sociálnej inovácie z ESF+ (čl. 14 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	95,00 %	95,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	5,00 %	0,00 %	y,yy %
	Prijímateľ ⁶	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania technickej pomoci v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis ⁴
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	70,00 %	70,00 %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	30,00 %	22,00 %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %

V rámci projektov vybraných prijímateľov kategórie 1b) sa aplikujú špecifické pravidlá financovania (nasledujúca tabuľka). Ide o :

- verejné vysoké školy/univerzity a verejné výskumné inštitúcie, ktoré realizujú operácie národného významu, t. j. projekty implementované v rámci špecifického cieľa RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií a špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií, ktoré budú špecifikované a doplnené do tohto materiálu na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- **prijímateľov územnej samosprávy – obce/mestá, ktoré sú identifikované v aktuálnom vydaní Atlasu rómskych komunít s prítomnosťou rómskych osídlení, pričom konkrétny zoznam oprávnených žiadateľov, zostavený na základe vybraných objektívnych kritérií zaostávania a marginalizácie, bude určený výzvou/vyzvaním vyhlásenou/vyhláseným poskytovateľom. Kritéria budú určené v závislosti od obsahového zamerania výzvy/vyzvania. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko, v rámci vyčlenenej indikatívnej alokácie pre marginalizované rómske komunity, bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;**
- prijímateľov projektov zameraných na financovanie aktivít so 100 % koeficientom na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov v rámci projektov ESF+, ktorí sú registrovaní ako poskytovatelia sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ide o projekty v rámci cieľa politiky 4/priorita 5 Programu Slovensko;
- prijímateľov, školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci projektov ESF+.

Tabuľka Špecifické pravidlá financovania pre EFRR, ESF+, FST a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	15,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	0,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pravidlá financovania v rámci projektov cieľa politiky 4/priority 5/špecifického cieľa k) zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti Programu Slovensko pre subjekty vykonávajúce opatreniasociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zdroj financovania		Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ		ESF+	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje		Štátny rozpočet	15,00 %	10,00 %	y,yy %
		Prijímateľ	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky		Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný z fondov Európskej únie v súlade s článkom 22 Návrhu nariadenia o EFRR, ESF+, KF a ENFR. Podpora bude:

- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia od lokálnej, cez sub-regionálnu až po regionálnu úroveň),
- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- založená na integrácii rôznorodých operácií v rámci investičných balíkov.

Komplementarita s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít SPR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

CP 3 – dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (zákon č. 151/2019 Z. z. o podpore **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu, zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, ako aj zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj, sociálna podpora žiakov, vedecké činnosti, **regionálne školstvo**), dotácia na podporu rozvoja **sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu **rozvoja sociálnych služieb** a pod.,

CP 5 – zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a **príspevky a dotácie na rozvoj športu** v zmysle Zákona o športe č. 440/2015 Z. z., program **Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“**, **Fond na podporu umenia**. Dotácie MIRRI SR v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

V rámci **Cieľa politiky 3** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti železničnej infraštruktúry (TEN-T, ako aj regionálne trate), synergie budú nastavené na úrovni projektov.

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkoúhlíkovej mobility.

Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci **Cieľa politiky 4** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti zdravotnej starostlivosti (dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť a starostlivosť o duševné zdravie) a zároveň v oblasti vzdelávania (inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, zmena kurikula, dobudovanie školskej infraštruktúry).

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a **integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných skupín** a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.2.	2 000	2 000	1 700	300	140	0	160	0	0
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v obci.								
Opatrenie 1.2.1	3 750	2 438	1 828	609	609	0	0	1 313	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	1 500	975	731	244	244	0	0	525	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	205	205	174	31	14	0	16	0	0
Spolu	7 455,00	5 618	4 434	1 184	1 007	0	176	1 838	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	1488,75	1161	926	235	191	0	44	328	0
2026	1488,75	1161	926	235	191	0	44	328	0

2027	1863,75	1404	1108	296	252	0	44	459	0
2028	1863,75	1404	1108	296	252	0	44	459	0
2029	375,00	244	183	61	61	0	0	131	0
2030	375,00	244	183	61	61	0	0	131	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	7455,00	5618	4434	1184	1007	0	176	1838	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	1 710	1 710	1 454	257	120	0	137	0	0
Opatrenie 2.1.3	655	655	557	98	46	0	52	0	0
Opatrenie 2.1.4	1 655	1 655	1 407	248	116	0	132	0	0
Opatrenie 2.1.5	105	105	89	16	7	0	8	0	0
Opatrenie 2.1.6	225	225	191	34	16	0	18	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	165	165	140	25	12	0	13	0	0
Spolu	4 515,00	4 515	3 838	677	316	0	361	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	1046,25	1046	889	157	73	0	84	0	0
2026	1046,25	1046	889	157	73	0	84	0	0
2027	1102,50	1103	937	165	77	0	88	0	0
2028	1102,50	1103	937	165	77	0	88	0	0
2029	82,50	83	70	12	6	0	7	0	0
2030	82,50	83	70	12	6	0	7	0	0
2031	26,25	26	22	4	2	0	2	0	0
2032	26,25	26	22	4	2	0	2	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4515,00	4515	3838	677	316	0	361	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy
...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží

Zlepšenie kvality ovzdušia
Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Prioritné oblasti podpory z ENRAF:
podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov,
podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu
Únie v oblasti klímy
a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	70	70	60	11	5	0	6	0	0
Opatrenie 3.3	21	21	18	3	1	0	2	0	0
Opatrenie 3.4	1 505	1 505	1 279	226	105	0	120	0	0
Opatrenie 3.6	1 500	1 500	1 275	225	105	0	120	0	0
Spolu	3 096.00	3 096	2 632	464	217	0	248	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2025	393,75	394	335	59	28	0	32	0	0
2026	399,00	399	339	60	28	0	32	0	0
2027	774,00	774	658	116	54	0	62	0	0
2028	774,00	774	658	116	54	0	62	0	0
2029	380,25	380	323	57	27	0	30	0	0
2030	375,00	375	319	56	26	0	30	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3096,00	3096	2632	464	217	0	248	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	5	5	4	1	0	0	0	0	0
Opatrenie 4.4	1 360	1 360	1 156	204	95	0	109	0	0
Opatrenie 4.5	1 950	1 950	1 658	293	137	0	156	0	0
Opatrenie 4.6	1 020	1 020	867	153	71	0	82	0	0
Spolu	4 335,00	4 335	3 685	650	303	0	347	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2025	828,75	829	704	124	58	0	66	0	0
2026	828,75	829	704	124	58	0	66	0	0
2027	1083,75	1084	921	163	76	0	87	0	0
2028	1083,75	1084	921	163	76	0	87	0	0
2029	255,00	255	217	38	18	0	20	0	0
2030	255,00	255	217	38	18	0	20	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4335,00	4335	3685	650	303	0	347	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych zátŕaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
5. Európa bližšie k občanom	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy
	a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	2 060	2 060	1 751	309	144	0	165	0	0
Opatrenie 5.2.3	610	610	519	92	43	0	49	0	0

Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	201	201	171	30	14	0	16	0	0
Opatrenie 5.4.2	265	265	225	40	19	0	21	0	0
Spolu	3 136,00	3 136	2 666	470	220	0	251	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	784,00	784	666	118	55	0	63	0	0
2026	784,00	784	666	118	55	0	63	0	0
2027	784,00	784	666	118	55	0	63	0	0
2028	784,00	784	666	118	55	0	63	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3136,00	3136	2666	470	220	0	251	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa Fond spravodlivej transformácie (FST)	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	2 000	2 000	1 700	300	140	0	160	0	0
Opatrenie 6.1.2	2 900	2 900	2 465	435	203	0	232	0	0
Cieľ 6.2	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.								
Opatrenie 6.2.2	170	170	145	26	12	0	14	0	0
Spolu	5 070.00	5 070	4 310	761	355	0	406	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2025	1267,50	1268	1077	190	89	0	101	0	0
2026	1267,50	1268	1077	190	89	0	101	0	0
2027	1267,50	1268	1077	190	89	0	101	0	0
2028	1267,50	1268	1077	190	89	0	101	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	5070,00	5070	4310	761	355	0	406	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
5. Európa bližšie k občanom	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov

Fond spravodlivej transformácie (FST)

Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	760	760	646	114	53	0	61	0	0
Opatrenie 7.1.2	665	665	565	100	47	0	53	0	0
Opatrenie 7.1.3	300	300	255	45	21	0	24	0	0
Opatrenie 7.1.4	102	102	87	15	7	0	8	0	0
Opatrenie 7.1.5	100	100	85	15	7	0	8	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	2 800	2 800	2 380	420	196	0	224	0	0
Spolu	4 727,00	4 727	4 018	709	331	0	378	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2025	891,75	892	758	134	62	0	71	0	0
2026	991,75	992	843	149	69	0	79	0	0
2027	991,75	992	843	149	69	0	79	0	0
2028	991,75	992	843	149	69	0	79	0	0
2029	100,00	100	85	15	7	0	8	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	190,00	190	162	29	13	0	15	0	0
2032	190,00	190	162	29	13	0	15	0	0
2033	190,00	190	162	29	13	0	15	0	0
2034	190,00	190	162	29	13	0	15	0	0
Spolu	4727,00	4727	4018	709	331	0	378	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	1 530	1 530	1 301	230	107	0	122	0	0
Opatrenie 8.1.2	810	810	689	122	57	0	65	0	0
Opatrenie 8.1.3	350	350	298	53	25	0	28	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	2 691,00	2 691	2 287	405	188	0	216	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	672,60	673	572	101	47	0	54	0	0
2026	672,60	673	572	101	47	0	54	0	0
2027	672,60	673	572	101	47	0	54	0	0

2028	672,60	673	572	101	47	0	54	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2691,00	2691	2287	405	188	0	216	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	500	500	425	75	35	0	40	0	0
Spolu	502,00	502	425	77	35	0	42	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	125,60	126	106	19	9	0	11	0	0
2026	125,60	126	106	19	9	0	11	0	0
2027	125,10	125	106	19	9	0	10	0	0

2028	125,10	125	106	19	9	0	10	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	502,00	502	425	77	35	0	42	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	1 700	1 700	1 445	255	119	0	136	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	440	440	374	66	31	0	35	0	0
Spolu	2 140,00	2 140	1 819	321	150	0	171	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	110,00	110	94	17	8	0	9	0	0
2026	535,00	535	455	80	37	0	43	0	0
2027	535,00	535	455	80	37	0	43	0	0
2028	535,00	535	455	80	37	0	43	0	0

2029	425,00	425	361	64	30	0	34	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2140,00	2140	1819	321	150	0	171	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	61	61	52	9	4	0	5	0	0
Opatrenie 11.1.2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Spolu	12	12	10	2	1	0	1	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

				zdroje spolu					
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2025	15,25	15	13	2	1	0	1	0	0
2026	15,50	16	13	2	1	0	1	0	0
2027	15,50	16	13	2	1	0	1	0	0
2028	15,50	16	13	2	1	0	1	0	0
2029	0,25	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2033	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2034	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	62,00	62	53	9	4	0	5	0	0

Zdroje financovania EÚ v 2021 - 2027

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti
Nórske fondy

...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Finančné zabezpečenie phrsr

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude

prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Heľpa je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Heľpa bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... UOZ č.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
4. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
5. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
6. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
7. Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
8. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
9. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
10. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
11. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
12. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
13. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
14. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
15. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
16. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
17. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
18. RIÚS BBSK 2014-2020
19. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK),
20. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
21. Národný program reforiem, máj 2012,
22. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
23. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
24. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
25. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
26. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
27. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku na roky 2009 – 2015
28. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
29. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
30. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
31. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
32. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
33. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
34. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
35. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
36. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
37. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
38. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
39. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
40. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
41. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
42. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
43. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
44. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
45. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
46. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
47. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
48. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Heľpa.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Lubomír Falt'an, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIĽLY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>

25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/>
28. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
29. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
30. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
31. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
32. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
33. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
34. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
35. <http://www.minerally.sk/>
36. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
37. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
38. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
39. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 -
40. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
41. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
42. www.statistics.sk
43. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
44. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferienc, O., Feriencová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, L., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
45. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
46. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
47. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
48. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
49. Ružičková, H., Halada, L., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinné ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
50. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
51. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
54. www.krasy-slovenska.sk
55. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
56. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
57. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
58. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
59. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
60. <http://www.tophoteliertstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hoteliertstvo-v-e-a-na-slovensku/>
61. NSRR, 2011
62. <http://www.soprs.sk/>
63. naseobce.sk
64. Štatistický úrad, DataCubes,
65. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
66. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
67. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na ŽP vrátane zdravia, 2008
68. <http://www.sodbtn.sk/>
69. www.agroporadenstvo.sk, 12.8.2021
70. <https://sk.wikipedia.org/>
71. <http://www.minerally.sk/>
72. <http://www.podnemapy.sk>
73. <http://geografia-sk.blogspot.com/>
74. <https://www.meteoblue.com/sk>
75. <https://www.slovensko.sk/sk/lokality/>
76. <http://www.podnemapy.sk/>
77. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj,
78. <https://cyklotrasa.oma.sk>
79. <http://www.soprs.sk/natura>
80. <https://apl.geology.sk/radio/>
81. www.helpa.sk
82. PHRSR, 2015
83. <https://www.shmu.sk>
84. ÚPN Heľpa

Zoznam skratiek

PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
OcÚ	obecný úrad
OZ	obecné zastupiteľstvo
PD	partnerská dohoda
M	ÚSES - miestny územný systém ekologickej stability
PZI	priame zahraničné investície
RO	rozpočtové organizácie
KZ	kód zdroja

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Heľpa
Programovacie obdobie 2025 - 2034
2024**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224